

EUROPE @ SCHOOL

AKTÍVNA VÝUČBA O EURÓPSKEJ ÚNII

Príručka pre učiteľov

VYDAVATEĽ

Tento vzdelávací nástroj na žiadosť Európskeho parlamentu vypracovalo neziskové združenie [Ryckvelde vzw](http://Ryckvelde.vzw). Kontaktné údaje: epbratislava@ep.europa.eu.

JAZYKOVÉ ZNENIA A NÁRODNÉ VERZIE

Originál: EN

Preklady: Všetky úradné jazyky EÚ. Pre každý členský štát existuje upravená verzia v každom úradnom jazyku daného členského štátu.

Version: This is the version for Slovakia, in Slovak.

ŠTRUKTÚRA NÁSTROJA

Nástroj tvorí:

- táto príručka pre učiteľov, v ktorej prílohách sa nachádzajú všetky hracie karty a pracovné listy na prácu v skupinách,
- pracovný zošit pre žiakov so všetkými individuálnymi pracovnými listami,
- 3 prezentácie v aplikácii Prezi,
- online kvíz,
- nástroj pre hlasovanie online.

Všetky dokumenty sú k dispozícii na internete na osobitnom webovej stránke styčnej kancelárie Európskeho parlamentu v danom členskom štáte.

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI

Tento osvetový nástroj o európskej parlamentnej demokracii a hodnotách európskeho občianstva bol pripravený a je určený pre študentov gymnázií a odborných stredných škôl vo veku 14 až 18 rokov vo všetkých členských štátoch EÚ. Jeho cieľ je vzdelávací, čo je jediný skutočný základ na výber obsahu a metodík. Za obsah tohto dokumentu nesie zodpovednosť autor a názory, ktoré sú v ňom vyjadrené, nepredstavujú oficiálne stanovisko Európskeho parlamentu.

Vzdelávací nástroj bol dokončený v novembri 2017. Brusel © Európska únia 2017.

OBSAH

O projekte „Europe@school – Aktívna výučba o Európskej únii“	- 2 -
Konceptia: Čo je „Europe@school“?	- 2 -
Ciele a kompetencie	- 4 -
Grafický prehľad	- 6 -
MODUL 1. POZNÁŠ EÚ?	- 7 -
Myšlienka	- 7 -
Časti a časový rozvrh	- 7 -
Ciele a kompetencie	- 8 -
Modul 1: Krok za krokom	- 8 -
Kvíz	- 8 -
Činnosti na zvyšovanie informovanosti v škole	- 10 -
MODUL 2. SPOZNAJ EÚ	- 12 -
Myšlienka	- 12 -
Časti a časový rozvrh	- 12 -
Ciele a kompetencie	- 14 -
Modul 2: Krok za krokom	- 15 -
Úvod: EÚ?	- 15 -
Hra 1. Fakty o EÚ	- 15 -
Hra 2. Členské štáty EÚ	- 18 -
Hra 3. Právomoci EÚ	- 20 -
Hra 4. Hodnoty EÚ	- 23 -
Prezentácia: Diskusia o nadobudnutých vedomostiach	- 28 -
MODUL 3. PRECVIČ SI SVOJE DEMOKRATICKÉ ZRUČNOSTI	- 31 -
Myšlienka	- 31 -
Časti a časový rozvrh	- 31 -
Ciele a kompetencie	- 33 -
Modul 3: Krok za krokom	- 34 -
1. Rozhodovanie v EÚ: V úlohe poslanca Európskeho parlamentu	- 35 -
2. Hodnoty EÚ: Čo si myslíte?	- 48 -
MODUL 4. TVOJ HLAS V EÚ	- 55 -
Myšlienka	- 55 -
Časti a časový rozvrh	- 55 -
Ciele a kompetencie	- 56 -
Modul 4: Krok za krokom	- 57 -
Cvičenie: Voľby v triede	- 57 -
Cvičenie s QR kódom: Tvoj hlas v EÚ	- 60 -
Zdroje	- 63 -
Prílohy	- 64 -

O PROJEKTE „EUROPE@SCHOOL – AKTÍVNA VÝUČBA O EURÓPSKEJ ÚNII“

KONCEPCIA: ČO JE „EUROPE@SCHOOL“?

Vzdelávacie materiály v nástroji „Europe@school – Aktívna výučba o Európskej únii“ boli vypracované s cieľom ponúknuť školám v rámci vzdelávacieho programu Ambasádorská škola Európskeho parlamentu osvetový nástroj venovaný európskej parlamentnej demokracii a hodnotám európskeho občianstva. Sú prispôsobené pre študentov gymnázií a odborných stredných škôl vo veku 14 až 18 rokov a pre študentov kompenzačného vzdelávania.

„Europe@school“ vychádza z pôvodného nástroja „28 v 1“, ktorý pre Styčnú kanceláriu Európskeho parlamentu v Belgicku v roku 2015 vypracovalo neziskové združenie Ryckelvelde vzw.

Rozšírený a upravený program „Europe@school“ vznikol v priebehu školského roku 2017 – 2018 pre všetky členské štáty EÚ na žiadosť **Európskeho parlamentu** a v spolupráci s ním. Ide o **modulárny vzdelávací nástroj prispôsobený na mieru a pripravený na použitie, ktorý je v súlade so vzdelávacím programom Ambasádorská škola Európskeho parlamentu**. V náležitých prípadoch je prispôsobený národnému kontextu členských štátov EÚ.

Osobitné poďakovanie je určené národným styčným kanceláriám EP za to, že poskytli informácie o jednotlivých krajinách a pred zverejnením skontrolovali všetky materiály.

Srdečne ďakujeme aj škole Burgerschool Roeselare a jej študentom, ktorými sú Anaïs, Andrei, Boo, Dana, Elise, Hasmik, Ilyass a Yentel, za to, že venovali svoj čas, priestor a že prepožičali svoje tváre fotografovaniu pre tento nástroj.

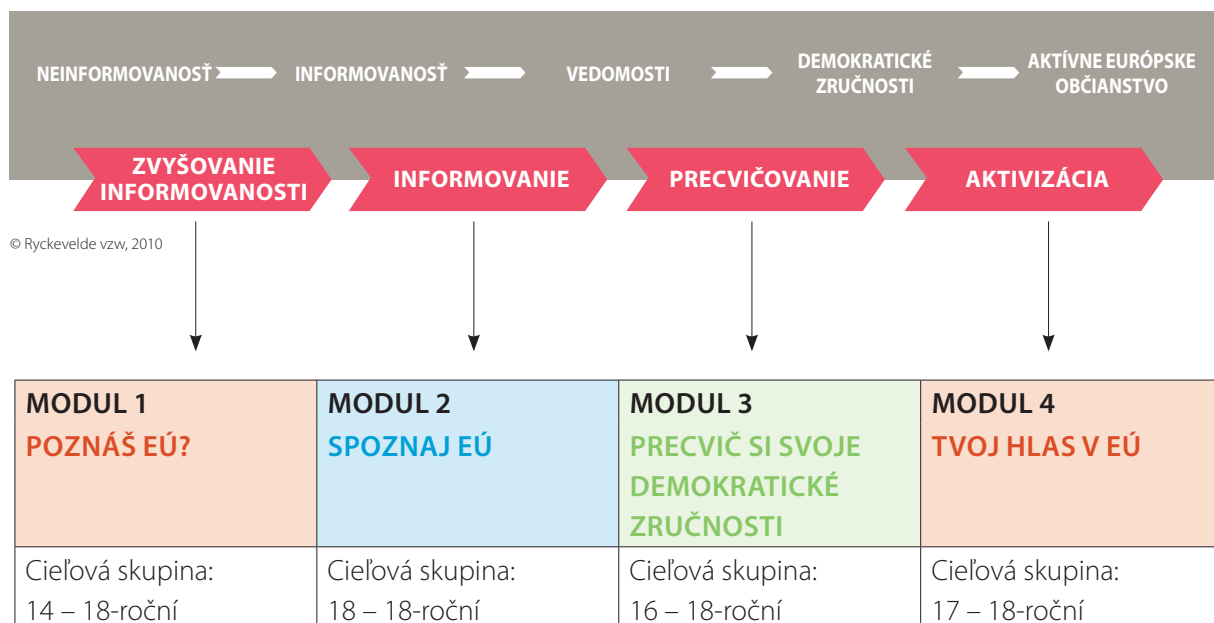
Podľa modelu „Na ceste k aktívnemu európskemu občianstvu“

vypracovalo neziskové združenie Ryckelvelde vzw teoretický model, ktorý vychádza z presvedčenia, že všetci občania môžu dospievať smerom k aktívnemu európskemu občianstvu (pozri model ďalej). Aktívne európske občianstvo sa chápe ako aktívna účasť na úrovni EÚ založená na správnych informáciách a kritickom myslení. Nehovorí nič o stanovisku ani o samotnom názore. Aktívne európske občianstvo by mohlo byť aj v prospech menšej európskej spolupráce. Tento model tak počíta so všetkými stanoviskami a politickými názormi na EÚ.

Každý občan Európskej únie sa nachádza v jednej z piatich možných fáz európskeho občianstva: niektorí ľudia si ho neuvedomujú, niektorí si uvedomujú EÚ, niektorí majú o nej určité poznatky, niektorí majú demokratické zručnosti a niektorí sú aktívnymi občanmi Únie. Ľudia vyrastajú na aktívnych občanov Európskej únie prostredníctvom štyroch druhov činností: činnosti, ktoré zvyšujú informovanosť, činnosti, ktoré informujú, činnosti, ktorými sa precvičujú demokratické či občianske zručnosti, a činnosti, ktoré ľudí motivujú, aby boli aktívnymi občanmi Európskej únie.

To všetko sú činnosti, ktoré sú súčasťou vzdelávacieho programu Ambasadorská škola Európskeho parlamentu. Vzdelávací nástroj „Europe@school“ ponúka štyri moduly, z ktorých každý zodpovedá jednému zo štyroch druhov činností, ktoré motivujú vašich žiakov, aby dospeli na aktívnych občanov Únie:

Modulárny prístup a aktívne metodiky

Obsahy všetkých štyroch modulov na seba navzájom nadväzujú, ale môžu sa použiť aj samostatne. Ako učiteľ si môžete slobodne vybrať, ktorý modul (moduly) najlepšie vyhovuje (vyhovujú) vašim študentom a ich učebnému plánu. V každom module môžu učitelia uskutočňovať ďalšie voľby v súvislosti s obsahom, úrovňou náročnosti a metodikou. Vyberať možno spomedzi materiálov na 25 hodín vyučovania a činností v triede a v škole.

Ukázalo sa, že tieto materiály žiakov aj učiteľov nadchli vďaka svojmu očividnému výberu **aktívnych metodík**. Napokon z výskumu vyplýva, že učenie založené na skúsenostiach je pútavá stratégia vzdelávania s veľkým účinkom.

Nástroj založený na zásadách vzdelávania

Nástroj „Europe@school“ bol vypracovaný podľa viacerých presvedčivých **zásad vzdelávania**. Tieto zásady sú zárukou tvorivých a spoľahlivých vzdelávacích materiálov so skutočným účinkom:

- **prispôbený pre cieľovú skupinu:** nástroj „Europe@school“ bol vypracovaný pre študentov stredných škôl a kompenzačného vzdelávania v celej Európskej únii. Keďže ide o širokú cieľovú skupinu, zvolil sa modulárny prístup: učiteľ vyberá úlohy, ktoré zodpovedajú vzdelávacím potrebám jeho žiakov,
- **pripravený na použitie:** materiály sa môžu použiť okamžite v triede a sú ľahko použiteľné,
- **budovanie na skúsenostiach a založený na vzdelávacích potrebách cieľovej skupiny:** do tvorby pôvodných materiálov pre Belgicko sa zapojila pracovná skupina pozostávajúca z učiteľov a zainteresovaných strán. Materiály sa takisto vyskúšali na cieľovej skupine,

- **kvalita:** všetky vzdelávacie materiály vytvorené neziskovým združením Ryckvelde vzw nesú označenie spoľahlivosti Trusty-label,

Označenie Trusty-label predstavuje kvalitu informácií prispôsobených pre deti a mladých ľudí. Označuje, že informačný nosič bol navrhnutý pre úroveň cieľovej skupiny a že obsah bol vypracovaný jednoduchým a didaktickým spôsobom. Pozri aj <http://juistejeugdinfo.be>.

- **moderný:** nástroj „Europe@school“ využíva súčasné médiá a je moderný,
- **neutrálny:** informácie sa podávajú neutrálnym spôsobom. Názor si vytvárajú sami študenti,
- **kreatívny a motivačný:** nástroj „Europe@school“ využíva aktívne a moderné metodiky, ktoré motivujú učiteľov aj žiakov, aby v triede a v škole pracovali na téme „Európa“.

Nástroj „Europe@school“ v sebe zahŕňa jasný pedagogický prístup a model rastu pre učenie o Európe v škole, čo zodpovedá Parížskej deklarácii EÚ (2015), v ktorej sa požaduje posilnenie úlohy vzdelávania pri podpore občianstva a spoločných hodnôt EÚ: *„Primárnym účelom vzdelávania nie je len rozvíjať vedomosti, zručnosti, kompetencie, postoje a budovať základné hodnoty, ale tiež pomôcť mladým ľuďom, aby sa stali aktívnymi, zodpovednými, otvorene zmýšľajúcimi členmi spoločnosti.“*

CIELE A KOMPETENCIE

Prostredníctvom tohto vzdelávacieho nástroja si žiaci vytvoria tieto kľúčové postoje, vedomosti a zručnosti:

POSTOJ

Moduly 1 a 2:

- Podnecuje sa záujem žiakov o Európu. Budú sa chcieť dozvedieť viac o Európskej únii.
- Žiaci si uvedomujú význam EÚ pre ich (každodenný) život.

Modul 3:

- Študenti si osvoja hodnoty EÚ.
- Študenti získajú otvorenosť iným názorom.
- Študenti získajú celkový kritický postoj: vytvoria si názor o aktuálnych témach týkajúcich sa EÚ.

Modul 4:

- Žiaci spoznajú dôležitosť hlasovania vo voľbách do Európskeho parlamentu a účasti verejnosti na voľbách.
- Žiaci poznajú svoje práva a povinnosti v demokracii a osvoja si ich.
- Žiaci sa stanú aktívnymi občanmi Európskej únie, ktorí sú presvedčení o význame hlasovania vo voľbách do miestnych samospráv a do národného a Európskeho parlamentu.
- Žiaci hlasujú na základe informovanosti a ich posúdenia a svojich rovesníkov povzbudzujú, aby spravili to isté.

ZNALOSTI

MODUL 2:

- Žiaci vedia ako, kedy a prečo vznikla Európska únia. Takisto vedia, ako sa EÚ rozrastala.
- Žiaci vedia, ktoré krajiny sú členmi EÚ a ako sa EÚ rozširovala.
- Žiaci vedia, že Európska únia je politická úroveň s konkrétnymi právomocami.
- Žiaci na konkrétnych príkladoch vedia, čo EÚ znamená pre ich bežný život.
- Žiaci vedia o jednotnom trhu, schengenskom priestore a eurozóne.
- Žiaci vedia, čo sú hodnoty EÚ, a sú schopní uviesť niektoré konkrétne príklady, ako EÚ zavádza tieto hodnoty do praxe.

MODUL 3:

- Žiaci poznajú a chápu (zjednodušenú verziu) rozhodovacieho procesu EÚ.
- Žiaci rozumejú úlohe, ktorú má v tomto procese Európsky parlament.
- Žiaci vedia, že Európsky parlament sa zaoberá konkrétnymi témami, ktoré majú dosah na ich každodenný život, a chápu, že poslanci Európskeho parlamentu, ktorí prijímajú tieto rozhodnutia, sú skutoční ľudia.
- Žiaci vedia viac o témach, o ktorých sa hovorí, ako napríklad ochrana spotrebiteľa, azylová a environmentálna politika.

MODUL 4:

- Žiaci vedia, ako sa volia ich zástupcovia do Európskeho parlamentu; poznajú rôzne politické skupiny v Parlamente a vedia, ktoré politické strany patria do ktorých politických skupín.
- Žiaci vedia, aké hodnoty zastávajú politické strany v ich krajine.
- Žiaci sa zoznámia s niekoľkými možnosťami či nástrojmi slúžiacimi na to, aby boli ich názory na úrovni EÚ vypočuté.

ZRUČNOSTI

MODUL 3:

- Počas cvičenia si žiaci zlepšujú svoje demokratické zručnosti: učia sa, ako zohľadniť názory iných, ako si vytvárať vlastné názory, ako sa radiť a ako dospieť ku kompromisu.
- Žiaci sa učia, ako majú predstaviť svoj návrh a ako majú hovoriť pred skupinou.

MODUL 4:

- S použitím nástrojov žiaci rozvíjajú zručnosti potrebné na to, aby boli ich názory na úrovni EÚ vypočuté.

GRAFICKÝ PREHĽAD

EUROPE
@SCHOOL

AKTÍVNA VÝUČBA O EURÓPSKEJ ÚNII

MODUL 1 POZNÁŠ EÚ?

AŽ ŠTYRI HODINY
MATERIÁLOV NA
VÝBER

- Online kvíz
- Činnosti na zvyšovanie informovanosti v škole

MODUL 2 SPOZNAJ EÚ

AŽ ŠTYRI HODINY
MATERIÁLOV NA
VÝBER

O histórii EÚ a jej členských štátoch; čo EÚ robí; o čom EÚ rozhoduje a hodnoty EÚ

- Hra Fakty o EÚ
- Hra Členské štáty EÚ
- Hra Právomocí EÚ
- Hra Hodnoty EÚ

MODUL 3 PRECVIČ SI SVOJE DEMOKRATICKÉ ZRUČNOSTI

AŽ 13 HODINY
MATERIÁLOV NA
VÝBER

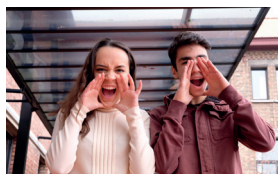
- Hranie rolí na tému rozhodovanie v EÚ s názvom „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“ s výberom desiatich aktuálnych európskych tém
- Hodnoty EÚ: „Čo si myslíte?“. diskusné cvičenie

MODUL 4 TVOJ HLAS V EÚ

AŽ 1,5 HODINY
MATERIÁLOV NA
VÝBER

- Cvičenie: „Voľby v triede“
- Cvičenie: „Tvoj hlas v EÚ“

- + 1 rozsiahla príručka pre učiteľov obsahujúca všetky vysvetlenia, hracie karty a pracovné listy na prácu v skupinách
- + 1 pracovný zošit pre žiakov so všetkými podkladovými informáciami a jednotlivými pracovnými listami
- + 3 Prezentácie s podkladovými informáciami

European Parliament

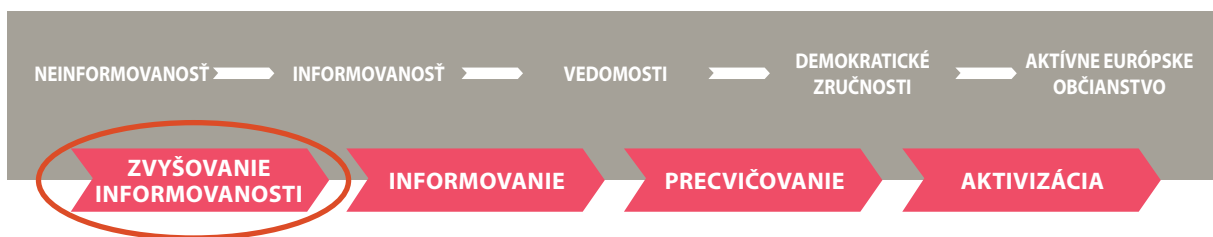

MODUL 1

POZNÁŠ EÚ?

MYŠLIENKA

Cieľ prvého modulu je pomerne jednoduchý: priviesť žiakov k tomu, aby sa od ľudí bez záujmu o EÚ a bez informácií o EÚ, jej hodnotách a aktuálnych otázkach presunuli k tomu, **že budú informovaní o existencii EÚ a o dôležitosti byť o nej informovaný**. Táto časť zodpovedá prvému kroku modulu „Na ceste k aktívnemu európskemu občianstvu“.

© Ryckvelde vzw, 2010

Prvý modul tvorí **online kvíz** a určité možné **činnosti na zvyšovanie informovanosti v škole**. Ťažisko tohto vzdelávacieho nástroja spočíva na poskytovaní informácií a precvičovaní demokratických zručností. Prvý modul je preto menej podrobný, hoci navrhované činnosti na zvyšovanie informovanosti môžu zabrať určitý čas v závislosti od toho, ktoré činnosti vyberiete.

ČASTI A ČASOVÝ ROZVRH

Pokiaľ nie je uvedené inak, poskytnutý časový údaj vždy predstavuje minimálny čas, ktorý je na danú činnosť potrebný.

METODIKA	TRVANIE ČINNOSTI	PREDMET	MATERIÁLY
Online kvíz	20 min.	Online kvíz určený pre triedu alebo celú školu; počet účastníkov nie je nijako obmedzený.	<ul style="list-style-type: none"> - online kvíz - ústredný počítač/laptop s internetovým pripojením a videoprojektor - všetci študenti alebo skupiny študentov potrebujú zariadenie (smartfón, tabletový počítač, počítač) s pripojením na internet
Možné činnosti zvyšovania informovanosti v škole	1 až 4 hodiny	Osvedčené postupy týkajúce sa činnosti zvyšovania informovanosti zo vzdelávacieho programu Ambasadorská škola Európskeho parlamentu a pre tento program	<ul style="list-style-type: none"> - príručka pre učiteľov

CIELE A KOMPETENCIE

POSTOJ

- Podnecuje sa záujem žiakov o Európu. Budú sa chcieť dozvedieť viac o Európskej únii.
- Žiaci si uvedomujú význam EÚ pre ich (každodenný) život.

MODUL 1: KROK ZA KROKOM

KVÍZ

Kvíz je **online kvíz s 12 otázkami s voliteľnými odpoveďami**. Vznikol s použitím online nástroja Kahoot.

RÁMEC

Študenti môžu hrať buď samostatne, alebo v tímoch. Kvíz sa môže uskutočniť v prostredí triedy, ale aj na ihrisku s veľkým množstvom študentov naraz. Počet účastníkov tohto online kvízu nie je nijako obmedzený.

Ako učiteľ ovládate hlavný panel s otázkami. Všetkých študentov požiadajte, aby na kvíz použili svoj smartfón, tabletový počítač alebo počítač. Najskôr musia zadať herný PIN kód kvízu a potom svoje používateľské meno. Po správnom zadaní sa ich meno zobrazí na obrazovke pred triedou.

Poznámka: Môžete rozhodnúť, či študenti budú hrať samostatne, alebo v tímoch. Na ovládacom paneli označte možnosť „Classic (Klasický)“ alebo „Team mode (Tímový režim)“. Tímový režim môžete zvoliť v prípade, ak nie všetci študenti majú potrebné zariadenie.

POSTUP

Učiteľ čaká, kým sa na obrazovke pred triedou nezobrazia mená všetkých študentov. Presvedčte sa, že študenti počas čakania pravidelne obnovujú obrazovky na svojich zariadeniach, aby neprišli o pripojenie ku kvízu. Učiteľ potom spustí kvíz. Otázky sa zobrazujú na obrazovke pred triedou a žiaci na odpoveď použijú svoje zariadenie. Študenti získavajú body podľa správnosti a rýchlosti svojich odpovedí. Na obrazovke sa zobrazuje iba päť najlepších študentov – a nakoniec iba traja najlepší študenti. Po každej otázke nasleduje okamžitá spätná väzba v podobe správnej odpovede a vyhodnotenia, ako odpovedali študenti (anonymná štatistika). Učiteľ takto získa prehľad o základných vedomostiach svojich žiakov.

MATERIÁL

- Online kvíz: <https://play.kahoot.it/#/k/cf413a51-30ad-40c8-a4f3-9aaf4a17e3ce>.
- Ústredný počítač/laptop s internetovým pripojením a videoprojektor na projekciu kvízu
- Všetci študenti (alebo skupiny študentov) potrebujú zariadenie (smartfón, tabletový počítač, počítač) s pripojením na internet

NIEKOLKO RÁD

- Ak ste ešte nikdy nepoužívali platformu Kahoot, odporúča sa, aby ste si test vopred vyskúšali. Ide o nástroj, ktorý je veľmi ľahko použiteľný. Po jeho vyskúšaní úplne pochopíte, ako funguje.
- Ak z logistických dôvodov nemôžete tento kvíz hrať online, môžete použiť otázky uvedené ďalej a usporiadať kvíz „po starom“.
- Kvíz sa môže použiť aj po dokončení ostatných modulov nástroja „Europe@school“, aby ste overili vedomosti študentov.
- S cieľom spraviť z tejto činnosti skutočné zvyšovanie informovanosti by ste fakty z tohto kvízu mali vopred rozšíriť po celej škole. Plagáty s týmito skutočnosťami môžete rozvešať na steny, vstupné dvere atď. (pozri ďalej: „Možné činnosti zvyšovania informovanosti v škole“).

OBSAH

Kvíz má 12 otázok. Každá otázka súvisí s obsahom zvyšných častí nástroja „Europe@school“. Sú medzi nimi otázky o základných faktoch, aktuálnych otázkach a európskych hodnotách.

= správna odpoveď

OTÁZKA	MOŽNOSŤ 1	MOŽNOSŤ 2	MOŽNOSŤ 3	MOŽNOSŤ 4
1. Kedy spojili prvé krajiny svoje sily v mene európskej spolupráce, teraz známej ako EÚ?	30. roky 20. storočia	50. roky 20. storočia	70. roky 20. storočia	90. roky 20. storočia
2. Ktorá z krajín uvedených ďalej NIE je členským štátom EÚ?	Bulharsko	Cyprus	Luxembursko	Island
3. Koľko občanov žije v EÚ? (približne)	200 miliónov	350 miliónov	500 miliónov	680 miliónov
4. Ktorá z podmienok NIE je podmienkou stať sa členským štátom EÚ?	Kresťanský štát	Európska krajina	Dodržiavanie ľudských práv	Stabilná demokracia
5. Kedy sa konajú ďalšie voľby do Európskeho parlamentu?	2024	2020	2021	2022
6. Kto to je? 	David Sassoli, predseda Európskeho parlamentu	Jean-Claude Juncker, predseda Európskej komisie	Mario Draghi, prezident Európskej centrálnej banky	Donald Tusk, predseda Európskej rady
7. Má EÚ armádu?	Áno	Nie		
8. V EÚ je v niektorých krajinách stále povolený trest smrti.	Pravda	Nepravda		
9. Ktorá z uvedených skutočností NIE je výsledkom právnych predpisov EÚ?	V rámci EÚ neexistujú poplatky za roaming	V rámci EÚ sa môžu predávať iba nízkoenergetické žiarovky	V roku 2015 sa v EÚ narodilo 5,1 milióna detí	Na obaloch cigariet v EÚ sa uvádzajú zdravotné varovania

<p>10. Kto to je?</p> <p>© Európska únia 2017, zdroj EP</p>	<p>Margrethe Vestagerová, komisárka EÚ pre hospodársku súťaž</p>	<p>Federica Mogheriniová, zodpovedná za zahraničné veci EÚ</p>	<p>Cecilia Malmströmová, komisárka EÚ pre obchod</p>	<p>Emily O'Reillyová, európska ombudsmanka</p>
<p>11. Občania EÚ môžu pracovať v každom členskom štáte EÚ bez pracovného povolenia</p>	<p>Pravda</p>	<p>Nepravda</p>		
<p>12. Aké percento zo všetkých utečencov z celého sveta utieklo do Európy (2017, údaje z UNHCR)?</p>	<p>13 %</p>	<p>27 %</p>	<p>43 %</p>	<p>67 %</p>

ČINNOSTI NA ZVYŠOVANIE INFORMOVANOSTI V ŠKOLE

Dobrá činnosť na zvyšovanie informovanosti obsahuje čo najviac z týchto prvkov:

- činnosť je **interaktívna**: študenti musia niečo spraviť,
- činnosť je **vizuálne atraktívna**: núti žiakov pýtať sa: „Čo to je?“,
- činnosť v žiakoch vyvoláva **nadšenie**,
- činnosť núti **žiakov premýšľať** o EÚ, o aktuálnych otázkach týkajúcich sa EÚ, o hodnotách EÚ,
- činnosť takisto **informuje**: fakty, základné informácie o EÚ, hodnotách EÚ, aktuálnych otázkach týkajúcich sa EÚ.

Príkladmi úspešných činností na zvyšovanie informovanosti sú:

Athénée Royal d'Enghien, Belgicko

„Nosíme európske hodnoty“

Činnosť týkajúca sa hodnôt EÚ: všetci žiaci v škole si vyberú, ktorú z hodnôt EÚ si želajú „nosiť“. Na svoje oblečenie si pripevnia štítky a nosia ho po celý školský deň. To ich núti premýšľať a začať navzájom diskutovať o tom, prečo si vybrali práve túto hodnotu. Týmto spôsobom o týchto hodnotách premýšľajú. Okrem toho sa oboznamujú s hodnotami EÚ.

Institut de la Providence, Herve, Belgicko

Rozširovanie faktov o EÚ v škole nasledované kvízom

Fakty o EÚ môžete po škole rozširovať tak, že všade po chodbách, na dverách atď. porozvešiate plagáty, napr. na tému „Viete, že...?“ Na konci týždňa preveríte vedomosti žiakov pomocou kvízu (online alebo offline), na ktorom sa zúčastnia žiaci celej školy. (Použiť by ste mohli online kvíz na platforme Kahoot z tohto vzdelávacieho nástroja.) Táto činnosť zvyšuje zvedavosť žiakov, vyvoláva v nich nadšenie a poskytuje im základné fakty o EÚ.

Hľadanie QR kódov

Hľadanie pokladu v škole: Všade v škole sa poskrývajú listy papiera s QR kódmi. Žiaci sa rozdelia na menšie skupiny a vydajú sa hľadať tieto kódy. Po ich nájdení kódy nasnímajú: potom si pozrú krátke video s otázkou alebo indíciou. Týmto spôsobom sa žiaci snažia čo najskôr vyriešiť danú hádanku. Hypertextový odkaz môže smerovať na filmy vytvorené junior ambasádormi na škole alebo na filmy z Európskeho parlamentu, či na webové stránky poskytujúce informácie. Týmto spôsobom už žiaci získavajú určité vedomosti a sú motivovaní hľadať ďalšie informácie, a to počas zábavnej činnosti.

Collège Saint-Louis, Liège, Belgicko

Využitie diverzity na škole

Jarmok EÚ: Všetci žiaci na škole s koreňmi v inej krajine predstavia svoju krajinu pôvodu a pripravia pre svojich spolužiakov kvíz, prípadne by mohli priniesť národný pokrm zo svojej krajiny (jedlo je vždy dobrým prostriedkom).

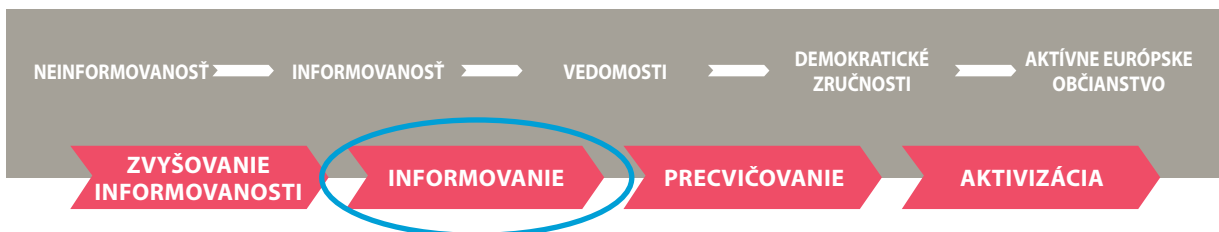
Interaktívne informačné miesto EÚ: Všetci žiaci školy na mape Európy a sveta označia krajinu, z ktorej pochádzajú, ak je iná než krajina, v ktorej sa nachádza škola.

MODUL 2

SPOZNAJ EÚ

MYŠLIENKA

Druhý modul je zameraný na dôkladné **informovanie** študentov o EÚ a jej hodnotách. Táto časť zodpovedá druhej činnosti v rámci modulu „Na ceste k aktívnemu európskemu občianstvu“.

© Ryckevælde vzw, 2010

Druhý modul je pomerne komplikovaný, lebo ide o **veľmi dôležitú časť**. Využívajú sa v ňom ľahko prístupné a aktívne metodiky: tvoria ho **štyri vzdelávacie hry**, ktoré rozširujú základné vedomosti žiakov o EÚ a jej hodnotách. Tri hry sa hrajú v menších skupinách a jedna v rámci celej triedy.

Na konci každej hry nasleduje **celotriedna časť**, počas ktorej sa diskutuje o všetkých poznatkoch, ktoré si žiaci v priebehu hry osvojili. Učiteľ v tejto časti používa súhrnný **prehľad**.

A napokon, v **pracovnom zošite pre žiakov sa nachádza zhrnutie modulu**. Toto zhrnutie obsahuje všetky nadobudnuté vedomosti a má rovnakú štruktúru ako prehľad. Toto zhrnutie môžete použiť ako podporný nástroj pre žiakov či dokonca ako študijný materiál. Zhrnutie nie je určené na použitie v triede.

ČASTI A ČASOVÝ ROZVRH

V skrátenej verzii môžete tento modul prejsť v dvoch, pokiaľ možno po sebe nasledujúcich hodinách. Pokiaľ budete hrať všetky hry v neskrátenej podobe a dôkladne prejdete celým prehľadom, budete potrebovať štyri hodiny. Takisto sa môžete rozhodnúť, že spravíte iba jednu či dve hry z materiálov. Minimálny čas potrebný na každú časť sa nachádza v tabuľke uvedenej ďalej.

METODIKA	TRVANIE ČINNOSTI	PREDMET	MATERIÁLY
Konverzácia založená na otázke žiakom	10 min.	Úvod: Čo pre vás znamená Európska únia?	- klasická tabuľa, biela tabuľa, flipchart a zvyrazňovače
Vzdelávacia hra: Fakty o EÚ	20 min.	Hra o faktoch o EÚ: hra s otázkami a odpoveďami o histórii EÚ a všeobecných vedomostiach o nej	- stopky pre každú skupinu (žiakom môžete dovoliť použiť ich smartfóny) - balík kariet s faktmi o EÚ pre každú menšiu skupinu (príloha I k príručke pre učiteľov)
Interaktívna prednáška	Aspoň 20 min.	Prezentácia: zhrnutie nadobudnutých vedomostí	- Počítač + videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2
Vzdelávacia hra: Členské štáty EÚ	20 min.	Hra o členských štátoch EÚ: Hra „Rozlúšti kód“, v ktorej sa žiaci v súperiaciach skupinách usilujú čo najrýchlejšie odhaliť kód. Jej účelom je vyvolať záujem žiakov.	- mapa Európy pre každú skupinu (príloha II k príručke pre učiteľov) - balík kariet s členskými štátmi EÚ pre každú skupinu (príloha III k príručke pre učiteľov) - pracovný list s dešifrovacím kľúčom pre každú skupinu (príloha IV k príručke pre učiteľov)
Interaktívna prednáška	10 – 20 min.	Prezentácia: zhrnutie nadobudnutých vedomostí	- Počítač + videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2
Vzdelávacia hra: Právomoci EÚ	10 min.	Aké sú právomoci EÚ? Vyradovacia súťaž medzi jednotlivými žiakmi, počas ktorej sa trieda rozdelí do dvoch kútov alebo na dve polovice	- otázky v príručke pre učiteľov
Interaktívna prednáška	Aspoň 10 min.	Prezentácia: zhrnutie nadobudnutých vedomostí	- Počítač + videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2
Vzdelávacia hra: Hodnoty EÚ	20 min.	Aké sú hodnoty EÚ a aké existujú príklady na to, ako EÚ tieto hodnoty zavádza do praxe?	- balík kariet kvarteta Hodnoty EÚ pre každú skupinu (príloha V k príručke pre učiteľov) - balík kariet Pravda či nepravda s témou hodnoty EÚ pre každú skupinu (príloha VI k príručke pre učiteľov)
Interaktívna prednáška	10 min.	Prezentácia: zhrnutie nadobudnutých vedomostí	- Počítač + videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2

NIKOĽKO RÁD

- Hra o členských štátoch: Je dôležité zopakovať si obsah hry okamžite po jej dokončení, pretože jej účelom je vyvolať záujem. Zabezpečí sa tým, že žiaci budú ochotní dozvedieť sa viac o tom, ktoré krajiny sú členmi EÚ. Tieto dve časti by ste preto nemali rozdeľovať do dvoch vyučovacích hodín. Môžete sa však rozhodnúť, že hru o členských štátoch uskutočnite ako prvú namiesto hry o faktoch EÚ.
- Takisto môžete hrať hry 1 a 2 po sebe a zhrnutie materiálov prediskutovať hneď po ich dokončení. Tým spôsobom môžu žiaci počas diskusie ostať sedieť v menších skupinách.
- Hra o hodnotách EÚ sa môže hrať nezávisle od ostatných činností. Túto hru môžete použiť aj ako upútavku v prípade aktívnej metodiky „Hodnoty EÚ: Čo si myslíte?“ v module 3.

CIELE A KOMPETENCIE

POSTOJ

- Podnecuje sa záujem žiakov o Európu.
- Žiaci si uvedomujú význam EÚ pre ich (každodenný) život.

VEDOMOSTI

- Žiaci vedia ako, kedy a prečo bola založená Európska únia.
- Žiaci vedia, ktoré krajiny sú členmi EÚ a ako sa EÚ rozširovala.
- Žiaci vedia, že Európska únia je politická úroveň s konkrétnymi právomocami.
- Žiaci na konkrétnych príkladoch vedia, čo EÚ znamená pre ich bežný život.
- Žiaci vedia o jednotnom trhu, schengenskom priestore a eurozóne.
- Žiaci vedia, čo sú hodnoty EÚ, a sú schopní uviesť niektoré konkrétne príklady, ako EÚ zavádza tieto hodnoty do praxe.

MODUL 2: KROK ZA KROKOM

ÚVOD: EÚ?

RÁMEC

Žiaci sú usadení ako pri bežnom vyučovaní. Začnite konverzáciou s úvodnou otázkou žiakom.

POSTUP

Položte žiakom úvodnú otázku: „Čo vám napadne, keď sa povie Európska únia?“

Žiaci odpovedajú intuitívne. Ako učiteľ zapisujte ich odpovede (na tabuľu alebo na flipchart). Snažte sa odpovede zoskupovať. Možné odpovede sú: spolupráca medzi krajinami, geografická Európa, právne predpisy atď.

MATERIÁLY

V prípade potreby: Klasická tabuľa, biela tabuľa, flipchart + zvýrazňovače

NIEKOĽKO RÁD

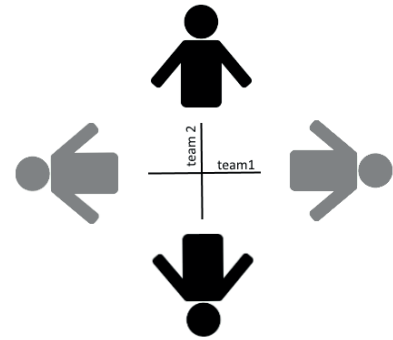
- Neponúkajte priveľa informácií o tom, kedy bola založená EÚ, prečo sa tak stalo atď. Žiaci sa to naučia v priebehu zvyšku hodiny. Účelom tohto cvičenia je len počúvať, čo hovoria žiaci, a zapisovať ich odpovede.
- Snažte sa zachovať odpovede, ktoré ste zapísali, aby ste na ne mohli poukázať počas prezentácie na uzavretie tohto modulu.

HRA 1. FAKTY O EÚ

Táto prvá hra je založená na princípe otázok a odpovedí. Otázky sa týkajú histórie Európskej únie a EÚ vo všeobecnosti. Žiaci zo začiatku pravdepodobne nebudú vedieť odpovedať na väčšinu otázok. Metodika použitá pri tejto hre núti žiakov, aby si **zapamätali** odpovede na otázky, a teda aby si počas hry osvojili vedomosti o EÚ.

RÁMEC

Žiaci hrajú v menších skupinách **párnym počtom členov**, pričom v každej skupine sú najmenej (a najlepšie) štyria žiaci. Vytvoriť sa môžu aj skupiny po šiestich žiakoch. Všetky skupiny hrajú hru zároveň, ale každá z nich nezávisle od ostatných. V každej menšej skupine žiaci vytvoria tímy po dvoch hráčoch. Ak je v skupine nepárny počet žiakov, k tejto skupine sa môže pripojiť učiteľ. Členovia tímov sedia oproti sebe, ako je znázornené na tomto obrázku:

POSTUP

- Hlavným cieľom je získať čo najviac kariet ako tím.
- Každá skupina dostane balík kariet. Každá karta obsahuje otázku a odpoveď.
- Jedna osoba začne (osoba 1A) a drží balík kariet. Položí otázku svojmu spoluhráčovi z tímu, ktorý sedí naproti (osoba 1B). Ak osoba 1B odpovie správne, tím 1 si môže kartu ponechať a osoba 1A prečíta ďalšiu otázku. Ak osoba 1B odpovie nesprávne, osoba 1A položí kartu na spodok balíka a položí ďalšiu otázku.
- Tento tím pokračuje dovedy, kým stopky neukážu, že ich ťah sa skončil.
- Jeden ťah trvá 30 sekúnd.
- Po uplynutí 30 sekúnd hráč odovzdá balík kariet svojmu susedovi naľavo (osoba 2A), z tímu 2.
- Teraz je na ťahu druhý tím a počas neho osoba 2A kladie otázky osobe 2B. Po ďalších 30 sekundách sa balík kariet posunie osobe 1B a potom osobe 2B atď.
- Takto sa pokračuje až do zodpovedania všetkých otázok a dovedy, kým budú všetky karty vo vlastníctve niektorého z tímov.
- Tím, ktorý nehra (nečíta a neodpovedá na otázky), sleduje čas.
- Vyhráva tím, ktorý má najviac kariet (za najviac správnych odpovedí).

V každom tíme sa každý člen dostane na ťah, raz ako osoba čítajúca otázky, inokedy ako ten, čo odpovedá. Takto sa všetci hráči dostanú k tomu, že vidia otázky a odpovede, čo im umožní zapamätať si tieto informácie.

Rýchle zhrnutie pravidiel:

- Každý ťah trvá 30 sekúnd. Za týchto 30 sekúnd musí tím správne odpovedať na čo najviac otázok.
- Na odpoveď máte iba jeden pokus. Ak je prvá odpoveď nesprávna, osoba, ktorá položila otázku, vloží kartu na spodok balíka a pristúpi k ďalšej otázke. Osoba, ktorá odpovedá, teda nemá možnosť opraviť svoju odpoveď.
- Ak hráč nevie odpovedať, povie: „Ďalej.“ Osoba, ktorá kladie otázky, potom kartu vloží na spodok balíka a pristúpi k ďalšej otázke.
- Informácie na kartách uvedené v zátvorkách sú doplňujúce informácie. Na správnu odpoveď nie je potrebné povedať informácie v zátvorkách. Niekedy má otázka viac možných správnych odpovedí. V takom prípade sú možnosti oddelené znamienkom lomky („/“). Stačí jedna z možných odpovedí.

MATERIÁLY

- Stopky pre každú skupinu. Veľa smartfónov má stopky. V prípade potreby požiadajte žiakov, aby na stopovanie času použili svoje telefóny.
- Balík kariet s faktmi o EÚ pre každú skupinu (príloha I k príručke pre učiteľov). V každom balíku je 25 kariet. Karty musíte sami vystrihnúť.
- Môžete vybrať karty, ktoré chcete použiť.

NIEKOĽKO RÁD

- Hru vysvetlite na príklade.

OBSAH

V hre je 25 otázok týkajúcich sa histórie Európskej únie a základných faktov o nej.

OTÁZKA	ODPOVEĎ
1. Koľko členských štátov má EÚ v súčasnosti?	28
2. Zakladajúcimi krajinami súčasnej Európskej únie bolo Francúzsko, Nemecko, Belgicko, Holandsko, Luxembursko a ...?	Taliansko
3. Kedy spojili prvé krajiny svoje sily v mene európskej spolupráce? (stačí časové obdobie alebo desaťročie; nemusíte uviesť konkrétny rok)	Po 2. svetovej vojne / v 50. rokoch 20. storočia (obidve odpovede sú správne)
4. Ktorú európsku inštitúciu volíme my, občania, každých päť rokov? (priame voľby)	Európsky parlament
5. Prečo bolo založené Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO)?	S cieľom zabrániť budúcim vojnám – zabezpečiť mier
6. Ktoré európske mesto je sídlom väčšiny európskych inštitúcií a často sa mu hovorí „hlavné mesto Európy“?	Brusel
7. Ktorá historicky významná udalosť sa stala v Európe v roku 1989?	Pád Berlínskeho múru / koniec rozdelenia na východnú a západnú Európu / koniec studenej vojny
8. Akým jazykom hovoria poslanci Európskeho parlamentu pri rokovaní v Parlamente?	Každý môže hovoriť svojím vlastným jazykom (jedným z 24 úradných jazykov EÚ).
9. Aké percento (%) všetkej energie vyrobenej v EÚ by v roku 2020 malo pochádzať z obnoviteľných zdrojov energie? (veterná energia, slnečná energia atď.)	20 %
10. Ktorá krajina vstúpila do EÚ v roku 2013, čo je rok posledného pristúpenia?	Chorvátsko
11. Ktorá mena sa používa vo väčšine krajín EÚ?	Euro
12. Ako sa nazýva európske petičné právo, prostredníctvom ktorého môžu občania zaradiť návrh právneho predpisu na program Európskej komisie?	Európska iniciatíva občanov
13. Kedy sa slávi Deň Európy? (dátum)	9. mája
14. Ako sa nazýva európsky výmenný program pre študentov vysokoškolského vzdelávania, ale aj pre školy v rámci základného a stredoškolského vzdelávania?	Program Erasmus+ (Erasmus)
15. Kto je v súčasnosti (2019 – 2024) predsedom Európskej rady?	Charles Michel
16. Kto je v súčasnosti (2019 – 2024) predsedom Európskej komisie?	Ursula von der Leyen

17.	Európsku komisiu možno prirovnať k ... krajiny, pretože majú výkonnú právomoc.	Vláda
18.	Ako sa nazýva európska zmluva, ktorá občanom Európskej únie umožňuje cestovať do (väčšiny) krajín EÚ bez kontroly totožnosti (otvorené hranice)?	Schengenská dohoda / Schengen
19.	Aké je európske číslo tiesňového volania, na ktoré môžete volať v rámci celej EÚ?	112
20.	Ktorý členský štát EÚ má najviac obyvateľov?	Nemecko (približne 82 miliónov)
21.	Ktorý členský štát EÚ má najmenší počet obyvateľov a je aj najmenším členským štátom EÚ?	Malta (približne 450 000 obyvateľov)
22.	Názov ktorého členského štátu EÚ je podobný názvu jeho hlavného mesta?	(Luxemburské veľkovevodstvo) Luxembursko
23.	V ktorom roku začali prvé krajiny eurozóny používať eurobankovky a euromince?	2002
24.	Každý členský štát nominuje jedného komisára do Európskej komisie. Kto je súčasným komisárom nominovaným za Slovensko?	Maroš Šefčovič
25.	Každý členský štát volí určitý počet poslancov Európskeho parlamentu na základe počtu obyvateľov daného štátu. Koľko poslancov Európskeho parlamentu má v súčasnosti Slovensko?	13

HRA 2. ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ

Témou druhej hry sú **členské štáty Európskej únie**. Cieľom tejto hry je vyvolať u žiakov zvedavosť, aby zisťovali, ktoré krajiny sú vlastne členskými štátmi, jej účelom je vzbudiť záujem. Keď si krajiny zopakujete s následnou prezentáciou, žiaci budú otvorenejší učeni. V dôsledku toho si tieto informácie lepšie zapamätajú.

RÁMEC

Trieda sa rozdelí na tímy po troch až štyroch žiakoch. Každá skupina pracuje spoločne ako jeden tím a súťaží proti ostatným skupinám v triede. V prípade potreby môžu žiaci ostať v rovnakých skupinách ako pri prvej hre. Šesťčlenné skupiny by sa mali rozdeliť na skupiny po troch žiakoch.

POSTUP

- Zopakujte otázku z prvej hry: „Koľko krajín je v súčasnosti členmi EÚ?“ Po odpovedi zadajte žiakom pokyn, že teraz musia zistiť, ktoré krajiny tvoria tých 28 členských štátov.
- Skôr než rozdáte materiály, žiakom vysvetlite hru:
  - Každá skupina dostane balík 40 kariet. Na týchto kartách sú znázornené tvary a názvy 28 členských štátov a 12 štátov, ktoré nie sú členmi EÚ. Každá skupina dostane aj mapu Európy.
  - Úloha znie: „Z týchto 40 kariet čo najrýchlejšie vyberte 28 členských štátov EÚ.“
  - Na každej karte je uvedené aj jedno písmeno. Spoločne tieto písmená tvoria kód. Keď skupina dokončí výber všetkých členských štátov EÚ, dostane pracovný list s dešifrovacím kľúčom. Ich úlohou je nájsť riešenie s použitím častí kódu uvedeného na kartách členských štátov.
  - Riešením je veta v angličtine.

- Skupina, ktorá kód rozlúšti ako prvá, sa postaví. Keď učiteľ overí odpoveď, vyhlási túto skupinu za víťaza.
- Nechajte ostatné skupiny pokračovať v práci, kým každá z nich rozlúšti kód.

Čím viac chýb žiaci spravia pri výbere členských štátov EÚ, tým ťažšie pre nich bude nájsť riešenie na pracovnom liste s dešifrovacím kľúčom. Nevadí, ak žiaci spočiatku spravia nejaké chyby. Najdôležitejšou časťou tohto cvičenia je prinútiť ich premýšľať o každej krajine: „Je táto krajina členským štátom EÚ alebo nie?“ Ako učiteľ môžete skupinám pomáhať počas vyberania členských štátov.

MATERIÁLY

- Mapa Európy pre každú skupinu (príloha II k príručke pre učiteľov).
- Balík kariet s členskými štátmi EÚ pre každú skupinu (príloha III k príručke pre učiteľov). V každom balíku je dovedna 40 kariet. Karty budete musieť vystrihnúť vy sami a musíte sa presvedčiť, že sú riadne premiešané.
- Pracovný list s dešifrovacím kľúčom pre každú skupinu (príloha IV k príručke pre učiteľov).

NIEKOĽKO RÁD

- Je dôležité, aby žiaci intuitívne pochopili, čo majú robiť s dešifrovacím kľúčom na pracovnom liste. Povedzte im len, že riešením je veta v angličtine. Skupinám, ktoré potrebujú viac pomoci, môžete vysvetliť, čo presne majú robiť: musia zakrúžkovať všetky písmená, ktoré sú uvedené ako súčasť kódu na kartách s členskými štátmi EÚ na pracovnom liste. Potom budú schopní prečítať kód zľava doprava, zhora smerom nadol.
- Riešenie tvorí 28 písmen, jedno za každú krajinu. To znamená, že vo vete sa niektoré písmená budú opakovať: nachádza sa v nej šesť „E“, päť „O“, tri „T“ atď. Keď žiaci nájdu jedno „E“, nepriamo to znamená, že všetky ostatné karty s písmenom „E“ sú takisto správne, takže ak budú chcieť, môžu takisto zakrúžkovať všetky písmená „E“ na pracovnom liste. Prípadne môžu zakrúžkovať písmeno za každú kartu, ako budú pokračovať. Tak či onak, konečný výsledok je ten istý. Najlepšie by bolo, keby ste túto informáciu žiakom na začiatku nepovedali, iba keď sa budú pýtať.
- Žiaci si to nevšimnú, ale písmená v riešení sú usporiadané chronologicky podľa času vstupu krajiny do EÚ. Napríklad prvé písmeno „C“ patrí Belgicku a posledné písmeno „R“ zas Chorvátsku.

RIEŠENIE

COME ON EUROPE, LET'S WORK TOGETHER

C	A	D	I	Q	O	J	V	M	E	Q	A
B	F	O	N	B	I	Q	D	A	J	F	D
I	A	J	A	V	Z	X	A	F	Y	I	J
B	Q	B	E	Q	U	F	V	B	R	D	O
F	Z	I	F	A	V	P	E	X	I	F	B
L	I	Y	E	D	T	D	A	Z	F	D	X
Q	V	X	J	Z	F	A	Y	B	S	Y	J
D	J	F	D	W	Z	X	I	D	Q	I	O
R	K	Y	B	I	T	V	B	J	O	F	Z
F	D	G	Q	E	T	A	Q	H	E	R	A

HRA 3. PRÁVOMOCI EÚ

Táto hra je venovaná **právomociam Európskej únie**. V záujme vysvetlenia, ako sa EÚ odlišuje od iných politických úrovní, súčasťou hry sú niektoré konkrétne prípady.

RÁMEC

Počas krátkeho úvodu sa žiaci usadia. Po vysvetlení hry sa všetci žiaci postaví. Každý žiak hrá hru sám za seba, teda samostatne. V triede sa vyhradia dva kúty (alebo polovice): jeden kút sa označí ako „EÚ“, kým druhý ako „nie EÚ“.

- Nie EÚ: národný štát, regióny, samosprávy, obce atď.
- EÚ: európska úroveň

POSTUP

Úvod: Pred začiatkom hry je dôležité, aby žiaci vedeli, že EÚ je politická úroveň, ktorá je nad všetkými ostatnými politickými úrovňami.

V prezentácii priblížite obraz politických úrovní vašej krajiny.

Potom vysvetlite, že na každej politickej úrovni sa môžu prijímať rozhodnutia týkajúce sa iba pevne stanoveného súboru dohodnutých tém. V tomto prostredí však európske právne predpisy nahrádzajú právne predpisy z iných politických úrovní. Napríklad, ak niektorá krajina prijme predpis, ktorý je v rozpore s právnymi predpismi EÚ, tento nový právny predpis sa neuzákoní. Na tomto mieste môžete takisto vysvetliť, že rozdelenie právomocí medzi politickými úrovňami vychádza z dohôd uzatvorených v minulosti.

Po tomto vysvetlení je čas začať hru.

Vysvetlenie hry: Ide o vyradovaciu súťaž medzi žiakmi. Vždy, keď učiteľ spomenie príklad legislatívneho opatrenia, právny predpis alebo právomoc, žiaci musia uviesť, či si myslia, že opatrenie patrí medzi právne predpisy EÚ alebo nie. Žiaci môžu odpovedať buď tak, že sa postavia buď do „kúta EÚ“, alebo do kúta „nie EÚ“. Po tom, čo študenti vyjadrili svoje rozhodnutie, učiteľ hneď poskytne správnu odpoveď. Žiaci, ktorí sa rozhodli správne, môžu zostať v hre na ďalší príklad. Žiaci, ktorí odpovedali zle, sa musia posadiť.

Učiteľ pokračuje dovedy, kým ostanú iba traja žiaci (alebo kým neostane iba jeden žiak, a to podľa nálady v triede – závisí od rozhodnutia učiteľa). V prípade potreby môžete začať hrať odznova (napr. ak boli vyradení všetci študenti už po troch príkladoch). Cieľom je prejsť približne desať príkladov.

MATERIÁLY

- Táto príručka pre učiteľov, ktorá obsahuje príklady a niekoľko podrobnejších vysvetlení (pozri ďalej).
- Trieda dostatočne veľká na to, aby žiaci mohli stáť v dvoch rohoch.
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2.](#)
- Počítač a videoprojektor.

NIEKOĽKO RÁD

- Ak študentov hra baví, nevysvetľujte príliš po každom príklade. Väčšinu príkladov môžete zopakovať neskôr s použitím prezentácie.
- Príklady sú usporiadané podľa určitého poriadku, ako učiteľ však rozhodujete, ktoré príklady sú pre vašich študentov najvhodnejšie.

OBSAH

Cvičenie:

	OTÁZKA PRE ŽIAKOV	RIEŠENIE	VYSVETLENIE
1.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o maximálnej rýchlosti na diaľniciach?	Nie EÚ	Jednotlivé členské štáty majú rôzne dopravné predpisy, napr. v Spojenom kráľovstve, Írsku, na Malte a na Cypre autá jazdia po ľavej strane ciest. Zákony o cestnej premávke sú však na európskej úrovni koordinované a európsky vodičský preukaz platí v celej EÚ.
2.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje, že pri nákupe nového laptopu dostanete minimálnu dvojročnú záruku ?	Úroveň EÚ	Ochrana spotrebiteľov: Európska únia stanovila minimálnu dvojiročnú záruku pri nákupe elektronických spotrebičov: smartfónov, tlačiarň, laptopov, vysávačov, elektrických zubných kefiek atď.
3.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje, kedy sa odváža odpad?	Nie EÚ	O čase odvozu odpadu sa rozhoduje zväčša na miestnej úrovni. Dáva to najväčší zmysel: ak by za odvoz odpadu zodpovedala EÚ, vznikol by chaos, pretože EÚ nemá tie správne prostriedky, aby poznala osobitné potreby každého mesta.
4.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o informáciách uvádzaných na fľaši s limonádou: zloženie, kalórie, kontaktné údaje na výrobcu atď.?	Úroveň EÚ	Európska únia je presvedčená, že spotrebiteľia majú právo na správne a úplné informácie. Výrobcovia potravín, ako aj kozmetických výrobkov preto musia tieto informácie umiestniť na štítky svojich výrobkov. Požiadajte žiakov, aby sa cez prestávku pozreli na svoje potraviny či nápoje.
5.	Niektorá politická úroveň zodpovedá za bezpečnostné predpisy týkajúce sa vášho smartfónu?	Úroveň EÚ	Jednotný trh a ochrana spotrebiteľa: EÚ stanovuje bezpečnostné predpisy pre všetky výrobky, ktoré sa v nej predávajú.
6.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o tom, čo musíte vedieť na konci každého školského roku?	Nie EÚ	Európska únia neurčuje spôsob, akým sa riadi vzdelávanie, ani jeho obsah. V dôsledku toho majú členské štáty EÚ (a občas aj jednotlivé regióny) odlišné konečné úrovne znalostí.
7.	Ktorá politická úroveň má právomoc vyslať vojenské jednotky do konfliktných oblastí vo svete?	Nie EÚ	Európska únia nemá armádu. Zahraničná a obranná politika sú v právomoci štátov. Členské štáty sa snažia koordinovať misie na európskej úrovni, ako aj v rámci NATO.
8.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje, že zamestnanec, ktorý pracuje na plný pracovný čas, má každý rok nárok minimálne na 20 dní dovolenky?	Úroveň EÚ	Minimálne 20 dní dovolenky: Každý sektor a/alebo krajina môže poskytnúť viac dní voľna. Európska únia nemá veľa právomocí, pokiaľ ide o sociálnu politiku. Toto je jedno z mála opatrení EÚ v jej rámci. Väčšina prípadov sociálnej politiky sa určuje na vnútroštátnej úrovni.
9.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o podmienkach na školenie vodičov a o podmienkach potrebných na absolvovanie skúšok na získanie vodičského preukazu?	Nie EÚ	Hoci EÚ neurčuje tieto podmienky, váš vodičský preukaz okamžite nadobúda platnosť v celej EÚ a má štandardný formát.
10.	Na ktorej politickej úrovni sa určuje maximálne množstvo rýb (tresiek), ktoré rybári môžu vyloviť?	Úroveň EÚ	Rybárska politika a životné prostredie: EÚ pre každý druh rýb určuje maximálne ročné množstvo v kilogramoch, ktoré je možné vyloviť. Toto množstvo sa nazýva rybolovná kvóta. Prostredníctvom kvót chce EÚ zaručiť, aby ohrozené druhy rýb mali možnosť obnoviť veľkosť svojej populácie, a zabrániť nadmernému rybolovu v našich moriach.

11.	Na ktorej politickej úrovni sa určuje množstvo energie (plyn/elektrická energia), ktorá musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov, ako je slnečná a veterná energia?	Úroveň EÚ	Zmena klímy: V súčasnom pláne EÚ týkajúcom sa cieľa 20-20-20 sa uvádza, že EÚ ako celok musí do roku 2020 dosiahnuť, že 20 % energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov. V závislosti od situácie v jednotlivých krajinách je tento podiel pre každý členský štát iný. V novom pláne v oblasti energetiky (do roku 2030) sa stanovuje ešte vyšší podiel na úrovni 27 %.
12.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o stavebnom povolení pre váš dom?	Nie EÚ	Stavebné povolenia pre súkromné domy vydávajú zväčša miestne orgány.
13.	Ktorej politickej úrovni odvádzate svoje dane?	Nie EÚ	Európska únia nevyberá dane priamo od svojich občanov. Každý členský štát musí každý rok odvádzat' Európskej únii sumu, ktorá predstavuje jej príspevok do európskeho rozpočtu.
14.	Na ktorej politickej úrovni sa rozhoduje o štátnych sviatkoch: dátumy a počet dní štátnych sviatkov?	Nie EÚ	Tieto rozhodnutia zvyčajne prijímajú národné štáty.
15.	Na ktorej politickej úrovni sa určuje maximálne množstvo jemných častíc, ktoré sa môžu nachádzať v ovzduší?	Úroveň EÚ	Európska únia rozhoduje o množstve environmentálnych opatrení – napr. o kvalite vody v riekach, jazerách a moriach.
16.	Kde musíte registrovať svoje manželstvo?	Nie EÚ	Za evidenciu obyvateľstva a rodinného stavu zodpovedajú väčšinou miestne orgány.

HRA 4. HODNOTY EÚ

Štvrtou hrou je kvarteto s témou **hodnoty Európskej únie**. Počas hry sa žiaci zoznámia s týmito hodnotami a niekoľkými konkrétnymi príkladmi, ako ich EÚ zavádza do praxe. V hre sa uplatňuje metóda „**učenie sa praxou**“ a zaručuje účasť každého žiaka, čím sa zabezpečí, že všetci budú aktívne premýšľať o hodnotách a opakovať si ich.

RÁMEC

Na účely hry sa trieda rozdelí na menšie skupiny, pokiaľ možno po štyroch žiakoch. V prípade potreby sa môžu vytvoriť aj skupiny po troch či piatich žiakoch. Každá skupina sedí pri stole. Žiaci hrajú proti ostatným žiakom z ich skupiny. Uprostred stola leží balík 31 kariet s otázkami typu pravda či nepravda.

POSTUP

- Hlavným cieľom každého hráča v skupine je pri hre získať najviac štvoríc (t. j. štyroch kariet, na ktorých sa nachádza rovnaká hodnota EÚ).
- Karty kvarteta sa rozdeľujú členom skupiny. V prípade štyroch hráčov každý hráč dostane po ôsmich kartách. V prípade troch či piatich hráčov budú mať niektorí hráči kartu navyše. Hráči držia karty v rukách a skrývajú ich pred ostatnými hráčmi.
- Uprostred stola leží balík 30 kariet s otázkami typu pravda či nepravda. Odpovede na otázky sa nachádzajú na kartách, ktoré žiaci držia v rukách.

- Začína najstarší člen skupiny. **Spýta sa** iného hráča, či má **hraciu kartu kvarteta s konkrétnou hodnotou EÚ**. Prvý hráč musí mať aspoň jednu kartu kvarteta s touto hodnotou EÚ.
  - Ak druhý hráč nemá požadovanú kartu, povie, že kartu nemá, a na ťahu je teraz tento hráč.
  - Ak druhý hráč má požadovanú kartu, vytiahne jednu kartu z balíka kariet ležiacich na stole a prečíta otázku.
    - Ak je odpoveď správna, prvý hráč dostane kartu kvarteta s uvedenou hodnotou EÚ (stačí odpovedať „pravda“ alebo „nepravda“; hráč nemusí poskytnúť nijaké doplňujúce informácie, prečo je výrok nepravdivý. Hráč, ktorý prečítal otázku, potom nahlas prečíta, prečo bol daný výrok nepravdivý).
    - V prípade nesprávnej odpovede nedôjde k výmene kariet kvarteta a karta s otázkou sa položí na spodok balíka na stole.
  - V každom prípade je na ťahu hráč, ktorý odpovedal na otázku.
- Keď hráč získa súbor štyroch kariet s rovnakou hodnotou EÚ, nahlas vysloví slovo „Kvarteto!“ a štvoricu kariet položí na stôl. Túto skupinu kariet už príslušnému hráčovi nemožno vziať.
- Hra sa skončí vo chvíli, keď sa zoskupí všetkých osem štvoric kariet. Vyhráva žiak (žiaci), ktorý (ktorí) má (majú) najviac štvoric.

MATERIÁLY

- Balík kariet kvarteta Hodnoty EÚ pre každú skupinu (príloha V k príručke pre učiteľov). V balíku je spolu 32 kariet. Karty budete musieť vystrihnúť vy sami a musíte sa presvedčiť, že sú riadne premiešané.
- Balík kariet Pravda či nepravda s témou hodnoty EÚ pre každú skupinu, položený doprostred stola (príloha VI k príručke pre učiteľov). V balíku je spolu 30 kariet. Karty musíte opäť nastrihať sami.

NIKOĽKO RÁD

- Hra Hodnoty EÚ sa pokojne môže hrať nezávisle od ostatných hier.
- Túto hru môžete použiť na upútanie pozornosti v prípade aktívnej metodiky „Hodnoty EÚ: Čo si myslíte?“ v module 3.

OBSAH

Na 32 kartách kvarteta budú žiaci objavovať hodnoty EÚ a niektoré príklady, ako Európska únia či Európsky parlament zavádzajú tieto hodnoty do praxe v rámci EÚ a mimo nej. V balíku je osem štvoric venovaných ôsmim hodnotám EÚ.

DEMOKRACIA 	Každých päť rokov občania Európskej únie priamo volia svojich zástupcov v Európskom parlamente. Ďalšie voľby sa uskutočnia v roku 2019.
	Občania Európskej únie, ktorí žijú v inej krajine EÚ, majú právo voliť alebo byť volení vo voľbách do orgánov územnej samosprávy a do Európskeho parlamentu v krajine, v ktorej žijú. Napríklad Grékyňa žijúca v Berlíne môže byť zvolená za berlínsku starostku.
	Európska iniciatíva občanov: Ak jeden milión občanov aspoň zo siedmich rôznych krajín podpíše petíciu, môžu vyzvať Európsku komisiu, aby predložila legislatívny návrh.
	Európsky parlament sa zapája do pozorovania volieb v krajinách mimo EÚ v záujme podpory slobodných a spravodlivých volieb, napr. v Egypte alebo na Ukrajine.

<p>SLOBODA</p> 	<p>Občania Európskej únie môžu slobodne cestovať po celej EÚ.</p> <p>Spoločnosti nemajú právo zhromažďovať osobné údaje, pokiaľ nesplnia prísne podmienky. Ide o naše právo na súkromie a ochranu osobných údajov.</p> <p>Občania EÚ môžu pracovať v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ bez toho, aby na to potrebovali pracovné povolenie.</p> <p>V EÚ môžete vyjadriť svoj názor bez strachu z uväznenia. To je sloboda prejavu. Zakázané sú iba nenávisťné prejavy vyzývajúce na násilie voči iným ľuďom (skupinám ľudí).</p>
<p>SOLIDARITA</p> 	<p>Menej bohaté regióny EÚ dostávajú dodatočnú finančnú podporu.</p> <p>Členské štáty EÚ sa dohodli, že si budú navzájom pomáhať, ak sa jeden z nich stane obeťou teroristického útoku alebo prírodnej katastrofy či katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou. Táto doložka sa prvýkrát uplatnila po útokoch v Paríži v roku 2015.</p> <p>Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii pomáha ľuďom pri hľadaní nového zamestnania alebo so získaním odbornej prípravy na pracovisku v prípade, ak v dôsledku globalizácie prišli o prácu, napr. ak sa spoločnosť presunula do krajiny s nízkymi mzdami.</p> <p>Európska únia a jej členské štáty sú spoločne najväčším svetovým darcom rozvojovej pomoci.</p>
<p>ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA</p> 	<p>Občania EÚ, ktorí študujú v inom členskom štáte EÚ, platia rovnaké poplatky za prijímacie konanie a školné ako študenti z danej krajiny. Napríklad taliansky študent na štúdiách v Paríži platí rovnaký poplatok ako francúzski občania.</p> <p>Po narodení dieťaťa alebo po jeho osvojení majú matka aj otec obidvaja nárok aspoň na štyri mesiace rodičovskej dovolenky s cieľom postarať sa o dieťa.</p> <p>V EÚ sú občania chránení pred tým, aby ich z dôvodu sexuálnej orientácie neprijali do zamestnania alebo aby boli z tohto dôvodu prepustení.</p> <p>Európsky parlament každý rok vyzdvihuje a oslavuje Medzinárodný deň žien (8. marca) v záujme podpory rovnosti medzi ženami a mužmi.</p>
<p>PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ</p> 	<p>Všetky obeť a podozrivé osoby majú v EÚ právo na spravodlivé súdne konanie. Všetky podozrivé osoby sú nevinné až do preukázania viny na súde.</p> <p>Obeť trestného činu alebo nehody a osoby podozrivé zo spáchania trestného činu či zavinenia nehody musia byť o právnom konaní informované v jazyku, ktorému rozumejú. Túto službu hradí členský štát, v ktorom sa koná súdne konanie.</p> <p>Členské štáty EÚ, ktoré nedodržiavajú zásady právneho štátu, môžu dostať varovanie, pokutu alebo dočasne sa môžu vylúčiť z rozhodovania v rámci EÚ.</p> <p>Členské štáty EÚ musia dodržiavať pravidlá a predpisy EÚ. V prípade ich porušenia môžu byť postavené pred Súdny dvor EÚ.</p>
<p>DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV</p> 	<p>Európsky parlament udeľuje Sacharovovu cenu osobám z celého sveta, ktoré mimoriadne prispeli k obrane ľudských práv.</p> <p>Európska únia má osobitného zástupcu pre ľudské práva. Jeho úlohou je zlepšovať politiku EÚ v oblasti ľudských práv v zahraničí.</p> <p>Raz za mesiac Európsky parlament diskutuje o zjavnom porušovaní ľudských práv vo svete. Takto upozorňuje na porušovanie ľudských práv.</p> <p>Všetky členské štáty EÚ musia podpísať a dodržiavať Európsky dohovor o ľudských právach.</p>

TOLERANCIA A PLURALIZMUS 	V EÚ môžete slobodne praktizovať svoje náboženstvo alebo vieru alebo prestúpiť na iné náboženstvo alebo vieru.
	Európska únia podporila projekt, v rámci ktorého rómski a nerómski novinári vyrobili 25 krátkych filmov o rómskych komunitách. Projekt bol zameraný na boj proti stereotypom, ktoré ovplyvňujú verejné vnímanie mediálneho obrazu Rómov.
	Členské štáty EÚ musia bojovať proti nenávisťným prejavom v televíznych programoch založeným na rase, pohlaví, náboženstve alebo národnosti.
	Médiá musia predstavovať spoločnosť vo všetkých jej aspektoch. Centrum EÚ na monitorovanie plurality médií kontroluje, či to dodržiavajú.
ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI 	Trest smrti je vo všetkých krajinách EÚ zakázaný.
	Mučenie je vo všetkých krajinách EÚ zakázané.
	Všetci žiadatelia o azyl v EÚ majú nárok na prístrešie, jedlo a hygienické služby, kým čakajú na vybavenie svojej žiadosti o azyl.
	Detská práca, otroctvo a pracovné vykorisťovanie sú v EÚ zakázané.

Tridsať (30) kariet Pravda či nepravda obsahuje otázky typu pravda či nepravda, ktoré zodpovedajú informáciám uvedeným na kartách kvarteta. Na kartách sa podávajú konkrétne prípady, aby sa žiaci museli naozaj zamyslieť nad dôsledkami týchto politík EÚ. Žiaci sú schopní odpovedať na karty s otázkami správne vtedy, keď použijú informácie na kartách kvarteta. Vďaka tomuto cvičeniu aktívne premýšľajú o hodnotách EÚ a dôkladne si ich osvojujú.

1.	V EÚ môžete slobodne prejavovať svoj názor, ale nenávisťné prejavy sú zakázané.	Pravda
2.	V inej krajine EÚ môžete pracovať iba vtedy, ak máte pracovné povolenie.	Nepravda Všetci občania EÚ môžu pracovať v akejkoľvek krajine EÚ bez toho, aby na to potrebovali pracovné povolenie.
3.	Spoločnosti môžu zhromažďovať naše osobné údaje bez nášho súhlasu.	Nepravda Spoločnosti nemajú právo zhromažďovať osobné údaje, pokiaľ nespĺnia prísne podmienky.
4.	Občania Európskej únie môžu slobodne cestovať po celej EÚ.	Pravda
5.	Každých desať rokov občania Európskej únie priamo volia svojich zástupcov do Európskeho parlamentu.	Nepravda Zástupcov volíme každých päť, nie každých desať rokov.
6.	Na to, aby bola európska iniciatíva občanov platná, sú potrebné dva milióny podpisov.	Nepravda Potrebný je jeden milión podpisov, nie dva milióny.
7.	Ako občan Európskej únie žijúci v inej krajine EÚ máte právo voliť alebo byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v krajine, v ktorej žijete.	Pravda
8.	Európsky parlament pozoruje voľby v krajinách mimo EÚ v záujme podpory slobodných a spravodlivých volieb.	Pravda
9.	Keď sa narodí dieťa, EÚ zaručuje aspoň tri mesiace rodičovskej dovolenky pre matku aj otca.	Nepravda Európska únia zaručuje aspoň štyri mesiace rodičovskej dovolenky, nie tri.
10.	Ak občan Európskej únie študuje v inej krajine EÚ, platí o 10 % vyššie poplatky v porovnaní so študentmi z danej krajiny.	Nepravda Občania EÚ platia rovnaké poplatky za prijímacie konanie a školné ako študenti z danej krajiny.

11.	V EÚ sú občania chránení pred tým, aby ich z dôvodu sexuálnej orientácie neprijali do zamestnania alebo aby boli z tohto dôvodu prepustení.	Pravda
12.	Obete trestného činu alebo nehody musia byť o právnom konaní informované v jazyku, ktorému rozumejú. Podozrivé osoby toto právo nemajú.	Nepravda Právo na informácie v jazyku, ktorému rozumejú, majú obeť aj podozrivé osoby.
13.	Ak členský štát EÚ nedodríava právo Únie, môže byť súdený a odsúdený Súdny dvorom EÚ.	Pravda
14.	Ak členský štát EÚ poruší základné práva EÚ, bude z EÚ vylúčený.	Nepravda Krajina môže dostať varovanie, pokutu alebo dočasne môže byť vylúčená z rozhodovania v rámci EÚ.
15.	Všetky obeť a podozrivé osoby majú v EÚ právo na spravodlivé súdne konanie.	Pravda
16.	Menej bohaté regióny v EÚ dostávajú dodatočnú finančnú podporu.	Pravda
17.	Európska únia a jej členské štáty sú po USA druhým najväčším svetovým darcom rozvojovej pomoci.	Nepravda Spoločne predstavujú najväčšieho svetového darcu rozvojovej pomoci.
18.	V prípade teroristického útoku v jednom členskom štáte EÚ ostatní členovia pomôžu postihnutej krajine.	Pravda
19.	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii podporuje spoločnosti so sídlom v členských štátoch EÚ.	Nepravda Fond pomáha ľuďom pri hľadaní nového zamestnania v prípade, ak v dôsledku globalizácie prišli o prácu, napr. ak sa spoločnosť presunula do krajiny s nízkymi mzdami.
20.	V EÚ nemožno prestúpiť na inú vieru.	Nepravda V EÚ môžete praktizovať svoje náboženstvo alebo vieru alebo prestúpiť na iné náboženstvo alebo vieru.
21.	Centrum EÚ na monitorovanie plurality médií zabezpečuje, že médiá v EÚ ukazujú spoločnosť zo všetkých jej stránok.	Pravda
22.	V niektorých krajinách EÚ je v televíznych programoch prijateľné prezentovať nenávisťné prejavy.	Nepravda Proti nenávisťným prejavom v televíznych programoch založeným na rase, pohlaví, náboženstve alebo národnosti sa musí bojovať vo všetkých členských štátoch EÚ.
23.	V niektorých krajinách EÚ je stále povolený trest smrti.	Nepravda Trest smrti je vo všetkých krajinách EÚ zakázaný
24.	Všetci žiadatelia o azyl v EÚ majú v priebehu konania o azyle nárok na prístrešie, jedlo a hygienické služby.	Pravda
25.	Detská práca nie je žiaduca, ale v niektorých krajinách EÚ je stále povolená.	Nepravda Detská práca je vo všetkých členských štátoch EÚ zakázaná.
26.	Mučenie je vo všetkých krajinách EÚ zakázané.	Pravda
27.	Európsky parlament každý rok uskutoční jednu diskusiu o porušovaní ľudských práv.	Nepravda Európsky parlament o ľudských právach diskutuje každý mesiac, nie každý rok.

28.	Sacharovova cena sa udeľuje ľuďom, ktorí propagujú spoluprácu v rámci EÚ.	Nepravda Sacharovova cena sa udeľuje osobám, ktoré bojujú za ľudské práva.
29.	Každý členský štát EÚ musel podpísať Európsky dohovor o ľudských právach.	Pravda
30.	Európska únia má osobitného zástupcu pre ľudské práva.	Pravda

PREZENTÁCIA: DISKUSIA O NADOBUDNUTÝCH VEDOMOSTIACH

RÁMEC

Žiaci sedia tak, aby mohli dobre sledovať prezentáciu. Môžu sedieť ako pri bežnom vyučovaní alebo v menších skupinách, pokiaľ majú dobrý výhľad na prezentáciu.

POSTUP

Obsah prezentácie zodpovedá obsahu zhrnutia modulu v pracovných zošitoch pre žiakov. Využite toto zhrnutie ako pomôcku pri opakovaní prezentácie. Žiaci by počas prezentácie nemali pozeráť na tento text. Podrobnejšie vysvetlenie týkajúce sa navigácie prezentáciou v aplikácii Prezi je uvedené ďalej v časti s radami.

* Ako sa všetko začalo: Rastúca spolupráca

1. Obsahová diskusia po prvej hre: *Od uhlia a ocele k spoločnej mene euro*

Spýtajte sa žiakov: „Kedy sa začala európska spolupráca, ktorá prerástla do Európskej únie?“ Na túto otázku poznajú odpoveď už z prvej hry. Správnou odpoveďou je „50. roky 20. storočia“ aj „po 2. svetovej vojne“.

Keď žiaci odpovedia na túto otázku, prejdite na ďalšiu snímku v ceste (aplikácie Prezi), na ktorej sa nachádza obrázok z 2. svetovej vojny. Vysvetlite žiakom, že po 2. svetovej vojne bol v niektorých európskych krajinách hladomor, že mnoho ľudí prišlo počas vojny o rodinu a o priateľov a že boli (čiastočne) zničené budovy, cesty a mestá. Pokračujte v prezentácii a vysvetľujte obsah, ako je predstavený v zhrnutí modulu. Prezentácia sa riadi tým istým chronologickým poradím.

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

- Jean Monnet a Robert Schuman sú významnými zakladateľmi súčasnej EÚ. Vlastne to bol Jean Monnet, kto Schumanovi predstavil myšlienku spolupráce. Ako vtedajší minister zahraničných vecí Francúzska Schuman naplnil svoje slová a predniesol svoju slávnú „Schumanovu deklaráciu“. Viac informácií o zakladateľoch sa nachádza na adrese https://europa.eu/european-union/about-eu/history/founding-fathers_sk. – Prezentácia občas nedodržiava dôsledne chronologické

poradie zhrnutia modulu. V prezentácii sa napríklad uvádzajú všetky zmluvy pred Lisabonskou zmluvou spoločne a až potom sa diskutuje o zavedení eura, hoci euro sa zaviedlo pred Lisabonskou zmluvou. Tento rozdiel umožňuje zvýšiť prístupnosť rozprávania.

- Môžete sa rozhodnúť, že sa nebudete zdržiavať všetkými jednotlivými krokmi na časovej osi. Napríklad by ste mohli preskočiť všetky zmluvy a zamerať sa iba na začiatok, EHS, otvorenie hraníc pre jednotný trh a zavedenie eura. Takto poukážete najmä na to, že európska spolupráca sa vyvíjala od spolupráce v oblasti uhlia a ocele k rozsiahlej hospodárskej spolupráci s politickými a sociálnymi aspektmi. Takisto môžete chvíľu diskutovať o Nobelovej cene za mier, ktorú EÚ dostala v roku 2012. Táto cena jej bola udelená, lebo EÚ priniesla dlhodobý mier svojim členským štátom, čo znamenalo obrat od histórie vojnových konfliktov v Európe.

2. Obsahová diskusia po druhej hre: Od šiestich k 28 členským štátom

Prvý krok v ceste vás nasmeruje k prehľadu súčasných 28 členských štátov. V tejto fáze ich už môžete všetky spomenúť, lebo žiaci ich budú chcieť poznať po hre o členských štátoch. Potom sa prezentácia presunie na začiatok časovej osi, na ktorej je znázornené rozširovanie Európskej únie od prvých šiestich k súčasným 28 členským štátom. V tejto fáze môžete jednoducho sledovať cestu v prezentácii doplnenú vysvetľovaním obsahu uvedeným v zhrnutí modulu v pracovných zošitoch pre žiakov. Samozrejme sa môžete zamerať iba na 28 členských štátov v súčasnosti a nehovoriť o rozširovaní v toku rokov.

3. Obsahová diskusia po tretej hre: Čo robí EÚ?

Počas úvodu do hry ste už ukázali prehľad rôznych politických úrovní vo vašej krajine. Až potom vás cesta v prezentácii privedie k „príkladom“. Väčšina príkladov sa spomenula už pri cvičení, teraz teda môžete poskytnúť podrobnejšie vysvetlenie na príkladoch EÚ.

1. NIEKOĽKO PRÍKLADOV

Stručne sa porozprávajte o príkladoch, ako sa uvádzajú v zhrnutí modulu v pracovných zošitoch pre žiakov. Sledujte cestu v prezentácii, ktorá približuje každý príklad.

2. NIEKOĽKO VEĽKÝCH ZMIEN

Opäť sledujte cestu v prezentácii, a ako sa odvíja, vysvetlite, čo so sebou prináša jednotný trh, schengenský priestor a euro. Všetky obsahové informácie sa nachádzajú v pracovnom zošite pre žiakov.

3. O ČOM ROZHODUJE EÚ?

Táto časť vysvetlenia sa opäť začína prehľadom jednotlivých politických úrovní vo vašej krajine. Potom vysvetlite právomoci EÚ.

4. NA ČO EÚ MÍŇA SVOJE PENIAZE?

Diskutujte o najdôležitejších prvkoch európskeho rozpočtu, pričom používajte prezentáciu a zhrnutie modulu.

4. Obsahová diskusia po štvrtej hre: Hodnoty EÚ

Vďaka hre Hodnoty EÚ študenti získajú počiatočnú predstavu o tom, aké sú hodnoty EÚ. Záverečná časť prezentácie sa začína článkom 2 Zmluvy o Európskej únii, v ktorom sa uvádzajú hodnoty EÚ. Potom v prezentácii nasleduje zhrnutie ôsmich hodnôt EÚ s krátkym vymedzením týchto hodnôt a niekoľkými praktickými príkladmi, ako EÚ zavádza tieto hodnoty do svojich politík. Žiaci už z hry poznajú hodnoty a príklady. Zopakujte túto prezentáciu s použitím pracovných zošitov pre žiakov.

V treťom module sa nachádza cvičenie spočívajúce v rozšírenej diskusii o týchto hodnotách.

* Záver

Čo je vlastne EÚ? Spravte stručný prehľad najdôležitejších prvkov EÚ s použitím úvodu k druhému modulu v pracovnom zošite pre žiakov a s použitím toho, čo sa nachádza v prezentácii: *intenzívna spolupráca medzi krajinami, určená pre ľudí, politická úroveň, je založená na hodnotách, mierový projekt, veľký vplyv na naše každodenné životy, neprestajne sa vyvíja.*

Porovnajte tieto prvky s tým, čo žiaci povedali na začiatku vyučovania počas úvodu, pričom použite to, čo ste zapísali na tabuľu alebo flipchart.

MATERIÁLY

- Počítač s prístupom na internet a videoprojektor
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 2.](#)
- Zhrnutie modulu v pracovných zošitoch pre žiakov (iba pre učiteľa, ktorý ho použije ako podkladové informácie)

NIEKOĽKO RÁD O PREZENTÁCII

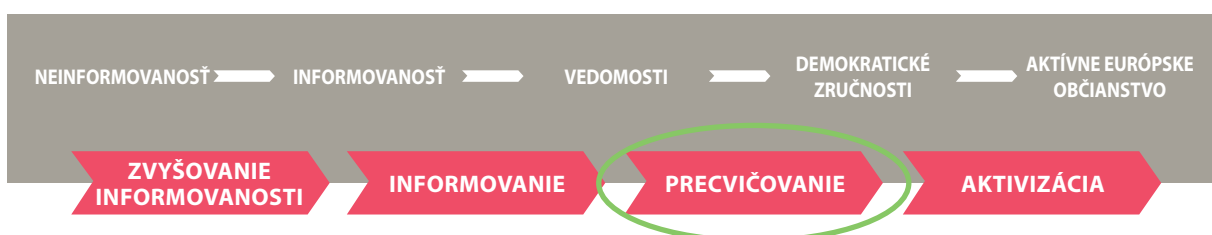
- Táto prezentácia je veľmi rozsiahla. Ako učiteľ môžete podľa seba vybrať, o ktorých prvkoch chcete hovoriť a ktoré chcete vynechať.
- Práca s aplikáciou Prezi:

Prezentácie boli vypracované v aplikácii Prezi. Aplikácia Prezi vám umožňuje pracovať intuitívne. Prezentácia má „cestu“, ktorá vás povedie jednotlivými krokmi prezentácie. Od cesty sa kedykoľvek môžete odchýliť kliknutím na položku v prezentácii. Prezentácia potom priblíži danú časť. [Kliknutím na tento odkaz sa otvorí inštruktážne video s pokynmi, ako používať aplikáciu Prezi.](#) Ďalšie inštruktážne videá o aplikácii Prezi sa nachádzajú na adrese: <https://prezi.com/support>.
- Prezentácia je k dispozícii iba **online**. Ak v škole nemáte prístup na internet, prezentáciu môžete načítať doma na svoj laptop, potom laptop zatvorte, ale nevypínajte ho. Keď svoj laptop znovu otvoríte v škole, prezentácia tam stále bude.

MODUL 3 PRECVIČ SI SVOJE DEMOKRATICKÉ ZRUČNOSTI

MYŠLIENKA

Tretí modul je zameraný na precvičovanie demokratických zručností študentov. Medzi tieto zručnosti patrí zručnosť diskutovať, učenie sa kompromisom a určovanie správnych informácií. Táto časť zodpovedá tretej činnosti v rámci modulu „Na ceste k aktívnemu európskemu občianstvu“.

© Ryckvelde vzw, 2010

Podobne ako druhý modul je tretí modul veľmi dôležitý. Tvoria ho dva veľké časti, z ktorých každá využíva aktívne metodiky:

- Prvá časť sa podrobnejšie zaoberá fungovaním **Európskeho parlamentu** a jeho legislatívnymi právomocami **rozsiahlou hrou na hranie rolí**. Témou diskusie sú aj ostatné inštitúcie a **rozhodovací proces**.
- V druhej časti tvorí rozsiahle **diskusné cvičenie o hodnotách EÚ**.

K tomuto modulu existuje aj prezentácia, v ktorej sa zhrňajú vedomosti získané v jednotlivých častiach. Učiteľ napokon túto prezentáciu prejde so žiakmi. V pracovnom zošite pre žiakov sa nachádza aj podrobné zhrnutie modulu, ktoré sa môže použiť ako študijný materiál.

ČASTI A ČASOVÝ ROZVRH

Tento modul obsahuje až 13 hodiny materiálov na výber. V tabuľkách ďalej sa uvádza minimálny čas potrebný na každú časť a cvičenie.

1. ROZHODOVANIE V EÚ: V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Prvú časť tvorí simulácia/hranie rolí, vyhodnotenie a prezentácia s podkladovými informáciami o inštitúciách EÚ a rozhodovacom procese. Minimálny čas potrebný na hranie rolí a vyhodnotenie je približne dve hodiny.

METODIKA	TRVANIE ČINNOSTI	PREDMET	MATERIÁLY
Úvod	5 min.	Praktický úvod do simulácie	
Simulácia v malých skupinách	25 min. na tému	V úlohe poslanca Európskeho parlamentu: žiaci vypracujú vlastný legislatívny návrh, pričom pracujú v malých skupinách. Ich návrh bude vychádzať z návrhu Európskej komisie.	<ul style="list-style-type: none"> - hracia doska pre každú skupinu (príloha VII k príručke pre učiteľov) - pracovný list pre každú skupinu (príloha VIII k príručke pre učiteľov) - balík kariet, podľa témy, pre každú skupinu (príloha IX k príručke pre učiteľov) - návrh právneho predpisu Európskej komisie, podľa témy, pre každú skupinu (príloha X k príručke pre učiteľov)
Celotriedna simulácia	15 min. na tému	Rozprava a hlasovanie v pléne: skupina diskutuje o návrhoch a hlasuje o nich.	<ul style="list-style-type: none"> - Tabuľa/flipchart + krieda/zvýrazňovač - Vyplnený pracovný list pre každú skupinu
Konverzácia založená na otázke žiakom + prednáška	25 min. – 2 hodiny	Posúdenie cvičenia: Učiteľ rozpráva o podobnostiach a rozdieloch medzi cvičením a skutočnosťou, a to na základe prezentácie v aplikácii Prezi a vstupných informácií žiakov.	<ul style="list-style-type: none"> - Počítač a videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3
Prednáška	30 min. – 1 hodina	Prezentácia: diskusia o rozhodovacom procese v EÚ a o jej inštitúciách	<ul style="list-style-type: none"> - Počítač a videoprojektor - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3

2. HODNOTY EÚ: ČO SI MYSLÍTE?

Táto časť je rozšírením diskusie o európskych hodnotách v triede prostredníctvom individuálnych úvah („Moje myšlienky?“), diskusií v triede („Naše myšlienky?“) a diskusií v menších skupinách („Vysvetlenie EÚ?“). Každú časť je možné robiť samostatne, zároveň však vychádzajú jedna z druhej.

METODIKA	TRVANIE ČINNOSTI	PREDMET	MATERIÁLY
Individuálne cvičenie + cvičenie v triede	20 min.	Moje myšlienky? Žiaci premýšľajú o tom, aké sú ich pocity v súvislosti s hodnotami EÚ a ktoré hodnoty považujú za najdôležitejšie	<ul style="list-style-type: none"> - 1 mapa hodnôt EÚ pre každého študenta (v pracovnom zošite pre žiakov) - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3 - Počítač a videoprojektor
Celotriedna diskusia	15 min. na výrok	Naše myšlienky? Rozprava v pléne o 16 možných výrokochoch	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3 - Počítač a videoprojektor

Skupinová práca a diskusia v pléne	30 min.	Vysvetlenie EÚ? Skupinová práca a diskusia v pléne o tom, ako EÚ vykonáva tieto hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3 - Počítač a videoprojektor - pre každú skupinu: štyri hracie karty s uvedenou hodnotou z modulu 2 (príloha V k príručke pre učiteľov). Na týchto kartách sa uvádza konkrétne opatrenie či prax EÚ týkajúca sa hodnoty EÚ. - pre každú skupinu: jeden pracovný list pre skupinu „Vysvetlenie EÚ“ (príloha IX k príručke pre učiteľov).
------------------------------------	---------	--	--

CIELE A KOMPETENCIE

POSTOJ

- Študenti si osvoja hodnoty EÚ.
- Študenti získajú otvorenosť iným názorom.
- Študenti získajú celkový kritický postoj: vytvoria si názor o aktuálnych témach týkajúcich sa EÚ.

ZNALOSTI

- Žiaci poznajú a chápu (zjednodušenú verziu) rozhodovacieho procesu EÚ.
- Žiaci rozumejú úlohe, ktorú má v tomto procese Európsky parlament.
- Žiaci vedia, že Európsky parlament sa zaoberá konkrétnymi témami, ktoré majú dosah na ich každodenný život, a chápu, že poslanci Európskeho parlamentu, ktorí prijímajú tieto rozhodnutia, sú skutoční ľudia.
- Žiaci vedia viac o témach, o ktorých sa hovorí, ako napríklad ochrana spotrebiteľa, azylová a environmentálna politika.

ZRUČNOSTI

- Počas cvičenia si žiaci zlepšujú svoje demokratické zručnosti: učia sa, ako zohľadniť názory iných, ako si vytvárať vlastné názory, ako sa radíť a ako dospieť ku kompromisu.
- Žiaci sa učia, ako majú predstaviť svoj návrh a ako majú hovoriť pred skupinou.

MODUL 3: KROK ZA KROKOM

1. ROZHODOVANIE V EÚ: V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Prvá časť tretieho modulu sa začína **simuláciou**, počas ktorej si žiaci predstavia seba ako poslancu Európskeho parlamentu. Po prvé, žiaci pracujú spoločne v menších skupinách na príprave svojho vlastného legislatívneho návrhu vychádzajúceho z návrhu právneho predpisu Európskej komisie.

Používajú stolnú hru s tematickými kartami. Každá skupina pracuje na určitej téme a utvorí tematický výbor. Kým pracujú na vlastnom právnom predpise, skupiny musia zohľadňovať rozličné stanoviská Rady ministrov a zainteresovaných strán.

Učiteľ môže vybrať spomedzi desiatich tém. Témy sa líšia svojou náročnosťou.

Po druhé, každá skupina predstaví svoj legislatívny návrh zvyšku triedy a potom nasleduje hlasovanie v triede: Súhlasia alebo nesúhlasia ich spolužiaci, ktorí predstavujú plénum Európskeho parlamentu, s legislatívnym návrhom?

Po simulácii nasleduje rozsiahle vyhodnotenie **cvičenia**: Aké sú podobnosti a rozdiely medzi cvičením a skutočnou parlamentnou prácou? Učiteľ rozpráva o podobnostiach a rozdieloch s použitím prezentácie v aplikácii Prezi a žiaci poskytujú svoje príspevky.

Na záver sa uskutoční **interaktívna prednáška**, počas ktorej učiteľ rozpráva o rozhodovacom procese v EÚ a jej najdôležitejších inštitúciách.

Tento modul dopĺňa aj **zhrnutie modulu pre žiakov** v ich pracovnom zošite. Toto zhrnutie môžete žiakom poskytnúť buď ako užitočnú pomôcku, alebo ako platný materiál na kurz. O zhrnutí by sa nemalo diskutovať v triede.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

ÚVOD

Stručne žiakom vysvetlite, že odteraz budú hrať úlohu poslanca Európskeho parlamentu a že v tejto funkcii budú vytvárať vlastný právny predpis. Vysvetlite im takisto, že svoj právny predpis budú musieť predniesť pred zvyškom triedy a že trieda bude o ňom hlasovať. Témy, na ktorých budú žiaci pracovať, môžete vybrať vy sami alebo výber môžete nechať na žiakoch.

SIMULÁCIA: V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

1. Práca v tematických výboroch

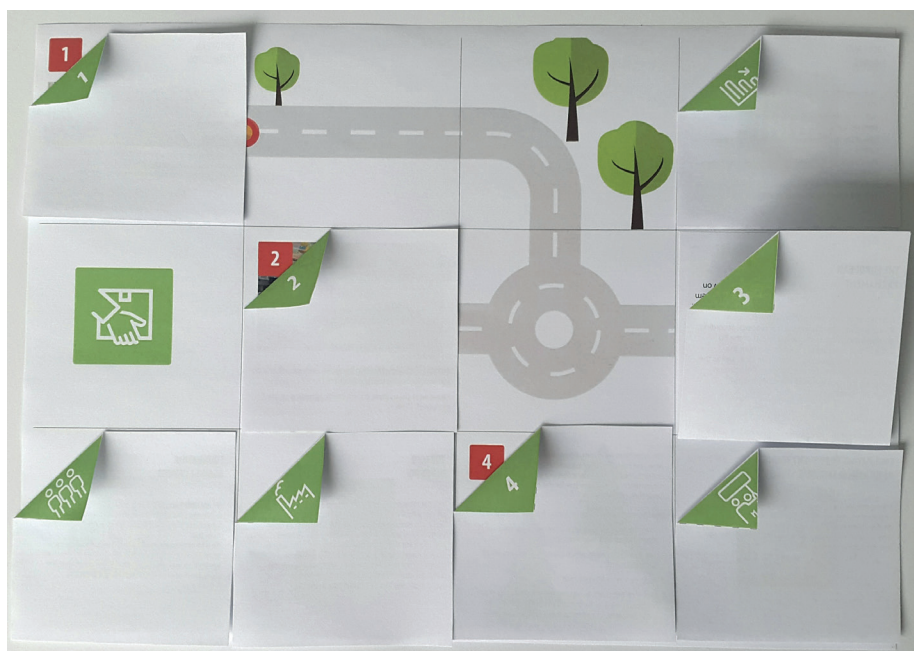
RÁMEC

Trieda sa rozdelí na skupiny po štyroch až piatich žiakoch. Každdej skupine sa priradí téma, s ktorou bude pracovať. Každá skupina sedí pri stole so všetkými materiálmi. V ideálnom prípade sa stoly pripraví ešte pred príchodom žiakov do triedy.

Každá skupina má tematický legislatívny návrh Európskej komisie. Na stole majú aj pracovný list, hraciu dosku a karty k danej téme.

Karty sa položia na hraciu dosku prázdnu stranou hore, so založenými rohmi, na ktorých sú uvedené číslice alebo symboly.

Rozložená téma vyzerá takto:

Poznámka: Na uvedenom obrázku je znázornená téma „Fajčenie“. Táto konkrétna téma má v balíku menej kariet než niektoré iné témy. Preto nie je prostredný štvorec v ľavom stĺpci prikrytý kartou. Niektoré témy majú kartu pre tento štvorec.

POSTUP

Každá skupina sa riadi pokynmi uvedenými na pracovnom liste: Skupina začne kartou číslo 1. Jeden žiak v skupine obráti danú kartu a nahlas prečíta, čo je na nej napísané. Skupina potom splní úlohu na karte. Potom prejde na kartu 2, ďalej na karty 3 a 4. Do pracovného listu si robia poznámky.

Karty buď obsahujú úlohu, alebo dodatočné informácie predstavené ako stanovisko Rady ministrov, lobistických skupín či iných zainteresovaných strán. Žiaci krok za krokom vypracujú vlastný „európsky právny predpis“. Záverečnou úlohou je predniesť svoj „európsky právny predpis“ ostatným žiakom v triede.

Cvičenie je založené na nezávislej skupinovej práci žiakov: pracujú spoločne v menších skupinách na príprave „európskeho právneho predpisu“ na základe informácií, ktoré dostávali v priebehu cvičenia. Časový priebeh sa uvádza na kartách.

MATERIÁL

- Dostatočne veľká trieda s vopred pripravenými stolmi pre každú skupinu.
- Hracia doska pre každú skupinu (príloha VII k príručke pre učiteľov). Všetky témy majú rovnakú hraciu dosku, ktorá predstavuje zjednodušenú verziu rozhodovacieho procesu.
- Pracovný list položený na každom stole (príloha VIII k príručke pre učiteľov). Pracovný list majú všetky témy rovnaký.
- Návrh právneho predpisu Európskej komisie, podľa zvolenej témy, pre každú skupinu. Vybrať možno z desiatich tém (príloha IX k príručke pre učiteľov). Každá téma má svoj vlastný návrh právneho predpisu a karty, ktoré sa položia na hraciu dosku.

- Balík kariet podľa zvolenej témy, pre každú skupinu (príloha X k príručke pre učiteľov). Vyberať možno z desiatich tém. Karty musíte vopred nastrihať.

NIEKOĽKO RÁD

- Prechádzajte medzi skupinami a pomôžte im v prípade, ak sa zaseknú.
- Každá skupina by ideálne mala pracovať na inej téme. Tak môže každá skupina pred triedou predniesť úplne odlišný legislatívny návrh. Ako učiteľ sa však môžete rozhodnúť, že všetky skupiny budú pracovať na tej istej téme alebo že rovnakú tému pridelite dvom skupinám atď. Svojich žiakov poznáte najlepšie vy, takže viete, čo v ich prípade bude najlepšie.

2. Prednesenie návrhu a hlasovanie o ňom v triede

RÁMEC

Žiaci ostávajú sedieť vo svojich tematických výboroch. Pred triedou je tabuľa alebo flipchart s touto tabuľkou:

TÉMA	HLASY ZA	HLASY PROTI	ZDRŽALI SA HLASOVANIA
napr. „Fajčenie“			
napr. „Utečenci“			

Do prvého stĺpca zapíšte témy, o ktorých sa vo vašej triede diskutuje.

POSTUP

Každá tematická skupina dostane **najviac dve minúty** na prednesenie svojho návrhu. Skupina na to použije vyplnený pracovný list. Ostatní žiaci potom dostanú čas na otázky. Potom okamžite prejdite k hlasovaniu. Každý hlasuje **zdvihnutím ruky**. Hlasovať môžu aj žiaci z tematického výboru, ktorí návrh predniesli. Učiteľ použije tieto vyjadrenia:

- „Tí, ktorí súhlasia s návrhom, zdvihnú ruku.“ Počet hlasujúcich zapíšte do stĺpca „Hlasy za“ dotknutej témy.
- „Tí, ktorí nesúhlasia s návrhom, zdvihnú ruku.“ Počet hlasujúcich zapíšte do stĺpca „Hlasy proti“ dotknutej témy.
- „Tí, ktorí sa zdržali hlasovania, zdvihnú ruku.“ Počet hlasujúcich zapíšte do stĺpca „Zdržali sa hlasovania“ dotknutej témy.

Výsledky hlasovania zhrňte vetou: „Tento legislatívny návrh bol prijatý (väčšinou hlasov), blahoželám,“ ALEBO: „Tento legislatívny návrh bol zamietnutý (väčšinou hlasov).“ Väčšina hlasov vznikne, keď v prospech návrhu alebo proti nemu hlasuje aspoň polovica + 1 žiak. Tí, ktorí sa zdržali sa hlasovania, sa nepočítajú. V prípade nerozhodného hlasovania učiteľ navrhne odklad hlasovania. Návrh tak ostane bez rozhodnutia.

Tento proces zopakujte s každým tematickým výborom.

MATERIÁLY

- Tabuľa/flipchart + krieda/zvýrazňovač na vyvesenie tabuľky (pozri rámec)
- Vyplnený pracovný list pre každú skupinu

NIEKOĽKO RÁD

- Pre počet jednotlivých výborov/tém v triede je rozhodujúci čas potrebný na cvičenie (pozri „Časti a časový rozvrh“).
- Čím menšie skupiny, tým vyššie zapojenie každého jednotlivého žiaka. Pri rozhodovaní o počte skupín v triede vezmite do úvahy časový rozvrh aj osobné zapojenie žiakov.

3. Desať tém

Vyberať možno z desiatich tém. Témy sú usporiadané od jednoduchších k zložitejším. V tabuľke ďalej sa nachádzajú témy a legislatívny návrh Komisie. Karty pre každú tému sú uvedené pod tabuľkou s návrhmi právnych predpisov.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

ÚROVEŇ NÁROČNOSTI	TÉMA	NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE
*	1. FAJČENIE V EÚ	S cieľom zabrániť mladým ľuďom, aby začali fajčiť, Európska komisia navrhuje... Článok 1: ... že sa zavedie povinné zdravotné varovanie na obale cigariet, ako sa stanovilo v predchádzajúcich právnych predpisoch EÚ. Článok 2: ... že vzhľad obalov rôznych výrobcov musí byť jednotný. Všetky obaly musia byť prázdne a na uvedenie značky a výrobcu cigariet sa môže použiť iba jeden typ písma. Na obaloch sa nesmú nachádzať nijaké iné logá. Článok 3: ... že sa v celej EÚ zakazuje predaj tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov.

*	2. MAXIMÁLNA HLASITOSŤ OSOBNÝCH HUDOBŇÝCH PREHRÁVAČOV	<p>S cieľom zabrániť strate sluchu miliónov Európanov Európska komisia navrhuje...</p> <p>Článok 1: ... že štandardná maximálna hlasitosť všetkých osobných hudobných prehrávačov (napríklad iPody) a mobilných telefónov by nemala presahovať 80 decibelov.* Toto opatrenie sa zavedie pre všetky zariadenia predávané v Európskej únii.</p> <p>Článok 2: ... že používatelia si stále môžu zvýšiť hlasitosť na svojich hudobných prehrávačoch na vlastné riziko. Ak sa tak rozhodnú spraviť, na obrazovke zariadenia sa zobrazí toto varovanie: „Počúvanie hudby s vysokou hlasitosťou môže spôsobiť trvalé poškodenie sluchu.“</p> <p>* Decibelová stupnica (decibel = dB)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 30 dB = tichý (napr. šepot) - 70 – 75 dB = priemerný (napr. vysávač) - 85 – 90 dB = veľmi hlasný, riziko poškodenia (napr. hlasný krik) - 110 – 120 dB = znepokojivo hlasný, riziko poškodenia (napr. nočný klub) - od 170 dB = bolestivo hlasný, poškodzujúci (napr. siréna) <p>Zvýšenie o 10 dB znamená, že zvuk je desaťkrát hlasnejší ako predtým.</p>
*	3. EURÓPSKA DEMOKRACIA	<p>Európska komisia s cieľom viac zapojiť občanov Európskej únie a v záujme zabezpečenia správneho vnímania EÚ navrhuje:</p> <p>Článok 1. ... aby všetky členské štáty zaviedli povinné hlasovanie vo voľbách do Európskeho parlamentu. Takto budú všetci občania musieť uvažovať, koho zvolia ako svojich zástupcov v Európskom parlamente.</p> <p>Článok 2. ... aby sa zriadila agentúra, ktorá bude odhaľovať nesprávne informácie o EÚ (napr. informácie, ktorých cieľom je šírenie pochybností o EÚ a jej oslabenie). Táto agentúra takisto bude odporovať odhaleným falošným informáciám, a ak je to možné, potrestá autorov.</p>
*	4. OCHRANA ZVIERAT PRED TESTOVANÍM	<p>S cieľom zabrániť zbytočnému utrpeniu zvierat Európska komisia navrhuje, že...</p> <p>Článok 1. ... testovanie na zvieratách sa povoľuje iba na účely vývoja a testovania liečiv. Zbytočnému testovaniu alebo používaniu laboratórnych zvierat navyše by sa malo za každých okolností predchádzať.</p> <p>Článok 2. ... testovanie na zvieratách v prípade kozmetických výrobkov*, ako aj v prípade jednotlivých zložiek týchto výrobkov, sa zakazuje za každých okolností.</p> <p>Článok 3. ... zakazuje sa do EÚ dovážať kozmetické výrobky, ktoré boli testované na zvieratách.</p> <p>*Kozmetika: Výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, líčidlá, dezodoranty, parfumy, kozmetické výrobky na vlasy, na starostlivosť o pokožku, na ústnu hygienu, na nechty, na holenie, mydlá a výrobky na ochranu pred slnečným žiarením.</p>
**	5. PRÁCA V INOM ČLENSKOM ŠTÁTE EÚ – VOĽNÝ POHYB PRACOVNÍKOV	<p>S cieľom zabezpečiť všetkým občanom Európskej únie rovnaké práva a zlepšiť jednotný trh EÚ Európska komisia navrhuje, že...</p> <p>Článok 1: ... každý občan EÚ môže pracovať v inom členskom štáte EÚ bez toho, aby potreboval pracovné povolenie.</p> <p>Článok 2: ... každý občan EÚ, ktorý pracuje v inom členskom štáte EÚ, pracuje za rovnaký plat a za rovnakých pracovných podmienok, ako štátni príslušníci danej krajiny.</p> <p>Článok 3: ... občan EÚ, ktorý pracuje v inom členskom štáte EÚ, platí dane vo svojej hostiteľskej krajine.</p>

**	6. ARMÁDA EÚ?	<p>S cieľom zvýšiť vplyv EÚ vo svete Európska komisia navrhuje...</p> <p>Článok 1: ... vytvoriť európsku armádu.</p> <p>Článok 2: ... že táto armáda sa bude nasadzovať počas humanitárnych katastrof, ako sú suchá a záplavy, a to v rámci EÚ aj za jej hranicami. Táto armáda bude schopná zasahovať aj v konfliktoch mimo EÚ, napr. v Sýrii.</p>
**	7. EÚ A GLOBÁLNE OTEPLOVANIE	<p>S cieľom zabrániť zvýšeniu globálnej teploty o viac než kritický limit 2 °C Európska komisia navrhuje, že:</p> <p>Článok 1. ... aspoň 50 % konečnej spotreby energie v EÚ by do roku 2030 malo pochádzať z obnoviteľných zdrojov, ako je slnečná a veterná energia. Do roku 2050 musí byť tento podiel 100 %.</p> <p>Článok 2. ... EÚ bude zohrávať poprednú úlohu na medzinárodných konferenciách o klíme a bude presvedčať krajiny vo svete, aby prijímali dôležité opatrenia.</p>
***	8. UTEČENCI V EURÓPE	<p>V záujme riešenia súčasného a možného budúceho príchodu migrantov a žiadateľov o azyl do EÚ a zabezpečenia spravodlivého rozdelenia nákladov Európska komisia navrhuje, že...</p> <p>Článok 1: ... každý členský štát EÚ ponúkne útočisko žiadateľom o azyl* v súlade s minimálnymi európskymi požiadavkami: každý žiadateľ o azyl má právo na jedlo, prístrešie, vzdelanie, zdravotnú starostlivosť a prístup k práci, kým čaká na spracovanie svojej žiadosti.</p> <p>Článok 2: ... by mal existovať plán na trvalé premiestnenie žiadateľov o azyl po celej EÚ. Každá krajina takto bude vyvíjať rovnaké množstvo úsilia.</p> <p>Článok 3: ... stanovenie počtu žiadateľov o azyl, ktorí sa umiestnia v každej krajine, bude založené na niekoľkých kritériách:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hrubý národný produkt (HNP) každej krajiny, - počet obyvateľov, - miera nezamestnanosti, - úsilie, ktoré krajina vynakladá na ochranu a presídlenie utečencov z vojnu postihnutých oblastí. <p>Článok 4: ... by mala vzniknúť európska záchranná misia s veľkým rozsahom na záchranu migrantov* v núdzi v Stredozemnom mori s cieľom zabrániť možnosti nových úmrtí. Každý členský štát EÚ má povinnosť prispieť k tejto misii v rozsahu podľa svojho HNP.</p> <p>*Kľúčové pojmy:</p> <p><i>Migrant</i>: Osoba, ktorá odišla zo svojej krajiny pôvodu, bez ohľadu na dôvody. Ide o súhrnné pomenovanie.</p> <p><i>Utečenec</i>: utečenec je osobitný typ migranta: ide o niekoho, kto bol prinútený utiecť zo svojej krajiny z dôvodu prenasledovania, vojny alebo násillia. Utečenec má opodstatnenú obavu z prenasledovania z dôvodov rasy, náboženstva, národnosti, politického presvedčenia alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.</p> <p><i>Žiadateľ o azyl</i>: keď utečenci hľadajú útočisko v inej krajine, požiadajú o azyl – právo byť uznaný ako utečenec a získať právnu ochranu a materiálnu pomoc. Kým čakajú na vybavenie žiadosti, nazývajú sa „žiadatelia o azyl“.</p>

***	9. EÚ A DETSKÁ PRÁCA	<p>S cieľom podporovať hodnoty EÚ, ako je úcta k ľudskej dôstojnosti v rámci Európskej únie aj za jej hranicami, a v záujme dosiahnutia spravodlivejšej hospodárskej súťaže s krajinami mimo EÚ Európska komisia navrhuje, že...</p> <p>Článok 1. ... pôvod výrobkov a pôvod zložiek výrobkov predávaných v EÚ musí byť vždy jasný (= transparentnosť výrobného reťazca).</p> <p>Článok 2. ... výrobky, na ktorých pracovali deti, či už išlo o dokončovacie práce, alebo o ťažbu prírodných zdrojov, sa nesmú predávať na trhu v EÚ.</p> <p>Článok 3. ... EÚ vytvorí orgán, ktorý overuje celý výrobný reťazec, či v ňom nedochádza k detskej práci. Výrobky na trhu EÚ môžu predávať iba dovozcovia, ktorí preukážu, že pri ich výrobe nebola použitá detská práca.</p>
***	10. NAŠE SÚKROMIE NA INTERNETE	<p>S cieľom lepšie chrániť súkromie občanov na internete Európska komisia navrhuje, že...</p> <p>Článok 1: ... používatelia majú právo na vymazanie celého svojho profilu alebo jeho častí a všetkých alebo určitých údajov, ak o to požiadajú. Internetová spoločnosť musí úplne odstrániť tieto údaje z webovej siete a nesmie tieto údaje archivovať. Toto právo sa nazýva „právo na zabudnutie“.</p> <p>Článok 2: ... webové aplikácie si vždy musia vyžiadať povolenie na predaj údajov (fotografií, správania na internete, osobných údajov atď.) používateľov iným spoločnostiam.</p> <p>Článok 3: ... spoločnosti, ktoré porušia tieto pravidlá, môžu dostať pokutu vo výške 5 % celkového celosvetového ročného zisku spoločnosti.</p>

Karty ku každej téme sa nachádzajú v prílohe X: „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“: tematické karty.

VYHODNOTENIE CVIČENIA: PODOBNOSTI A ROZDIELY V POROVNANÍ SO SKUTOČNOSŤOU

RÁMEC

Vysvetlite podobnosti a rozdiely medzi činnosťou, ktorú žiaci práve dokončili, a tým, ako to funguje v skutočnosti, s pomocou prvej časti prezentácie v aplikácii Prezi pre modul 3. Žiaci buď ostanú sedieť vo svojich menších skupinách, alebo zaujmú svoje zvyčajné miesto v triede. Jediné, na čom záleží, je to, aby všetci žiaci videli na prezentáciu.

POSTUP

Najskôr sa žiakov spýtajte na ich zážitky: „Ako ste sa cítili v úlohe poslanca Európskeho parlamentu?“ Pravdepodobnými odpoveďami bude, že bolo pre nich ťažké robiť rozhodnutia s ohľadom na veľké množstvo záujmov alebo že sa im páčila právomoc prijímať rozhodnutia. Spýtajte sa žiakov, kto mal podobné alebo opačné zážitky. („Kto ďalší sa takto cítil? Kto má opačný názor?“).

Potom pristúpte k **vyhodnoteniu cvičenia**.

Začnite tým, že vysvetlíte kontext: Povedzte žiakom, že to, čo práve robili, sa zreteľne odlišuje od toho, čo sa deje v rámci skutočného rozhodovacieho procesu EÚ. Vysvetlite, že existuje niekoľko rozdielov vzhľadom na formu aj obsah. Samozrejme, zároveň existuje niekoľko vecí, ktoré sú podobné. Tieto

rozdiely a podobnosti sa uvádzajú v prezentácii v aplikácii Prezi prostredníctvom rozpisu:

	SIMILARITIES	DIFFERENCES
FORM		
CONTENT		

Prvou otázkou pre žiakov by mohlo byť: „Ktoré prvky cvičenia boli podľa vás podobné svojou formou alebo obsahom?“ Najskôr vysvetlite všetky podobnosti, v súlade s tým, čo uviedli žiaci. Pridajte podobnosti, ktoré žiaci nespomenuli.

Potom položte otázku: „Čo si myslíte, že v skutočnosti prebieha odlišne?“, po ktorej rozoberte najdôležitejšie rozdiely na základe toho, čo uvedú žiaci. Opäť pridajte to, čo žiaci nespomenuli.

Popritom priblížte pohľad na prvky, o ktorých diskutujete (v prezentácii). Neexistuje nijaká pevne predpísaná cesta, ktorá vás povedie touto časťou prezentácie, aby bolo vyhodnotenie flexibilné a riadilo sa pripomienkami a zisteniami žiakov.

	PODOBNOSTI	ROZDIELY
FORMA	<p>Tematické výbory Európskeho parlamentu: Parlament sa zaoberá veľmi rozmanitými témami. Preto je lepšie, keď sa poslanci Európskeho parlamentu špecializujú na niekoľko tém. Podobne ako ste sa rozdelili na rôzne tematické skupiny, Európsky parlament má približne 20 stálych tematických výborov. V týchto výboroch sa poslanci Európskeho parlamentu najskôr oboznamujú s témou a diskutujú o nej a až potom ju predstavia zvyšku Parlamentu, ako ste to spravili aj vy. Okrem stálych výborov môžu existovať aj osobitné výbory.</p> <p>Lobistické skupiny: Poslancov Európskeho parlamentu často oslovujú lobistické skupiny podobne ako vás v priebehu cvičenia.</p> <p>Hlasovanie zdvihnutím ruky: Hlasovanie o návrhoch sa v Parlamente často uskutočňuje zdvihnutím ruky, lebo to je vo všeobecnosti rýchlejšie. Poslanci Európskeho parlamentu niekedy hlasujú elektronicky (= individuálne hlasovanie), napríklad vtedy, keď téma Parlament výrazne rozdeľuje a výsledok hlasovania nie je na prvý pohľad zrejмый. Politická skupina môže takisto požiadať o elektronické hlasovanie (vopred) a záverečné hlasovanie o správe sa takisto uskutočňuje väčšinou elektronicky. Občania takto môžu sledovať, ktorí poslanci Európskeho parlamentu hlasovali za/proti alebo ktorí sa zdržali hlasovania.</p> <p>Hlasovanie väčšinou hlasov: V Európskom parlamente takisto platí pravidlo, že väčšinu tvorí polovica + 1 hlas.</p>	<p>Niekoľko politických skupín: Pri tomto cvičení ste neprijali politickú farbu. V skutočnosti v Európskom parlamente existuje osem politických skupín. Poslanci Európskeho parlamentu sedia v pléne pohromade podľa príslušných politických skupín zľava doprava. Každé skupine predsedá predseda skupiny.</p> <p>Spoločné legislatívne právomoci: Z cvičenia ste mohli získať dojem, že legislatívnu právomoc v EÚ má iba Európsky parlament, a teda prijíma všetky rozhodnutia. V skutočnosti sa však Parlament delí o svoju právomoc s Radou Európskej únie (Rada ministrov). Návrh predložený Komisiou dostane najskôr Európsky parlament, potom sa pošle Rade ministrov a tieto dve inštitúcie si ho navzájom posielajú. (Viac informácií sa nachádza v prezentácii o tom, ako vzniká právo Únie.)</p> <p>Vyššia zložitosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pri cvičení sme boli iba malá skupina. V Európskom parlamente prebieha rozprava a hlasovanie (maximálne) so 751 poslancami Európskeho parlamentu. - Všetci sme diskutovali v tom istom jazyku. V Parlamente môže každý hovoriť jedným z 24 úradných jazykov. Všetko sa potom prekladá do 24 úradných jazykov EÚ.

OBSAH	Argumenty: Argumenty, ktoré ste uviedli v priebehu cvičenia, sú podobné argumentom v rámci európskych rozpráv.	Vyššia zložitosť: - Témy často bývajú odbornejšie . Napríklad dotknutou témou by mohla byť veľkosť ôk rybárskych sietí. To zahŕňa rôzne vedecké výskumy venované druhu rýb, ktoré môžete loviť každým typom siete, atď. - Návrhy právnych predpisov, o ktorých Parlament hlasuje, sú oveľa podrobnejšie . O každej podrobnosti sa rokuje a v prípade potreby sa upraví.
	Existuje však aj jeden prvok, ktorý patrí aj medzi podobnosti, aj medzi rozdiely: samotné témy: - Témy možno považovať za podobné, pretože všetkými týmito témami sa Európsky parlament zaoberá alebo sa nimi zaoberal v minulosti. - Témy sú zároveň odlišné, lebo v skutočnosti sú odlišné návrhy a pozície Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Rady ministrov.	

Potom učiteľ priblíži **témy, o ktorých diskutovala trieda**. S pomocou zhrnutia modulu pre študentov v pracovnom zošite pre žiakov a informácií v prezentácii v aplikácii Prezi pre modul 3 stručne pohovorte o aktuálnej situácii a úlohe EÚ v súvislosti s každou témou. V kapitole „Hranie rolí: V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“ v pracovnom zošite pre žiakov sa nachádza zhrnutie situácie. Toto zhrnutie môžete použiť ako kontext pri učení, keďže má rovnakú štruktúru ako prezentácia.

Je veľmi dôležité ukázať reálnu situáciu tém, o ktorých sa diskutovalo, aby žiaci vyučovanie opúšťali so správnou predstavou skutočnosti.

MATERIÁL

- Počítač a videoprojektor
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3](#)
- [Kapitola: „Hranie rolí: V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“ v pracovnom zošite pre žiakov](#) (Použite ju pre seba ako zdroj podkladových informácií)

RADY

Toto šesťminútové video obsahuje vysvetlenie, ako funguje Európsky parlament: www.europarl.europa.eu/programme/others/how-it-works-the-european-parliament (V ľavom hornom rohu stránky môžete zmeniť jazykové nastavenie). Ak vám po cvičení ostane dost' času, môžete prehrať toto video. Po jeho prezretí môžete so žiakmi pohovoriť o podobnostiach a rozdieloch medzi cvičením a skutočnosťou.

PREZENTÁCIA: INŠTITÚCIE A ROZHODOVACÍ PROCES

RÁMEC

Pri tejto prezentácii môžu žiaci ostať sedieť, ako sedeli počas vyhodnocovania simulačného cvičenia, alebo sa môžu vrátiť na svoje zvyčajné miesta. V oboch prípadoch by mali sedieť tvárou ku katedre, aby mohli dobre sledovať prezentáciu.

POSTUP

V tejto časti použijete prezentáciu v aplikácii Prezi na diskusiu o inštitúciách a zakončíte rozhodovacím procesom.

Väčšina obsahu, o ktorom budete diskutovať počas prezentácie, sa nachádza aj v kapitolách „Inštitúcie EÚ“ a „Ako vznikajú právne predpisy EÚ“ v pracovnom zošite pre žiakov. Počas diskusie o inštitúciách môžete mať tento text poruke.

Niekoľko pripomienok:

- Žiaci by počas prezentácie nemali pozeráť na tento text; v tejto chvíli slúži ako pomôcka s podkladmi pre učiteľa.
- Na vzdelávacie účely bolo veľa informácií o inštitúciách a najmä o rozhodovacom procese zjednodušených. Vysvetľujú sa iba „základné“ informácie. V tejto príručke pre učiteľov ponúkame doplňujúce podkladové informácie, aby v prípade záujmu bolo možné rozhodovaciemu procesu venovať viac pozornosti.

1. Inštitúcie EÚ

ÚVOD: PREHĽAD

Najskôr vysvetlite, že EÚ má mnohé rôzne orgány, agentúry a rady, ale že má niekoľko inštitúcií, ktoré sú zásadné pre Európsku úniu a najmä pre rozhodovací proces. Zdôraznite inštitúcie, o ktorých budete hovoriť: Európsky parlament, Európska rada, Rada Európskej únie/Rada ministrov, Európska komisia, Súdny dvor a Európska centrálna banka (ECB). Každá z týchto inštitúcií má svoje opodstatnenie a svoj spôsob fungovania.

KROK 1: EURÓPSKY PARLAMENT

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov. V časti „kto“ vás prezentácia navedie na hypertextový odkaz, kde nájdete všetkých poslancov Európskeho parlamentu z vašej krajiny. Venujte chvíľu na ich predstavenie a spýtajte sa žiakov, koho poznajú.

V časti „fungovanie“ diskutujte o rôznych **tematických parlamentných výboroch**. Ak majú žiaci za sebou simulačné cvičenie, pripomeňte im, že aj oni pracovali v malých tematických skupinách. Práca v menších skupinách umožňuje Európskemu parlamentu fungovať efektívnejšie.

Potom priblížte tému **jednotlivé politické skupiny v Európskom parlamente**. Na obrázku je znázornené rozdelenie kresiel medzi jednotlivé politické skupiny v Parlamente založené na výsledkoch volieb v roku 2014.

Vysvetlite žiakom, že poslanci Európskeho parlamentu v Európskom parlamente nezasadajú podľa svojej štátnej príslušnosti, ale podľa politickej príslušnosti. Počas cvičenia žiaci nemali politickú farbu.

V súčasnosti je v Európskom parlamente osem politických skupín, ktoré zastupujú vyše 100 národných strán z celej EÚ. Hovorte o **európskych politických skupinách** od veľkých po malé. Počet politických skupín v Európskom parlamente nie je pevný. Napríklad Skupina Európa národov a slobody bola založená až v roku 2015. Niektorí poslanci Európskeho parlamentu nepatria do nijakej politickej skupiny, čo znamená, že patria medzi tzv. nezaradených poslancov.

O každej téme sa pred hlasovaním diskutuje v jednotlivých politických skupinách. Pri týchto diskusiách sa určuje stanovisko danej skupiny: Podporuje politická skupina určitú otázku alebo je proti? Je však dôležité vedieť, že poslanec Európskeho parlamentu nemá povinnosť riadiť sa stanoviskom svojej politickej skupiny. Pri plenárnych zasadnutiach nie je nezvyčajné, že poslanci z tej istej politickej skupiny hlasujú o rovnakej téme odlišne.

Význam politických skupín v Európskom parlamente:

- Politická skupina dostáva rozpočet, ktorý jej umožňuje najatť dodatočný personál.
- Iba poslanci Európskeho parlamentu, ktorí patria do politickej skupiny, môžu zastávať nejakú funkciu v jednom z parlamentných výborov. Napríklad, ak sa chcete stať spravodajcom výboru (osobou zodpovednou za určitú legislatívnu správu), musíte patriť do politickej skupiny.
- Politické skupiny majú slovo pri plánovaní programu parlamentných zasadnutí.
- Čím väčšia politická skupina, tým lepšie úlohy v Parlamente získa. Dostane aj viac rečníckeho času v EP.

Na založenie politickej skupiny v Európskom parlamente musíte splniť tieto **podmienky**:

- musíte mať 25 členov na vytvorenie politickej skupiny,
- v politickej skupine musí byť zastúpená aspoň štvrtina členských štátov (čo v súčasnosti znamená aspoň sedem krajín),
- poslanec Európskeho parlamentu môže byť členom iba jednej politickej skupiny.

Viac informácií o fungovaní Parlamentu sa nachádza na adrese: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/20150201PVL00010/Organisatie-en-werkzaamheden>

Po častiach „kto“, „úlohy“ a „fungovanie“ sa žiakov spýtajte, v ktorom meste Európsky parlament zasadá. Potom im ukážte obrázok rokovacej sály Parlamentu a vysvetlite im, že oficiálne sídlo sa nachádza v **Štrasburgu** vo Francúzsku, ale že poslanci Európskeho parlamentu zasadajú aj v **Bruseli** a že jeho sekretariát sa nachádza v **Luxemburgu**. Otázka „sťahovania“ poslancov Európskeho parlamentu, keď každý mesiac na jeden týždeň cestujú do Štrasburgu a zvyšok mesiaca pracujú v Bruseli, už roky vyvoláva kontroverzie.

Pre vašu informáciu: Šesť európskych politických skupín v Európskom parlamente usporiadalo spoločnú kampaň, v ktorej požadujú, aby mal Parlament iba jedno sídlo: www.singleseat.eu. Na tejto webovej stránke sa nachádzajú fakty a údaje týkajúce sa každomesačného sťahovania.

KROK 2: EURÓPSKA RADA

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov. Spýtajte sa žiakov, koho posielame reprezentovať našu krajinu, a ukážte túto osobu na spoločnej fotografii.

Po časti „kto“ vysvetlite „úlohy“ a „fungovanie“. Napokon upozornite na to, že Európska rada má sídlo v Bruseli v Belgicku.

KROK 3: RADA EURÓPSKEJ ÚNIE ALEBO RADA MINISTROV

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov. Po častiach „kto“, „úlohy“ a „fungovanie“ sa žiakov spýtajte, kde podľa nich zasadá Rada ministrov; upozornite na skutočnosť, že jej sídlo je v Bruseli v Belgicku a že ide dokonca o tú istú budovu ako sídlo Európskej rady.

POZNÁMKA: *Európska rada ≠ Rada Európskej únie ≠ Rada Európy*

Európa má veľa rád; toľko je jasné. Hoci sú rozdiely v ich názvoch malé, predsa ide v prípade každej z nich o inú inštitúciu či organizáciu.

Európska rada a Rada Európskej únie (= Rada ministrov) sú obidve inštitúcie EÚ, ako už bolo uvedené. Rada Európy je však samostatná medzinárodná organizácia, ktorej členmi je 47 európskych krajín. Rada Európy má sídlo v Štrasburgu vo Francúzsku a zaoberá sa najmä ochranou ľudských práv a podporou európskej identity. Rada Európy je materskou organizáciou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri poznámku k Súdneho dvoru). Viac informácií o Rade Európy sa nachádza na adrese <http://www.coe.int/>.

KROK 4: EURÓPSKA KOMISIA

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov. V časti „kto“ jasne predstavte komisára z vašej krajiny. Spýtajte sa žiakov, či vedia, za akú oblasť nesie zodpovednosť, a potom im povedzte odpoveď. Predstavte aj predsedu Komisie, Jeana-Clauda Junckera. V prípade potreby by ste mohli opustiť cestu v prezentácii a priblížiť skupinovú fotografiu súčasnej Európskej komisie. Vysvetlite žiakom, že táto inštitúcia je v skutočnosti „vládou“ EÚ. Ďalej pokračujte časťami „úlohy“ a „fungovanie“. Hlavné sídlo Európskej komisie sa takisto nachádza v Bruseli.

KROK 5: SÚDNY DVOR

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov.

V časti „úlohy“ vysvetlite, že táto inštitúcia slúži ako rozhodca medzi členskými štátmi a inštitúciami Európskej únie. Súdny dvor takisto zohráva dôležitú úlohu pri výklade európskych predpisov. Táto inštitúcia teda predstavuje významný článok v rozhodovacom procese EÚ. Sídlo Súdneho dvora sa nachádza v Luxemburgu.

POZNÁMKA: Nezamieňajte si Súdny dvor s *Európskym súdom pre ľudské práva*. Európsky súd pre ľudské práva NIE je inštitúciou EÚ a sídlo má v Štrasburgu vo Francúzsku. Všetky členské štáty EÚ sú však aj členmi Rady Európy, čo je materská organizácia Európskeho súdu pre ľudské práva. Jednotlivci, skupiny, organizácie a krajiny môžu podať žalobu na tomto súde proti členskému štátu Rady Európy, keď sa tento členský štát mohol dopustiť porušenia *Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP)*.

KROK 6: EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

Výklad podľa vysvetlenia v pracovnom zošite pre žiakov. Európska centrálna banka (ECB) má sídlo vo Frankfurtu v Nemecku. Na webovej stránke ECB v časti „Vzdelávacie materiály“ sa nachádzajú vzdelávacie materiály, hry a filmy o ECB: www.ecb.europa.eu/ecb/educational/html/index.sk.html.

2. Ako vznikajú právne predpisy EÚ

ZJEDNODUŠENÉ:

Kapitola v pracovnom zošite pre žiakov obsahuje zjednodušenú verziu „riadneho legislatívneho postupu“. V rámci tohto postupu Európska komisia predkladá legislatívne návrhy (právo iniciatívy) a legislatívne právomoci má Rada ministrov a Európsky parlament. Rada a Parlament majú rovnaké slovo. Inými slovami, Rada ministrov a Európsky parlament môžu legislatívny návrh zastaviť. Až keď sa obidve inštitúcie zhodnú na kompromise, vznikne nový právny predpis.

CELÝ OBRAZ:

V skutočnosti je riadny legislatívny postup, samozrejme, zložitejší a tvorí ho prvé, druhé a občas aj tretie „čítanie“ v Európskom parlamente a Rade ministrov. Vizuálne znázornenie a dôkladné vysvetlenie postupu sa nachádza na tejto adrese: www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sk/20150201PVL00004/Bevoegdheden-en-procedures.

Okrem bežného legislatívneho postupu, ktorý sa využíva vo väčšine prípadov, existujú aj mimoriadne legislatívne postupy. Názov je v podstate súhrnným pomenovaním všetkých legislatívnych postupov, ktoré sa odlišujú od bežných postupov. V európskych zmluvách sa uvádza, v ktorých oblastiach politiky sú mimoriadne legislatívne postupy potrebné. V každom z týchto mimoriadnych legislatívnych postupov sa stanovuje, aké úlohy v rámci rozhodovacieho procesu majú rôzne inštitúcie EÚ: kto môže predkladať návrhy, kto rozhoduje a ako sa hlasuje.

MATERIÁLY

- Počítač a videoprojektor
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3](#)
- [Kapitoly: „Inštitúcie EÚ“ a „Ako vznikajú právne predpisy EÚ“ z pracovného zošita pre žiakov](#) (iba pre učiteľa, ako podkladové informácie o inštitúciách a rozhodovacom procese)

NIEKOĽKO RÁD O PREZENTÁCII

- Táto prezentácia je veľmi rozsiahla. Ako učiteľ môžete podľa seba **vybrať**, o ktorých prvkoch chcete hovoriť a ktoré chcete vynechať.
- [Práca s aplikáciou Prezi](#):
Prezentácie vznikli v aplikácii Prezi, ktorá vám umožňuje pracovať intuitívne. Prezentácia má „cestu“, ktorá vás povedie jednotlivými krokmi prezentácie. Od cesty sa kedykoľvek môžete odchyliť kliknutím na položku v prezentácii. Prezentácia potom priblíži danú časť. [Kliknutím na tento odkaz sa otvorí inštruktážne video s pokynmi, ako používať aplikáciu Prezi](#). Ďalšie inštruktážne videá o aplikácii Prezi sa nachádzajú na adrese: <https://prezi.com/support>.
- Prezentácia je k dispozícii iba **online**. Ak v škole nemáte prístup na internet, prezentáciu môžete načítať doma na svoj laptop, potom laptop zatvorte, ale nevypínajte ho. Keď svoj laptop neskôr znovu otvoríte v škole, prezentácia tam stále bude.

2. HODNOTY EÚ: ČO SI MYSLÍTE?

ÚVOD

Táto časť je rozšírením diskusie o európskych hodnotách v triede prostredníctvom individuálnych úvah („Moje myšlienky?“), diskusií v triede („Naše myšlienky?“) a diskusií v menších skupinách („Výklad v EÚ?“). Každú časť je možné robiť samostatne, zároveň však vychádzajú jedna z druhej.

PRVÁ ČASŤ: MOJE MYŠLIENKY?

RÁMEC

Žiaci na cvičení pracujú samostatne a dostanú aj výklad ako trieda. Mali by sedieť pri stole a mať dobrý výhľad na prezentáciu.

POSTUP

V tejto časti učiteľ rozdá každému študentovi osobnú mapu hodnôt. Toto je osobný dokument určený iba pre daného študenta. Na mape hodnôt sú už uvedené hodnoty EÚ spoločne s ich základnými vymedzeniami.

1. Uvedte, či vy osobne súhlasíte alebo nesúhlasíte s týmito hodnotami.

Učiteľ požiada žiakov, aby sa (individuálne) zamysleli nad každou hodnotou a jej základným vymedzením:

Spýtajte sa sami seba: „Súhlasím osobne s týmito hodnotami?“ Inak povedané, súhlasíte (vy osobne) s tým, že všetci ľudia by mali byť slobodní, mali by si byť rovní, mali by žiť v demokracii, právnom štáte, mať úctu k ľudskej dôstojnosti a dodržiavať ľudské práva, byť tolerantní a prejavovať solidaritu? Zamyslite sa nad tým a podľa svojho názoru zakrúžkujte „súhlasím“ alebo „nesúhlasím“ vedľa jednotlivých hodnôt.

2. Usporiadajte hodnoty podľa toho, akú dôležitosť podľa vás majú.

V stĺpci „Priority pre EÚ“ na mape hodnôt študenti usporiadajú hodnoty podľa toho, aká dôležitá pre EÚ by daná hodnota podľa nich mala byť (1 = najdôležitejšia, 8 = najmenej dôležitá). Ide o individuálne cvičenie, v ktorom bude mať každý študent iný výsledok.

3. Dilemy

Keď všetci študenti určia svoje osobné poradie, učiteľ predstaví niektoré dilemy týkajúce sa týchto hodnôt v skutočných situáciách.

- Učiteľ vysvetlí dilemu a uvedie jej príklad s použitím prezentácie.
- Spýta sa študentov, ktoré hodnoty podľa nich v danej situácii prevládajú.

Po každej dileme učiteľ žiakov požiada, aby si overili, či je ich odpoveď v súlade s ich predchádzajúcim poradím hodnôt.

Dilemy:

1. Sloboda prejavu proti rovnosti/úcte k ľudskej dôstojnosti

Mali by sa zakázať nenávisťné prejavy? Nenávisťný prejav je prejav, ktorý útočí na osobu alebo skupinu na základe štátneho pôvodu, etnicity, farby pleti, náboženstva, pohlavia, rodovej identity, sexuálnej orientácie alebo zdravotného postihnutia, vyhráža sa jej alebo ju slovnou napáda.

Ide o rozpor medzi hodnotou slobody (sloboda prejavu, ktorá je zároveň ľudským právom) a hodnotami rovnosti a úcty k ľudskej dôstojnosti, lebo to, čo sa hovorí, je podnecovanie k nenávisti, násiliu a diskriminácii voči osobe, skupine osôb alebo komunite.

2. Sloboda proti solidarite

Všetky členské štáty EÚ vyberajú od občanov dane s cieľom získať peniaze na systém sociálneho zabezpečenia, okrem množstva iných verejných služieb, v rámci ktorého sa čiastočne prerozdeľuje bohatstvo. Napríklad nezamestnaní a chorí ľudia dostávajú príspevky a/alebo chudobné rodiny platia nižšie poplatky za vzdelávanie. Ako občania máte povinnosť platiť dane, nemôžete sa rozhodnúť, že ich nebudete platiť.

3. Pluralizmus/tolerancia (právo praktizovať svoju vieru) proti rovnosti/nediskriminácii

Muž odmietne podať ruku zamestnankyni verejnej správy po tom, čo ho táto žena zosobášila na radnici. Zamestnankyňa verejnej správy sa cíti diskriminovaná a muž sa odvoláva na svoje právo praktizovať svoju vieru (pluralizmus).

Záver: Učiteľ sa spýta študentov, či ich odpoveď bola vždy v súlade s ich pôvodným poradím hodnôt. Je nepravdepodobné, že to bude platiť pre všetkých študentov. Učiteľ vyvodí záver, že niekedy je ťažké držať sa určitých hodnôt a že európske spoločenstvá s tým majú takisto problémy. Mnoho vyjadrení v nasledujúcej druhej časti „Naše myšlienky?“ takisto obsahuje rozpory medzi hodnotami.

MATERIÁLY

- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3](#)
- Počítač a videoprojektor
- Osobná mapa hodnôt pre každého študenta, nachádza sa v pracovnom zošite pre žiakov

DRUHÁ ČASŤ: NAŠE MYŠLIENKY?

Cieľom tejto časti je vyplniť zmysel (niektorých) hodnôt spoločne s cieľom viac konkretizovať tieto hodnoty. Ku každej hodnote sa v prezentácii uvádzajú dve vyjadrenia. Učiteľ vyberie od dvoch do štyroch vyjadrení na diskusiu v triede, a to podľa záujmov študentov.

Poznámka: Vyjadrenia by mali vyvolať diskusiu o príslušnej hodnote. Nejde o úsudok o hodnote.

RÁMEC

Rámec by mal podnecovať diskusiu v triede a zároveň študentom umožniť, aby videli tieto vyjadrenia, ako sú premietané.

POSTUP

Postup diskusie ku každému vyjadreniu:

1. Prvé hlasovanie

„Pozrite sa na toto vyjadrenie. Na chvíľu sa nad ním zamyslite a rozhodnite sa, či s ním súhlasíte. Neexistuje možnosť „uprostred“, musíte si zvoliť stranu.“ Niekoľko dôležitých pripomienok:

- Toto je len intuitívne hlasovanie, po ktorom sa o téme bude hovoriť podrobnejšie.
- Neexistuje „správna“ či „nesprávna“ odpoveď.
- Vyjadrenia majú iba vyvolať diskusiu; nevyjadrujú názor.

Učiteľ spočíta hlasy a zapíše si ich.

2. Diskusia v pléne

Učiteľ požiada študentov zo skupiny, ktorá bola pri hlasovaní v menšine, aby opäť zdvihli ruky, potom spomedzi nich vyberie niekoho, aby vysvetlil, prečo súhlasil/súhlasila alebo nesúhlasil/nesúhlasila, napr. „Kto súhlasil s týmto vyjadrením? Môžete znovu zdvihnúť ruku? Vie mi niekto povedať, prečo súhlasil/súhlasila, resp. nesúhlasil/nesúhlasila?“ (Ak najskôr vyberiete niekoho z „menšinovej“ skupiny hlasujúcich, môžete tým vyvolať reakcie študentov, ktorí hlasovali opačne. Takto podporíte diskusiu.)

Učiteľ vyzve jedného študenta (alebo v prípade potreby jedného určí), ktorý začne skupinovú diskusiu. Potom sa učiteľ spýta skupiny, kto súhlasí/nesúhlasí s osobou, ktorá práve vystúpila. Učiteľ takto moderuje diskusiu.

Žiaci môžu mať otázky týkajúce sa vyjadrenia. Učiteľ objasní, čo sa vyjadrením myslelo (ak to je možné). Možno bude musieť znovu zdôrazniť, že vyjadrenie je myslené iba ako „provokácia“ na vyvolanie diskusie a že neexistuje správna ani nesprávna odpoveď.

3. Druhé hlasovanie (nepovinné)

Učiteľ môže rozhodnúť o opakovaní hlasovania. Spočíta hlasy a porovná výsledky s predchádzajúcim hlasovaním. Zmenili nejakí študenti svoj názor?

4. Záver

Po vyjadreniach učiteľ požiada žiakov, aby overili, či je ich odpoveď v súlade s tým, čo uviedli na svojej mape hodnôt (z prvej časti „Moje myšlienky?“): Stále súhlasia s touto hodnotou? Zmenili by poradie?

MATERIÁLY

- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3](#) (môžete priblížiť vyjadrenie, ktoré ste vybrali)
- Počítač a videoprojektor

NIEKOĽKO RÁD K MODEROVANIU DISKUSIE

- Začnite tým, že upozorníte na základné pravidlá diskusie: počúvajte sa navzájom; počkajte, až na vás príde rad hovoriť; buďte slušní; neodbočujte od témy; nehovorte prídlho a nechajte, aby svoj názor povedali aj druhí. Toto vám umožní odvolať sa na tieto pravidlá počas diskusie.
- Nevyjadrujte svoj vlastný názor; buďte čo najobjektívnejší.
- Snažte sa poskytnúť priestor na prejav čo najväčšiemu počtu rôznych študentov.
- Ak študenti okamžite nezareagujú, preformulujte vyjadrenie alebo zaujmite pozíciu diablovho advokáta tým, že budete klásť provokatívne otázky.
- Ak jeden študent ovláda diskusiu, pokúste sa ho prerušiť, stručne zhrňte, čo povedal, a dajte priestor inému študentovi, napr. prostredníctvom otázky, ktorí študenti súhlasia či nesúhlasia s tým, čo sa práve povedalo.
- Ak študent odbočí od témy, prerušte ho a požiadajte ho, aby sa držal hlavného predmetu diskusie. To sa môže zdať nezdvorilé, ale ostatní študenti môžu byť vďační.

OBSAH

Vyjadrenia na výber:

DEMOKRACIA

1. „Referendum vždy predstavuje dobrý spôsob, ako zapojiť občanov.“

Otázka, či je referendum dobré pre demokraciu. Referendum je obmedzené v tom, že ľudia musia zvyčajne vyberať medzi možnosťou „áno“ alebo „nie“ a že v ňom nie je priestor na alternatívy, napr. vo Švajčiarsku (nie je členským štátom EÚ) sa ľudí pýtali, či hlasujú „za“ postavenie nového tunela alebo „proti“ nemu. Existovalo však oveľa viac možností ako iné cesty, iné miesta pre tunel atď.

2. „Skutočná demokracia môže fungovať iba na miestnej úrovni.“

Tento výrok pred študentov stavia otázku, či si myslia, že demokracia môže fungovať vo väčších spoločnostiach, kde občania politikov nepoznajú osobne a kde k nim nemajú jednoduchý priamy prístup. Toto platí osobitne pre Európsku úniu s 500 miliónmi občanov. Môže demokracia fungovať v takomto veľkom rozsahu?

SLOBODA

1. „Sloboda znamená neniesť vôbec žiadnu zodpovednosť.“

„Zodpovednosť“ môže znamenať veľa vecí: Byť zodpovedný vo svojej spoločnosti, napr. pomáhať druhým, pomáhať rodine, starať sa o starších rodičov alebo starých rodičov, starať sa o svoje deti... V širšom zmysle slova zodpovednosť znamená „občianstvo“, správať sa ako „dobrý“ občan, nepoškodzovať a neznečisťovať cesty atď.

Ak všetci súhlasia, môžete zaujať pozíciu diablovho advokáta a spýtajte sa, či si myslia, že niekto, kto sa rozhodne nerobiť vôbec nič pre spoločnosť, má nárok na všetky výhody sociálneho štátu, ako je bezplatné vzdelávanie, lacná lekárska starostlivosť, príspevky v nezamestnanosti atď., za ktoré platia ostatní.

2. „Pretože existuje sloboda prejavu, musí sa povoliť vstup rasistických politických strán do Európskeho parlamentu.“

Ak politická strana podporuje stanoviská, ktoré sú v rozpore s hodnotami EÚ, napr. diskriminácia iných rás, znamená to, že by sa im malo znemožniť vyjadrovať svoje názory a že by sa im mal zabrániť podiel na moci?

SOLIDARITA

1. „Členský štát EÚ, ktorý postihla finančná kríza, by mal dostať podporu od ostatných členských štátov EÚ.“

Tento výrok predstavuje otázku, či by krajiny v EÚ mali prejsť solidaritu voči iným členským štátom, keď sa dostanú do ťažkostí. Mala by EÚ byť takou Úniou, v ktorej sa krajiny môžu spoľahnúť jedna na druhú?

2. „Solidarita znamená používať peniaze z daní na zabezpečenie toho, aby mal každý slušné bývanie, jedlo a vzdelanie.“

Tento výrok má vyvolať diskusiu o otázke prejavovania solidarity v spoločnosti voči ľuďom, ktorých nepoznáme. Chceme pomáhať chudobným tým, že budú dostávať peniaze nejakým organizovaným spôsobom?

Niektorí študenti by si mohli myslieť, že chudoba je niečo, za čo je daná osoba osobne zodpovedná, a že spoločnosť by za to nemala platiť. Ďalšou otázkou by mohlo byť, že dávky by sa mali poskytovať iba tým, ktorí ich skutočne potrebujú. Ako diablov advokát sa učiteľ môže spýtať, v akom systéme by študenti žili radšej: vo veľmi prísnom systéme, v ktorom hrozí, že sa ľudia v núdzi dostanú na pokraj spoločnosti, alebo v menej prísnom systéme, v ktorom hrozí, že ho budú ľudia zneužívať.

ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA

1. „Pozitívna diskriminácia je nevyhnutná v záujme dosiahnutia rovnosti.“

Pozitívna diskriminácia je postup, keď sa osobám zo skupiny, s ktorou sa občas zaobchádza nespravodlivo alebo nemá dostatočné zastúpenie na trhu práce, vo vyšších pozíciách atď., poskytnú osobitné výhody. Napríklad v mnohých európskych krajinách zamestnávateľia, ktorí zamestnávajú osobu so zdravotným postihnutím, dostávajú finančnú odmenu ako stimul na prijatie týchto osôb.

2. „Všetci sú si rovní bez ohľadu na veľkosť ich majetku.“

Učiteľ môže poukázať na rozdiel medzi požadovanou situáciou a skutočnosťou. Sú si všetci rovní a malo by sa k nim pristupovať rovnako? Napríklad, ak do obchodu s luxusným tovarom vstúpi chudobne vyzerajúca osoba, ako aj bohato vyzerajúca osoba – bude sa s nimi zaobchádzať rovnako?

Hlavným problémom je to, či stále žijeme v spoločnosti s rôznymi spoločenskými triedami. Pred zákonom sme si všetci rovní, ale platí táto „rovnosť“ aj v skutočnosti?

PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ

1. „Pri niektorých trestných činoch by malo byť možné vybrať si medzi zaplatením vysokej pokuty a väzením.“

Otázkou za týmto výrokom je, či žiaci považujú za „spravodlivé“, že by sa bohatší ľudia mohli „vykúpiť“ zo svojho trestu. V skutočnosti ide o kombináciu hodnôt „rovnosť“ a „právny štát“.

2. „Teroristi majú právo na spravodlivé súdne konanie s riadnou obhajobou.“

Na obrázku v prezentácii je znázornený známy európsky prípad Andersa Breivika, nórskeho pravicového teroristu, ktorý v roku 2011 útočil v Nórsku. V Osle 22. júla 2011 zavraždil osem ľudí a potom zastrelil 69 mladých ľudí na letnom tábore na ostrove Utøya. V auguste 2012 bol usvedčený z hromadnej vraždy a terorizmu.

Tento výrok má vyvolať diskusiu o tom, či ľudia ako on – ktorí očividne masovo vraždili – majú mať právo na spravodlivé súdne konanie, ale aj na obhajobu.

DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV

1. „Novinári by sa mali trestať, keď napíšu nepravdivú reportáž alebo článok.“

Tento výrok sa týka slobody tlače. V súčasnosti majú zákony, ktorými sa stanovuje, že tlač možno trestne stíhať za to, čo napíše, iba diktatúry. To môže napokon viesť k cenzúre alebo k tomu, že médiá nebudú zo strachu zo stíhania informovať o určitých otázkach.

2. „EÚ by nemala obchodovať s režimami, ktoré porušujú ľudské práva, a to ani vtedy, ak by dohoda bola pre EÚ prínosom.“

Môže EÚ uzatvárať obchodné alebo iné dohody s režimami, ktoré údajne porušujú ľudské práva? Napríklad EÚ uzatvára dohody s africkými krajinami, ktoré opakovane porušujú ľudské práva, s cieľom zabrániť migrantom vstup do EÚ. Prípadne, niektoré dohody sú potrebné na získanie určitých surovín, ktoré v Európe nemáme, napr. kobalt, a ktoré používame v mobilných telefónoch.

TOLERANCIA A PLURALIZMUS

1. „Nosenie náboženských symbolov, ako je krížik alebo šatka, by v školách a na pracoviskách malo byť povolené.“

Problémom tu je, či si študenti myslia, že by sa malo povoliť praktizovanie náboženstva v práci či v škole.

2. „Je v poriadku vyjadrovať nenávistné prejavy na internete, ak k tomu dochádza v uzatvorených/tajných skupinách.“

Stretli sa s tým študenti v minulosti? Je možné, že sa na tom zúčastnili? Myslia si, že by to mohlo spôsobiť určitým skupinám škodu? Alebo sa spoliehajú na svoju slobodu prejavu?

ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

1. „Každá krajina EÚ má mravnú povinnosť pomáhať žiadateľom o azyl.“

Žiadateľ o azyl = „Osoba, ktorá zo strachu z prenasledovania z dôvodov rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického presvedčenia prekročila medzinárodnú hranicu do krajiny a dúfa, že jej v nej bude priznané postavenie utečenca.“

Poznámka: Žiadateľ o azyl nie je to isté ako ekonomickí prisťahovalci (osoby sťahujúce sa z hospodárskych dôvodov). Postavenie žiadateľa o azyl je vždy dočasné, a to dovtedy, kým žiadateľovi krajina, v ktorej žiada o azyl, prizná alebo zamietne postavenie utečenca.

Hlavným problémom je toto: máme úctu k ľudskej dôstojnosti Neeurópanov? Tento výrok zvyčajne vyvolá otázky, ako je správna integrácia, voľba medzi pomocou vlastným ľuďom a cudzincom, dobré úmysly cudzincov atď.

Poznámka: V EÚ existuje voľný pohyb osôb, čo znamená, že občania Európskej únie nikdy nemôžu byť „žiadateľmi o azyl“. Ak toto študenti spomenú, učiteľ by ich mal opraviť.

2. „Mučenie by sa malo povoliť v záujme získania informácií na zabránenie možným novým teroristickým útokom.“

Mučenie je v EÚ zakázané bez ohľadu na cieľ. Súhlasia s tým študenti? Myslia si, že by mučenie mohlo byť v určitých prípadoch oprávnené?

TRETIA ČASŤ: VÝKLAD V EÚ?

V tejto časti budú študenti diskutovať v menších skupinách o tom, aký je výklad týchto hodnôt v EÚ. Učiteľ vopred vyberie, o ktorých hodnotách chce so študentmi diskutovať. Skupinu rozdelí na menšie skupiny troch až štyroch študentov. Každá skupina dostane jednu európsku hodnotu, napr. „demokracia“ alebo „solidarita“.

RÁMEC

Žiaci pracujú v menších skupinách troch až štyroch študentov. Neskôr nasleduje diskusia s celou triedou.

POSTUP

1. Úvod a rozdelenie na skupiny

Učiteľ predstaví hodnoty, na ktorých budú pracovať menšie skupiny: Predstaví zadané príklady ku každej hodnote, o ktorých sa bude diskutovať v menších skupinách, na čo použije prezentáciu a vysvetlenie hodnôt v tejto príručke pre učiteľov v module 2 (s. 25 – 27). Potom učiteľ rozdá karty s hodnotami a pracovné listy pre skupiny.

2. Skupinová práca

Každá skupina pracuje samostatne a diskutuje o tom, aký je výklad pridelenej hodnoty v EÚ. Pokyny na pracovnom liste pre ich skupinu ich prevedú diskusiou. Výsledkom diskusie v ich skupine budú určité odporúčania pre EÚ.

Učiteľ je počas skupinovej práce pripravený odpovedať na možné otázky a sleduje čas.

3. Diskusia v pléne

Učiteľ požiada hovorcu za každú skupinu, aby stručne (za jednu minútu) zhrnul odporúčania svojej skupiny pre EÚ. Hovorca najskôr zopakuje, ktorou hodnotou sa zaoberali, a potom uvedie odporúčania. Ostatní počúvajú a v prípade, ak to čas dovoľuje, poskytnú spätnú väzbu: súhlasia/nesúhlasia/chcú túto tému rozvinúť?

Potom sa môže rozobrať proces skupinovej práce, napr. „Bolo to náročné? Ak áno, prečo?“

MATERIÁLY

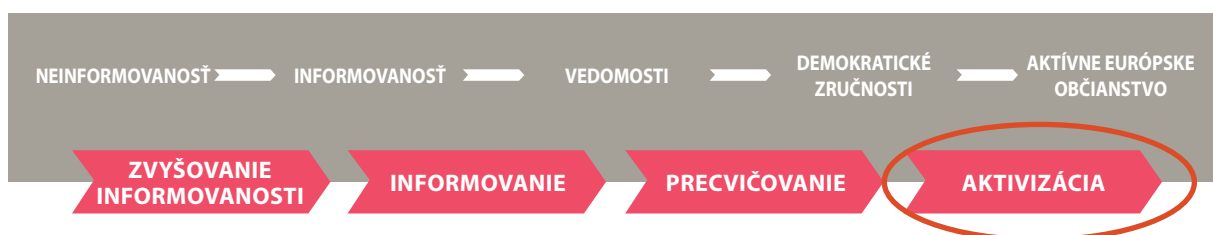
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 3](#)
- Počítač a videoprojektor.
- Pre každú skupinu: štyri hracie karty pre každú použitú hodnotu, z modulu 2 (príloha V k príručke pre učiteľov). Na týchto kartách sa uvádza konkrétne opatrenie či prax EÚ týkajúca sa hodnoty EÚ.
- Pre každú skupinu: jeden pracovný list pre skupinu týkajúci sa otázky „Výklad v EÚ“ (príloha XI k príručke pre učiteľov).

MODUL 4

TVOJ HLAS V EÚ

MYŠLIENKA

Štvrtý modul je zameraný na to, ako sa žiaci môžu aktívne zapojiť do EÚ ako občania a ako môžu dosiahnuť vypočutie svojich názorov. Táto časť zodpovedá poslednej skupine činností v rámci modulu „Na ceste k aktívnemu európskemu občianstvu“:

© Ryckvelde vzw, 2010

Tento modul sa začína cvičením „Volby v triede“. Žiaci hlasujú za politickú stranu, ktorú uprednostňujú, s použitím online nástroja „Mentimeter“. Hlasovanie je anonymné a výsledky sa zobrazia okamžite. Učiteľ potom podľa správania triedy pri hlasovaní extrapoluje výsledky na výsledky v krajine a v celej EÚ.

V prípade cvičenia s QR kódom „Tvoj hlas v EÚ“ sa trieda rozdelí na **skupiny po dvoch či troch žiakoch**. Každá skupina plní niekoľko **úloh** týkajúcich sa toho, ako dosiahnuť, aby boli ich názory na európskej úrovni vypočuté. Medzi tieto úlohy patrí používanie zdrojov na internete, ktoré možno nájsť smartfónom s použitím QR kódov alebo kliknutím na hypertextové odkazy v počítači. Po dokončení úlohy žiaci v rámci **celotriednej diskusie** povedú diskusiu o výsledkoch.

V pracovnom zošite pre žiakov sa nachádza aj zhrnutie modulu. Zhrnutie obsahuje prehľad osvojených vedomostí a môže sa použiť ako študijný materiál a ako východisko pre **prezentáciu** v tomto module.

ČASTI A ČASOVÝ ROZVRH

Štvrtý modul ako celok môže trvať 1 – 4 hodiny, a to v závislosti od toho, ako ho použijete. Minimálny čas potrebný na každú časť sa nachádza v tabuľke uvedenej ďalej.

METODIKA	TRVANIE ČINNOSTI	PREDMET	MATERIÁLY
Cvičenie: Voľby v triede	15 min.	Triedne voľby, počas ktorých žiaci anonymne hlasujú cez internet za stranu, ktorú si vyberú.	<ul style="list-style-type: none"> - počítač pripojený na internet, videoprojektor - smartfóny žiakov - dostatok ďalších tabletových počítačov alebo počítačov pre žiakov, ktorí nemajú smartfón - vaša vlastná online kópia nástroja Mentimeter
Extrapolácia výsledkov triedy na skutočnosť	15 min.	Voľby v triede: extrapolácia výsledkov volieb v triede na výsledky skutočných volieb na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 4 - Počítač a videoprojektor - výsledky volieb v triede
Cvičenie s QR kódom: Tvoj hlas v EÚ	20 min.	Tvoj hlas v EÚ: žiaci objavujú rôzne príležitosti na zapojenie do EÚ pri práci na internetových úlohách v skupinách po dvoch či po troch.	<ul style="list-style-type: none"> - pracovný list pre žiakov (príloha XII k príručke pre učiteľov) - dostatok smartfónov, tabletových počítačov alebo počítačov s pripojením na internet
Diskusia v triede	10 min.	Diskusia v triede o (najdôležitejších) odpovediach.	<ul style="list-style-type: none"> - vyplnené pracovné listy - riešenia v príručke pre učiteľov

CIELE A KOMPETENCIE

POSTOJ

- Žiaci spoznajú dôležitosť hlasovania vo voľbách do Európskeho parlamentu a účasti verejnosti na voľbách.
- Žiaci poznajú svoje práva a povinnosti v demokracii a osvoja si ich.
- Žiaci sa stanú aktívnymi občanmi Európskej únie, ktorí sú presvedčení o význame hlasovania vo voľbách do miestnych samospráv a do národného a Európskeho parlamentu.
- Žiaci hlasujú na základe informovanosti a vlastného zváženia a svojich rovesníkov povzbudzujú, aby spravili to isté.

VEDOMOSTI

- Žiaci vedia, ako sa volia ich zástupcovia do Európskeho parlamentu; poznajú politické skupiny v Parlamente a vedia, ktoré politické strany patria do ktorých politických skupín.
- Žiaci vedia, aké hodnoty zastávajú politické strany v ich krajine.
- Žiaci sa zoznámia s niekoľkými možnosťami či nástrojmi slúžiacimi na to, aby boli ich názory na úrovni EÚ vypočuté.

ZRUČNOSTI

- S použitím nástrojov žiaci rozvíjajú zručnosti potrebné na to, aby boli ich názory na úrovni EÚ vypočuté.

MODUL 4: KROK ZA KROKOM

CVIČENIE: VOĽBY V TRIEDE

ÚVOD

Vysvetlite žiakom, že každých päť rokov sa konajú voľby do Európskeho parlamentu, v ktorých môžu hlasovať všetci Európania starší než 18 rokov (v Rakúsku je minimálny vek 16 rokov). Posledné voľby sa konali v máji 2019. Povedzte im, že najskôr hlasujeme za naše vlastné národné politické strany, ktoré do Európskeho parlamentu pošlú zástupcov. V Parlamente sa zvolení zástupcovia usadia podľa veľkých európskych politických rodín alebo skupín.

Ukážte žiakom online nástroj Mentimeter (pozri v časti „Materiály“) a vysvetlite im, že teraz môžu v triede hlasovať za stranu podľa svojho výberu. Strany uvedené v zozname možností sú strany, ktoré kandidovali v posledných voľbách do Európskeho parlamentu.

V ideálnom prípade stručne vysvetlite, aké postoje zastáva každá z národných strán. Na tento účel môžete použiť niekoľko ukazovateľov a osí, napr. progresívne strany proti konzervatívnym stranám, stanoviská týkajúce sa hospodárstva (liberálne proti socialistickým), stanoviská týkajúce sa životného prostredia, migračnej politiky atď. Je veľmi dôležité, aby ste toto predstavovanie spravili čo najobjektívnejšie. Pre študentov ide často o celkom nové a nevyhnutné informácie v záujme „rozumného“ hlasovania.

1. ONLINE HLASOVANIE S NÁSTROJOM MENTIMETER

RÁMEC

Každý žiak má k dispozícii osobné elektronické zariadenie s pripojením na internet. Žiaci môžu použiť smartfón, tabletový počítač alebo počítač. Hlasovanie cez nástroj Mentimeter sa premieta na plátno v prednej časti triedy tak, aby naň videli všetci žiaci.

POSTUP

Uistite sa, že **hlasovanie** prebehne anonymne tak, že najskôr zakryjete výsledky (pozri „Niekoľko rád“). Žiaci môžu hlasovať na adrese www.menti.com. Na tejto adrese zadajú kód, ktorý sa nachádza vo vašej prezentácii. Tento kód je jedinečný a je určený iba pre vašich žiakov. V pravom dolnom rohu vidíte počet vhodených hlasov. Takto môžete sledovať, či už hlasovali všetci žiaci. Po vzhodení všetkých hlasov ukážte výsledky triednych volieb. Ktorá strana zvíťazila?

MATERIÁLY

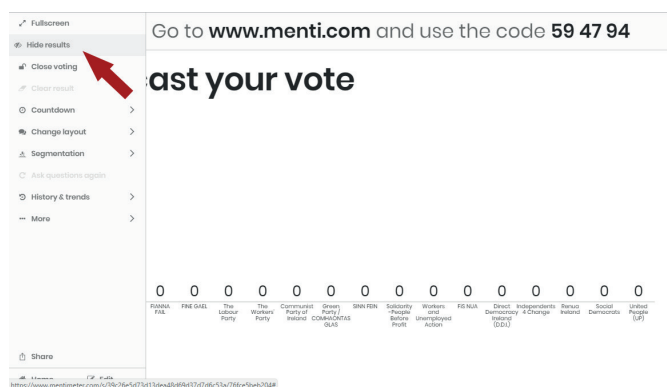
- Počítač a videoprojektor.

- Pripojenie na internet
- Nástroj Mentimeter pre vašu krajinu, na vašom účte Mentimeter. Na tento účel najskôr prejdite na adresu www.mentimeter.com. Založte si vlastný účet (vytvorte si prihlasovacie meno + heslo). Je to bezplatné. Potom skopírujte Mentimeter do svojho osobného účtu: www.mentimeter.com/s/ed0e7d31b053d07f3e4a8a4e0bf65c57/c55ff43fa50b.

POZNÁMKA: NEPOUŽÍVAJTE Mentimeter, ako bol vytvorený na uvedenej stránke. Túto verziu použite IBA na vytvorenie kópie vo svojom účte. Po skopírovaní pripravenej aplikácie Mentimeter ju môžete spravovať a upravovať podľa svojej vôle. Napríklad môžete pridať politické strany, ak je ich zoznam neúplný, alebo ich môžete vymazať, ak už nie sú relevantné pre voľby do Európskeho parlamentu. Takisto môžete znovu prezerat' výsledky alebo ich vymazať.

NEKOĽKO RÁD

- Aplikácia Mentimeter umožňuje skryť výsledky, kým všetci odhlasujú. Dôrazne to odporúčame, lebo to umožňuje vyššiu mieru anonymity počas hlasovania. Túto možnosť môžete vybrať v režime „Present (Prezentácia)“ v ľavom stĺpci pod označením „Hide results (Skrýť výsledky)“. Keď zistíte, že všetci žiaci odhlasovali, kliknite na „Show results (Ukázat' výsledky)“. Výsledky volieb sa premietnu na plátno (pozri obrázok).

- Vyskúšajte svoju kópiu aplikácie Mentimeter doma a hlasujte z druhého zariadenia (smartfónu, tabletového počítača alebo počítača), ktorý nie je nastavený v režime prezentácie. Výsledky skúšobného hlasovania môžete vymazať predtým, než aplikáciu ukážete v triede s „čistými výsledkami“ v režime prezentácie.

2. EXTRAPOLÁCIA VÝSLEDKOV NA SKUTOČNOSŤ

RÁMEC

Žiaci ostanú po hlasovaní sedieť a sledujú projekciu.

POSTUP

V troch krokoch porovnajete výsledky triednych volieb s poslednými voľbami v roku 2014.

1. Po prvé, pokúste sa určiť, koľko mandátov by získala každá strana podľa triednych volieb:

Vysvetlite, že v Európskom parlamente je na rozdelenie 13 mandátov. Pokúste sa čo najlepšie vypočítať, koľko mandátov podľa vašich volebných výsledkov strany získali (napr. ak máte v triede 26 žiakov: na jeden mandát sú potrebné dva hlasy).

2. Po druhé, pozrite sa na volebné výsledky svojej krajiny v roku 2014. Na tento účel priblížte pohľad na voličské kolégium v prezentácii v aplikácii Prezi pre modul 4. Porovnajcie výsledky z hlasovania v triede so skutočnými výsledkami: Sú podobné alebo nie? Vysvetlite, ako sú vo vašej krajine rozdelené mandáty v skutočnosti. Počas vysvetľovania upozornite na to, ktorá národná strana patrí do akej európskej politickej skupiny.

3. Po tretie, hovorte o aktuálnom zložení Európskeho parlamentu v dôsledku volieb v roku 2014. Použite na to prezentáciu v aplikácii Prezi pre modul 4. Pohovorte o európskych politických skupinách od najväčšej po najmenšiu.

Vysvetlite žiakom, že v Európskom parlamente je najviac 751 poslancov (750 + predseda), ale že toto číslo sa môže dočasne meniť, napr. keď sa poslanec vzdá mandátu alebo ak bol poslanec uvoľnený. Navyše ak Spojené kráľovstvo odíde z EÚ, znamená to, že sa zníži počet poslancov Európskeho parlamentu (viac informácií sa nachádza v kapitole „Európsky parlament“ v module 2 pracovného zošita pre žiakov).

Na základe extrapolácie bude zrejmé, že zvolení poslanci Európskeho parlamentu nezasadajú podľa štátnej príslušnosti, ale podľa politickej príslušnosti.

V súčasnosti je v Európskom parlamente osem politických skupín, ktoré zastupujú vyše 100 národných strán z celej EÚ. Pohovorte o **európskych politických skupinách** od najväčšej po najmenšiu. Počet politických skupín v Európskom parlamente nie je pevný. Napríklad Skupina Európa národov a slobody bola založená až v roku 2015. Niektorí poslanci Európskeho parlamentu nepatria do nijakej politickej skupiny, čo znamená, že patria medzi tzv. nezaradených poslancov.

O každej téme sa pred hlasovaním diskutuje v jednotlivých politických skupinách. Pri týchto diskusiách sa určuje stanovisko danej skupiny: Podporuje politická skupina určitý návrh alebo je proti? Je však dôležité vedieť, že poslanec Európskeho parlamentu nemá povinnosť riadiť sa stanoviskom svojej politickej skupiny. Pri plenárnych zasadnutiach nie je nezvyčajné, že poslanci z tej istej politickej skupiny hlasujú o rovnakej téme odlišne.

Význam **politických skupín v Európskom parlamente**:

- Politická skupina dostáva rozpočet, ktorý jej umožňuje najat' dodatočný personál.
- Iba poslanci Európskeho parlamentu, ktorí patria do politickej skupiny, môžu zastávať nejakú funkciu v jednom z parlamentných výborov. Napríklad, ak sa chcete stať spravodajcom výboru (osobou zodpovednou za určitú legislatívnu správu), musíte patriť do politickej skupiny.
- Politické skupiny majú slovo pri plánovaní programu parlamentných zasadnutí.
- Čím väčšia politická skupina, tým lepšie úlohy v Parlamente získa. Dostane aj viac rečníckeho času v EP.

Na založenie politickej skupiny v Európskom parlamente musíte splniť tieto **podmienky**:

- musíte mať 25 členov na vytvorenie politickej skupiny,
- v politickej skupine musí byť zastúpená aspoň štvrtina členských štátov (čo v súčasnosti znamená aspoň sedem krajín),
- poslanec Európskeho parlamentu môže byť členom iba jednej politickej skupiny.

Doplňujúce informácie o fungovaní Európskeho parlamentu (a politických skupín v ňom) sa nachádzajú na adrese:

<https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organisation-and-rules/organisation/political-groups>.

Toto video môžete v triede premietnuť, aby ste nemuseli všetko vysvetľovať vy. Hypertextový odkaz na video v prezentácii v aplikácii Prezi nájdete v časti „Functioning of the political groups in the European Parliament (Fungovanie politických skupín v Európskom parlamente)“. *Upozornenie: v čase výroby tohto videa (2014) bolo iba sedem skupín. V súčasnosti ich je osem.*

MATERIÁLY

- Počítač a videoprojektor.
- Mentimeter s výsledkami triednych volieb (pozri predchádzajúcu časť)
- [Prezentácia v aplikácii Prezi pre modul 4](#)
- Zhrnutie modulu v pracovných zošitoch pre žiakov (ako podkladové informácie pre učiteľa)

NIEKOĽKO RÁD

- Práca s aplikáciou Prezi: Prezentácie vznikli v aplikácii Prezi, ktorá vám umožňuje pracovať intuitívne. Do prezentácie bola vložená „cesta“, ktorá vás povedie jednotlivými krokmi prezentácie. Od cesty sa kedykoľvek môžete odchýliť kliknutím na položku v prezentácii. Prezentácia potom priblíži danú časť. [Kliknutím na tento odkaz sa otvorí inštruktážne video s pokynmi, ako používať aplikáciu Prezi.](#) Ďalšie inštruktážne videá o aplikácii Prezi sa nachádzajú na adrese: <https://prezi.com/support>.
- Prezentácia je k dispozícii iba **online**. Ak v škole nemáte prístup na internet, prezentáciu môžete načítať doma na svoj laptop, potom laptop zatvorte, ale nevypínajte ho. Keď svoj laptop neskôr znovu otvoríte v škole, prezentácia bude k dispozícii.

CVIČENIE S QR KÓDOM: TVOJ HLAS V EÚ

1. ÚLOHA

RÁMEC

Žiaci sedia v skupinách po dvoch, maximálne po troch. Každá skupina používa smartfón alebo tabletový počítač. V prípade potreby môžu použiť počítač v počítačovej učebni. Pracovný list sa potom bude musieť takisto nahrať na internet. Všetky zariadenia musia mať pripojenie na internet. Každá skupina žiakov dostane pracovný list, do ktorého bude zapisovať odpovede.

POSTUP

V stručnom úvode povedzte žiakom, že zistia, že existuje niekoľko možností zapojenia, a že by mali plniť úlohy a zapisovať svoje odpovede do pracovného listu.

MATERIÁLY

- Výtlačok pracovného listu pre každú skupinu žiakov (príloha XII k príručke pre učiteľov).
- Mobilné zariadenie alebo počítač s pripojením na internet pre každú skupinu žiakov.

NIEKOĽKO RÁD

- Ak chcete, môžete vopred pripraviť výber úloh. Označte ich na pracovnom liste, aby žiaci vedeli, ktoré úlohy majú spraviť.
- Sledujte čas. Uistite sa, že žiaci vedia, že na úlohy majú najviac 20 minút.
- Zdá sa, že niektoré videá s úlohami na vypracovanie na internete majú na určitých prehliadačoch väčšie problémy s otváraním. Použitím prehliadača Google Chrome sa problém vyrieši.

2. DISKUSIA V TRIEDE

RÁMEC

Nechajte žiakov v skupinách. Presvedčte sa, že žiaci vidia na všetkých ostatných žiakov, aby v triede mohla vzniknúť diskusia.

POSTUP

Stručne v triede prediskutujte odpovede tak, aby žiaci všetko chápali.

MATERIÁL

- Vyplnené pracovné listy pre každú skupinu

NIEKOĽKO RÁD

- Sústreďte sa najmä na vlastné skúsenosti žiakov a rýchlo prebehnite cez „konkrétne“ odpovede.

RIEŠENIA ONLINE ÚLOH

1. Európsky parlament: vy rozhodujete

Úloha 1: Kto hlasuje?

1.1. Voličská účasť v priebehu rokov

- 42.6%
- Pozoruje sa klesajúci trend. Účasť medzi rokmi 2009 a 2014 ostala viac-menej nezmenená.

1.2. Účasť na vnútroštátnej úrovni v roku 2014

- 76,5%
- 13,05 %, toto je najnižšia volebná účasť zo všetkých členských štátov EÚ

Úloha 2: Prečo hlasovať?

Možné argumenty:

- *Splniť si svoju občiansku povinnosť.*
- *Podporiť politickú stranu, s ktorou sympatizujem.*
- *Pretože sa cítim ako občan Európskej únie.*
- *Pretože EÚ rozhoduje o množstve tém, a preto je dôležité hlasovať.*
- *Pretože chcem, aby bolo počuť môj hlas.*
- *Pretože naša demokracia ja dôležitá a my musíme využívať svoje právo voliť.*

Úloha 3: Naši zástupcovia

- Francúzsko: 74 poslancov Európskeho parlamentu
- Luxembursko: 6 poslancov Európskeho parlamentu

Úloha 4: Skontrolujte ich

- Poslanec Európskeho parlamentu: podľa ich výberu
- Závisí od ich výberu
- Závisí od ich výberu; možné odpovede sú: (ne)hlasuje verne podľa stanoviska politickej skupiny; často je prítomný/nepřítomný na zasadaniach atď.

2. Zapoj sa do diskusie

Úloha 1: Európska iniciatíva občanov

- *Európska iniciatíva občanov ponúka občanom Európskej únie príležitosť predkladať vlastné legislatívne návrhy. Potrebných je aspoň milión podpisov zo siedmich rôznych krajín EÚ.*
- *Vlastný výber*
- *3 (v polovici roku 2017; mohlo by sa zmeniť)*

Úloha 2: Diskusia o Európe

- *Vlastný výber*

Úloha 3: Skontaktujte priamo svojich zástupcov v Európskom parlamente

- meno.priezvisko@europarl.europa.eu
- *Závisí od ich výberu*

Úloha 4: Staň sa európskym dobrovoľníkom alebo stážistom

- *Závisí od ich výberu*

ZDROJE

VŠEOBECNÉ

- Webová stránka Európskeho parlamentu: <http://www.europarl.europa.eu/portal/sk>
- Príručka o Európskom parlamente: http://www.europarl.europa.eu/pdf/divers/SK_EP%20brochure.pdf
- Informačná grafika o Európskom parlamente: <http://www.europarl.europa.eu/news/sk/news-room/infographics>
- Oficiálna webová stránka Európskej únie: http://europa.eu/index_sk.htm
- Webová stránka Európskej komisie: <http://ec.europa.eu>
- Europa Nu: <http://www.europa-nu.nl/>

MODUL 2

- Sterckx, D., a kol., „Zo werkt Europa na Lissabon“, UGA Continuga nv, 2010
- História: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_sk
- Zmluvy EÚ: https://europa.eu/european-union/law/treaties_sk
- Film o Schengene: https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=SBOZkq4vFvo
- Hodnoty a EP: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/20150201PVL00002/Home>
- Obchodné zmluvy: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf
- Informačná grafika „Posilnenie postavenia žien v EÚ a za jej hranicami“: http://www.europarl.europa.eu/EPRS/womens_day_poster_bichrom.pdf

MODUL 3

- https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/tobacco_infograph2_en.pdf
- <https://www.touteleurope.eu/actualite/le-prix-du-paquet-de-cigarettes-dans-l-ue.html>
- <http://tweakers.net/nieuws/62753/eu-wil-standaardvolume-van-80db-voor-mp3-spelers.html>
- <http://www.zdnet.be/article/108199/maximumvolume-voor-mp3-spelers/>
- <http://www.bbc.com/news/health-21294537>
- <http://www.cm.be/gezond-leven/lichaam/oren/decibelschaal.jsp>
- <http://eoswetenschap.eu/artikel/tijdelijk-oorsuizen-bij-driekwart-vlaamse-jongeren>
- <http://www.vib.be/nl/biotech-basics/Pages/Dierproeven-en-ethiek.aspx>
- <http://www.clingendael.nl/page/waarom-zou-europa-28-legers-hebben>
- <http://www.globalissues.org/article/75/world-military-spending#WorldMilitarySpending>
- <http://www.eda.europa.eu/info-hub/audio-visual/photos>
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_military_expenditures
- <http://www.ipsnews.be/artikel/olieobby-haalt-mosterd-bij-tabaksindustrie>
- http://ec.europa.eu/clima/OBČANIA/eu/index_sk.htm
- <http://dredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/1.2337994>
- <http://dredactie.be/cm/vrtnieuws/grafiek/infografiek/1.2311977>
- <http://www.unicef.nl/wat-doet-unicef/ons-werk-wereldwijd/onze-vier-prioriteiten/bescherming/kinderarbeid/>
- <http://www.knack.be/nieuws/wereld/10-schokkende-feiten-over-kinderarbeid/article-normal-116442.html>
- <http://www.demorgen.be/buitenland/boliviaanse-kinderen-willen-kinderarbeid-zelf-behouden-a1764492/>
- <http://www.11.be/item/de-wereldhandelsorganisatie-wto>
- http://www.mensenrechten.be/index.php/site/nieuwsberichten/juryprijs_big_brother_awards_2014_de_smartphone
- <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/internet-usage-individuals-2014>
- <http://wearesocial.net/blog/2015/01/digital-social-mobile-worldwide-2015/>
- http://www.europarl.europa.eu/pdf/divers/EN_EP%20brochure.pdf
- http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2017/603902/EPRS_ATA%282017%29603902_EN.pdf
- <http://www.telegraph.co.uk/technology/0/fake-news-exactly-has-really-had-influence/>
- <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/freedom-net-2017>
- <http://www.stopfake.org/en/about-us/>
- <http://www.euronews.com/2017/01/24/everything-you-always-wanted-to-know-about-fake-news-but-were-afraid-to-google>
- <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20170331STO69330/fake-news-how-to-counter-misinformation>
- http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2017/599384/EPRS_ATA%282017%29599384_EN.pdf
- <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/nov/28/the-latte-libel-is-a-brilliant-strategy-the-left-cannot-counter-it-with-facts-alone>
- <http://7thgradehumanities.weebly.com/counterargument--rebuttal.html>
- <http://dredactie.be/cm/vrtnieuws/cultuur%2Ben%2Bmedia/media/1.2820017>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Ryju-NWYm8>
- Webové stránky, ktoré sa zaoberajú kontrolou faktov: <http://www.factcheck.org/>, <http://www.snopes.com/>, https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/?utm_term=.a0f184584b49, <http://www.politifact.com/>, <http://www.euvsdisinfo.eu/>

MODUL 4

- <http://www.europarl.europa.eu/meps/sk/map.html>
- <http://www.votewatch.eu/>
- <http://ec.europa.eu/OBČANIA-initiative/public/welcome?lg=sk>
- <http://www.debatingeurope.eu/>
- Povolebná analýza 2014: http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2014/post/post_2014_survey_analitical_overview_en.pdf

PRÍLOHY

MODUL 2

Príloha I: Hra Fakty o EÚ: karty

Príloha II: Hra Členské štáty EÚ: mapa Európy

Príloha III: Hra Členské štáty EÚ: karty

Príloha IV: Hra Členské štáty EÚ: pracovný list

Príloha V: Hra Hodnoty EÚ: kvarteto

Príloha VI: Hra Hodnoty EÚ: karty s otázkami typu pravda či nepravda

MODUL 3

Príloha VII: „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“: hracia doska

Príloha VIII: „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“: pracovný list

Príloha IX: „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“: návrhy právnych predpisov

Príloha X: „V úlohe poslanca Európskeho parlamentu“: tematické karty

Príloha XI: Diskusné cvičenie „Hodnoty EÚ“: pracovný list

MODUL 4

Príloha XII: „Tvoj hlas v EÚ“: pracovný list

PRÍLOHA I:
HRA FAKTY O EÚ: KARTY

Koľko členských štátov má EÚ v súčasnosti?

28

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Zakladajúcimi krajinami súčasnej Európskej únie bolo Francúzsko, Nemecko, Belgicko, Holandsko, Luxembursko a ...?

Taliansko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Kedy spojili prvé krajiny svoje sily v mene európskej spolupráce?
(stačí časové obdobie alebo desaťročie; nemusíte uviesť konkrétny rok)

Po 2. svetovej vojne / v 50. rokoch 20. storočia
(obidve odpovede sú správne)

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorú európsku inštitúciu volíme my, občania, každých päť rokov? (priame voľby)

Európsky parlament

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Prečo bolo založené Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO)?

S cieľom zabrániť budúcim vojnám – zabezpečiť mier

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktoré európske mesto je sídlom väčšiny európskych inštitúcií a často sa mu hovorí „hlavné mesto Európy“?

Brusel

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorá historicky významná udalosť sa stala v Európe v roku 1989?

Pád Berlínskeho múru / koniec rozdelenia na východnú a západnú Európu / koniec studenej vojny

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Akým jazykom hovoria poslanci Európskeho parlamentu pri rokovaní v Parlamente?

Každý môže hovoriť svojím vlastným jazykom (jedným z 24 úradných jazykov EÚ).

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Aké percento (%) všetkej energie vyrobenej v EÚ by v roku 2020 malo pochádzať z obnoviteľných zdrojov energie? (veterná energia, slnečná energia atď.)

20 %

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorá krajina vstúpila do EÚ v roku 2013, čo je rok posledného pristúpenia?

Chorvátsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorá mena sa používa vo väčšine krajín EÚ?

Euro

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ako sa nazýva európske petičné právo, prostredníctvom ktorého môžu občania zaradiť návrh právneho predpisu na program Európskej komisie?

Európska iniciatíva občanov

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Kedy sa slávi Deň Európy? (dátum)

9. mája

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ako sa nazýva európsky výmenný program pre študentov vysokoškolského vzdelávania, ale aj pre školy v rámci základného a stredoškolského vzdelávania?

Program Erasmus+ (Erasmus)

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Kto je v súčasnosti (2019 – 2024) predsedom Európskej rady?

Charles Michel

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Kto je v súčasnosti (2019 – 2024) predsedom Európskej komisie?

Ursula von der Leyen

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Európsku komisiu možno prirovnať k ... krajiny, pretože majú výkonnú právomoc.

Vláda

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ako sa nazýva európska zmluva, ktorá občanom Európskej únie umožňuje cestovať do (väčšiny) krajín EÚ bez kontroly totožnosti (otvorené hranice)?

Schengenská dohoda / Schengen

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Aké je európske číslo tiesňového volania, na ktoré môžete volať v rámci celej EÚ?

112

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorý členský štát EÚ má najviac obyvateľov?

Nemecko (približne 82 miliónov)

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ktorý členský štát EÚ má najmenší počet obyvateľov a je aj najmenším členským štátom EÚ?

Malta (približne 450 000 obyvateľov)

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Názov ktorého členského štátu EÚ je podobný názvu jeho hlavného mesta?

(Luxemburské veľkovoľvodstvo) Luxembursko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

V ktorom roku začali prvé krajiny eurozóny používať eurobankovky a euromince?

2002

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Každý členský štát nominuje jedného komisára do Európskej komisie. Kto je súčasným komisárom nominovaným za Slovensko?

Maroš Šefčovič

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Každý členský štát volí určitý počet poslancov Európskeho parlamentu na základe počtu obyvateľov daného štátu. Koľko poslancov Európskeho parlamentu má v súčasnosti Slovensko?

13

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÍLOHA II:
HRA ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ: MAPA EURÓPY

MAPA EURÓPY

MODUL 2: HRA ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ

Nájdí členské štáty EÚ

PRÍLOHA III:
HRA ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ: KARTY

C

Belgicko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

N

Taliansko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

O

Luxembursko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Dánsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

M

Holandsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

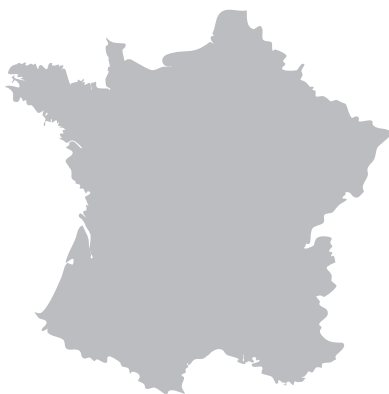
U

Írsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Francúzsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

R

Spojené kráľovstvo

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

O

Nemecko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

O

Grécko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

P

Portugalsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

S

Estónsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Španielsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

W

Lotyšsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

L

Fínsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

O

Litva

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Rakúsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

R

Poľsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

T

Švédsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

K

Česká republika

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

T

Slovensko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

H

Bulharsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

O

Maďarsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Rumunsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

G

Slovinsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

R

Chorvátsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

E

Malta

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

A

Nórsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

T

Cyprus

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

B

Švajčiarsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

D

Island

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

B

Ukrajina

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

F

Turecko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Z

Lichtenštajnsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

I

Srbsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Y

Rusko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

J

Čierna Hora

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

X

Bývalá
juhoslovanská
republika
Macedónsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Q

Albánsko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

V

Maroko

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÍLOHA IV:
HRA ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ: PRACOVNÝ LIST

MODUL 2: HRA ČLENSKÉ ŠTÁTY EÚ

C	A	D	I	Q	O	J	V	M	E	Q	A
B	F	O	N	B	I	Q	D	A	J	F	D
I	A	J	A	V	Z	X	A	F	Y	I	J
B	Q	B	E	Q	U	F	V	B	R	D	O
F	Z	I	F	A	V	P	E	X	I	F	B
L	I	Y	E	D	T	D	A	Z	F	D	X
Q	V	X	J	Z	F	A	Y	B	S	Y	J
D	J	F	D	W	Z	X	I	D	Q	I	O
R	K	Y	B	I	T	V	B	J	O	F	Z
F	D	G	Q	E	T	A	Q	H	E	R	A

RIEŠENIE:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			/					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

PRÍLOHA V:
HRA HODNOTY EÚ: KVARTETO

DEMOKRACIA

© European Union 2017 – Source: EP

Každých päť rokov občania Európskej únie priamo volia svojich zástupcov v Európskom parlamente. Ďalšie voľby sa uskutočnia v roku 2024.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DEMOKRACIA

© European Union 2014 – Source: EP

Občania Európskej únie, ktorí žijú v inej krajine EÚ, majú právo voliť alebo byť volení vo voľbách do orgánov územnej samosprávy a do Európskeho parlamentu v krajine, v ktorej žijú. Napríklad Grékyňa žijúca v Berlíne môže byť zvolená za berlínsku starostku.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DEMOKRACIA

Európska iniciatíva občanov: Ak jeden milión občanov aspoň zo siedmich rôznych krajín podpíše petíciu, môžu vyzvať Európsku komisiu, aby predložila legislatívny návrh.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DEMOKRACIA

© European Union 2011 – Source: EP

Európsky parlament sa zapája do pozorovania volieb v krajinách mimo EÚ v záujme podpory slobodných a spravodlivých volieb, napr. v Egypte alebo na Ukrajine.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SLOBODA

Občania Európskej únie môžu slobodne cestovať po celej EÚ.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SLOBODA

Spoločnosti nemajú právo zhromažďovať osobné údaje, pokiaľ nesplnia prísne podmienky. Ide o naše právo na súkromie a ochranu osobných údajov.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SLOBODA

Občania EÚ môžu pracovať v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ bez toho, aby na to potrebovali pracovné povolenie.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SLOBODA

© European Union 2011 – Source: EP

V EÚ môžete vyjadriť svoj názor bez strachu z uväznenia. To je sloboda prejavu. Zakázané sú iba nenávisťné prejavy vyzývajúce na násilie voči iným ľuďom (skupinám ľudí).

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SOLIDARITA

Menej bohaté regióny EÚ dostávajú dodatočnú finančnú podporu.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SOLIDARITA

Členské štáty EÚ sa dohodli, že si budú navzájom pomáhať, ak sa jeden z nich stane obeťou teroristického útoku alebo prírodnej katastrofy či katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou. Táto doložka sa prvýkrát uplatnila po útokoch v Paríži v roku 2015.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SOLIDARITA

Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii pomáha ľuďom pri hľadaní nového zamestnania alebo so získaním odbornej prípravy na pracovisku v prípade, ak v dôsledku globalizácie prišli o prácu, napr. ak sa spoločnosť presunula do krajiny s nízkymi mzdami.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

SOLIDARITA

Európska únia a jej členské štáty sú spoločne najväčším svetovým darcom rozvojovej pomoci.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA

Občania EÚ, ktorí študujú v inom členskom štáte EÚ, platia rovnaké poplatky za prijímacie konanie a školné ako študenti z danej krajiny. Napríklad taliansky študent na štúdiách v Paríži platí rovnaký poplatok ako francúzski občania.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA

Po narodení dieťaťa alebo po jeho osvojení majú matka aj otec obidvaja nárok aspoň na štyri mesiace rodičovskej dovolenky s cieľom postarať sa o dieťa.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA

V EÚ sú občania chránení pred tým, aby ich z dôvodu sexuálnej orientácie neprijali do zamestnania alebo aby boli z tohto dôvodu prepustení.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ROVNOSŤ A NEDISKRIMINÁCIA

Európsky parlament každý rok vyzdvihuje a oslavuje Medzinárodný deň žien (8. marca) v záujme podpory rovnosti medzi ženami a mužmi.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ

Všetky obeť a podozrivé osoby majú v EÚ právo na spravodlivé súdne konanie. Všetky podozrivé osoby sú nevinné až do preukázania viny na súde.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ

Obete trestného činu alebo nehody a osoby podozrivé zo spáchania trestného činu či zavinenia nehody musia byť o právnom konaní informované v jazyku, ktorému rozumejú. Túto službu hradí členský štát, v ktorom sa koná súde konanie.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ

Členské štáty EÚ, ktoré nedodržiavajú zásady právneho štátu, môžu dostať varovanie, pokutu alebo dočasne sa môžu vylúčiť z rozhodovania v rámci EÚ.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÁVNÝ ŠTÁT A SPRAVODLIVOSŤ

Členské štáty EÚ musia dodržiavať pravidlá a predpisy EÚ. V prípade ich porušenia môžu byť postavené pred Súdny dvor EÚ.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV

Európsky parlament udeľuje Sacharovovu cenu osobám z celého sveta, ktoré mimoriadne prispeli k obrane ľudských práv.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV

Európska únia má osobitného zástupcu pre ľudské práva. Jeho úlohou je zlepšovať politiku EÚ v oblasti ľudských práv v zahraničí.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV

Raz za mesiac Európsky parlament diskutuje o zjavnom porušovaní ľudských práv vo svete. Takto upozorňuje na porušovanie ľudských práv.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV

Všetky členské štáty EÚ musia podpísať a dodržiavať Európsky dohovor o ľudských právach.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

TOLERANCIA A PLURALIZMUS

V EÚ môžete slobodne praktizovať svoje náboženstvo alebo vieru alebo prestúpiť na iné náboženstvo alebo vieru.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

TOLERANCIA A PLURALIZMUS

Európska únia podporila projekt, v rámci ktorého rómski a nerómski novinári vyrobili 25 krátkych filmov o rómskych komunitách. Projekt bol zameraný na boj proti stereotypom, ktoré ovplyvňujú verejné vnímanie mediálneho obrazu Rómov.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

TOLERANCIA A PLURALIZMUS

Členské štáty EÚ musia bojovať proti nenávisným prejavom v televíznych programoch založeným na rase, pohlaví, náboženstve alebo národnosti.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

TOLERANCIA A PLURALIZMUS

Médiá musia predstavovať spoločnosť vo všetkých jej aspektoch. Centrum EÚ na monitorovanie plurality médií kontroluje, či to dodržiavajú.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

Trest smrti je vo všetkých krajinách EÚ zakázaný.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

Mučenie je vo všetkých krajinách EÚ zakázané.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

Všetci žiadatelia o azyl v EÚ majú nárok na prístrešie, jedlo a hygienické služby, kým čakajú na vybavenie svojej žiadosti o azyl.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

ÚCTA K ĽUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

Detská práca, otroctvo a pracovné vykorisťovanie sú v EÚ zakázané.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÍLOHA VI:
HRA HODNOTY EÚ: KARTY S OTÁZKAMI
TYPU PRAVDA ČI NEPRAVDA

V EÚ môžete slobodne prejaviť svoj názor, ale nenávistné prejavy sú zakázané.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

V inej krajine EÚ môžete pracovať iba vtedy, ak máte pracovné povolenie.

NEPRAVDA

Všetci občania EÚ môžu pracovať v akejkoľvek krajine EÚ bez toho, aby na to potrebovali pracovné povolenie.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Spoločnosti môžu zhromažďovať naše osobné údaje bez nášho súhlasu.

NEPRAVDA

Spoločnosti nemajú právo zhromažďovať osobné údaje, pokiaľ nesplnia prísne podmienky.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Občania Európskej únie môžu slobodne cestovať po celej EÚ.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Každých desať rokov občania Európskej únie priamo volia svojich zástupcov do Európskeho parlamentu.

NEPRAVDA

Zástupcov volíme každých päť, nie každých desať rokov.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Na to, aby bola európska iniciatíva občanov platná, sú potrebné dva milióny podpisov.

NEPRAVDA

Potrebný je jeden milión podpisov, nie dva milióny.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Ako občan Európskej únie žijúci v inej krajine EÚ máte právo voliť alebo byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v krajine, v ktorej žijete.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Európsky parlament pozoruje voľby v krajinách mimo EÚ v záujme podpory slobodných a spravodlivých volieb.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

Keď sa narodí dieťa, EÚ zaručuje aspoň tri mesiace rodičovskej dovolenky pre matku aj otca.

NEPRAVDA

Európska únia zaručuje aspoň štyri mesiace rodičovskej dovolenky, nie tri.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

V EÚ sú občania chránení pred tým, aby ich z dôvodu sexuálnej orientácie neprijali do zamestnania alebo aby boli z tohto dôvodu prepustení.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Ak občan Európskej únie študuje v inej krajine EÚ, platí o 10 % vyššie poplatky v porovnaní so študentmi z danej krajiny.

NEPRAVDA

Občania EÚ platia rovnaké poplatky za prijímacie konanie a školné ako študenti z danej krajiny.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Ak členský štát EÚ nedodržiava právo Únie, môže byť súdený a odsúdený Súdny dvorom EÚ.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Obete trestného činu alebo nehody musia byť o právnom konaní informované v jazyku, ktorému rozumejú. Podozrivé osoby toto právo nemajú.

NEPRAVDA

Právo na informácie v jazyku, ktorému rozumejú, majú obeť aj podozrivé osoby.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Menej bohaté regióny v EÚ dostávajú dodatočnú finančnú podporu.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Ak členský štát EÚ poruší základné práva EÚ, bude z EÚ vylúčený.

NEPRAVDA

Krajina môže dostať varovanie, pokutu alebo dočasne môže byť vylúčená z rozhodovania v rámci EÚ.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

V prípade teroristického útoku v jednom členskom štáte EÚ ostatní členovia pomôžu postihnutej krajine.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Centrum EÚ na monitorovanie plurality médií zabezpečuje, že médiá v EÚ ukazujú spoločnosť zo všetkých jej stránok.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Európska únia a jej členské štáty sú po USA druhým najväčším svetovým darcom rozvojovej pomoci.

NEPRAVDA

Spoločne predstavujú najväčšieho svetového darcu rozvojovej pomoci.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Všetci žiadatelia o azyl v EÚ majú v priebehu konania o azyle nárok na prístrešie, jedlo a hygienické služby.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii podporuje spoločnosti so sídlom v členských štátoch EÚ.

NEPRAVDA

Fond pomáha ľuďom pri hľadaní nového zamestnania v prípade, ak v dôsledku globalizácie prišli o prácu, napr. ak sa spoločnosť presunula do krajiny s nízkymi mzdami.

PRAVDA
NEPRAVDA

V EÚ nemožno prestúpiť na inú vieru.

NEPRAVDA

V EÚ môžete praktizovať svoje náboženstvo alebo vieru alebo prestúpiť na iné náboženstvo alebo vieru.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Všetky obete a podozrivé osoby majú v EÚ právo na spravodlivé súdne konanie.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

V niektorých krajinách EÚ je v televíznych programoch prijateľné prezentovať nenávisťné prejavy.

NEPRAVDA

Proti nenávisťným prejavom v televíznych programoch založeným na rase, pohlaví, náboženstve alebo národnosti sa musí bojovať vo všetkých členských štátoch EÚ.

PRAVDA
NEPRAVDA

V niektorých krajinách EÚ je stále povolený trest smrti.

NEPRAVDA

Trest smrti je vo všetkých krajinách EÚ zakázaný

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Mučenie je vo všetkých krajinách EÚ zakázané.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Detská práca nie je žiaduca, ale v niektorých krajinách EÚ je stále povolená.

NEPRAVDA

Detská práca je vo všetkých členských štátoch EÚ zakázaná.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Každý členský štát EÚ musel podpísať Európsky dohovor o ľudských právach.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Európsky parlament každý rok uskutoční jednu diskusiu o porušovaní ľudských práv.

NEPRAVDA

Európsky parlament o ľudských právach diskutuje každý mesiac, nie každý rok.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Sacharovova cena sa udeľuje ľuďom, ktorí propagujú spoluprácu v rámci EÚ.

NEPRAVDA

Sacharovova cena sa udeľuje osobám, ktoré bojujú za ľudské práva.

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRAVDA
NEPRAVDA

Európska únia má osobitného zástupcu pre ľudské práva.

PRAVDA

MODUL 2: EUROPE@SCHOOL

PRÍLOHA VII:
„V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO
PARLAMENTU“: HRACIA DOSKA

1

EURÓPSKA KOMISIA

- 28 komisárov
- Podobná vláde krajiny
- Zastupuje EÚ

2

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

- 28 ministrov
- Orgán s rozhodovacími právomocami
- Zastupuje členské štáty

3

EURÓPSKY PARLAMENT

- Maximálne 751 poslancov Európskeho parlamentu
- Orgán s rozhodovacími právomocami
- Zastupuje občanov Európskej únie

4

PRÍLOHA VIII:
„V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO
PARLAMENTU“: PRACOVNÝ LIST

V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

POSTUP

Odteraz ste poslancom Európskeho parlamentu. Boli ste priamo zvolený/zvolená do Európskeho parlamentu občanmi Európskej únie. Spoliehajú sa na vás, že budete meniť, schvaľovať alebo odmietat návrhy právnych predpisov.

Na hracej doske sa nachádzajú karty s prázdnu stranou nahor. Karty sú očíslované. Začnite s kartou 1: Jeden člen skupiny otočí túto kartu a nahlas prečíta, čo je napísané z druhej strany. Skupina potom plní úlohy.

Po vyriešení úlohy na karte 1, pokračujte v poradí s kartami 2, 3 a 4. Dodržiavajte vymedzený čas uvedený na karte. Použite tento pracovný list na zápis poznámok.

ZMENY POŽADOVANÉ RADOU EURÓPSKEJ ÚNIE

Stručne zapíšte požadované zmeny (pozmeňujúce návrhy) (karta 2).

ZMENY ZO STRANY EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Zapíšte svoje zmeny (pozmeňujúce návrhy) k návrhu právneho predpisu Európskej komisie. Toto je váš nový právny predpis. Odporúča sa zohľadniť zmeny požadované Radou Európskej únie (na karte 2), ako aj informácie poskytnuté rôznymi zainteresovanými stranami (karta 3).

Uvedte zoznam argumentov/dôvodov, prečo ste ako poslanci Európskeho parlamentu presvedčení, že právny predpis, ktorý ste vytvorili, predstavuje najlepšie riešenie (karta 4).

1.

2.

3.

PRÍLOHA IX:
„V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO
PARLAMENTU“:
NÁVRHY PRÁVNÝCH PREDPISOV

1. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “FAJČENIE V EÚ”

S cieľom zabrániť mladým ľuďom, aby začali fajčiť, Európska komisia navrhuje...

Článok 1: ... že sa zavedie povinné zdravotné varovanie na obale cigariet, ako sa stanovilo v predchádzajúcich právnych predpisoch EÚ.

Článok 2: ... že vzhľad obalov rôznych výrobcov musí byť jednotný. Všetky obaly musia byť prázdne a na uvedenie značky a výrobcu cigariet sa môže použiť iba jeden typ písma. Na obaloch sa nesmú nachádzať nijaké iné logá.

Článok 3: ... že sa v celej EÚ zakazuje predaj tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

2. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “MAXIMÁLNA HLASITOSŤ OSOBNÝCH HUDOBNÝCH PREHRÁVAČOV”

S cieľom zabrániť strate sluchu miliónov Európanov Európska komisia navrhuje...

Článok 1: ... že štandardná maximálna hlasitosť všetkých osobných hudobných prehrávačov (napríklad iPody) a mobilných telefónov by nemala presahovať 80 decibelov.* Toto opatrenie sa zavedie pre všetky zariadenia predávané v Európskej únii.

Článok 2: ... že používatelia si stále môžu zvýšiť hlasitosť na svojich hudobných prehrávačoch na vlastné riziko. Ak sa tak rozhodnú spraviť, na obrazovke zariadenia sa zobrazí toto **varovanie**: „Počúvanie hudby s vysokou hlasitosťou môže spôsobiť trvalé poškodenie sluchu.“

* Decibelová stupnica (decibel = dB)

- 30 dB = tichý (napr. šepot)
- 70 – 75 dB = priemerný (napr. vysávač)
- 85 – 90 dB = veľmi hlasný, riziko poškodenia (napr. hlasný krik)
- 110 – 120 dB = znepokojivo hlasný, riziko poškodenia (napr. nočný klub)
- od 170 dB = bolestivo hlasný, poškodzujúci (napr. siréna)

Zvýšenie o 10 dB znamená, že zvuk je desaťkrát hlasnejší ako predtým.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

3. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “EURÓPSKA DEMOKRACIA”

Európska komisia s cieľom viac zapojiť občanov Európskej únie a v záujme zabezpečenia správneho vnímania EÚ navrhuje:

Článok 1. ... aby všetky členské štáty zaviedli povinné hlasovanie vo voľbách do Európskeho parlamentu. Takto budú všetci občania musieť uvažovať, koho zvolia ako svojich zástupcov v Európskom parlamente.

Článok 2. ... aby sa zriadila agentúra, ktorá bude odhaľovať nesprávne informácie o EÚ (napr. informácie, ktorých cieľom je šírenie pochybností o EÚ a jej oslabenie). Táto agentúra takisto bude odporovať odhaleným falošným informáciám, a ak je to možné, potrestá autorov.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

4. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “OCHRANA ZVIERAT PRED TESTOVANÍM”

S cieľom zabrániť zbytočnému utrpeniu zvierat Európska komisia navrhuje, že...

Článok 1. ... testovanie na zvieratách sa povoľuje iba na účely vývoja a testovania liečiv. Zbytočnému testovaniu alebo používaniu laboratórnych zvierat navyše by sa malo za každých okolností predchádzať.

Článok 2. ... testovanie na zvieratách v prípade kozmetických výrobkov*, ako aj v prípade jednotlivých zložiek týchto výrobkov, sa zakazuje za každých okolností.

Článok 3. ... zakazuje sa do EÚ dovážať kozmetické výrobky, ktoré boli testované na zvieratách.

* Kozmetika: Výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, líčidlá, dezodoranty, parfumy, kozmetické výrobky na vlasy, na starostlivosť o pokožku, na ústnu hygienu, na nechty, na holenie, mydlá a výrobky na ochranu pred slnečným žiarením.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

5. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “PRÁCA V INOM ČLENSKOM ŠTÁTE EÚ – VOĽNÝ POHYB PRACOVNÍKOV”

S cieľom zabezpečiť všetkým občanom Európskej únie rovnaké práva a zlepšiť jednotný trh EÚ Európska komisia navrhuje, že...

Článok 1: ... každý občan EÚ môže pracovať v inom členskom štáte EÚ bez toho, aby potreboval pracovné povolenie.

Článok 2: ... každý občan EÚ, ktorý pracuje v inom členskom štáte EÚ, pracuje za rovnaký plat a za rovnakých pracovných podmienok, ako štátni príslušníci danej krajiny.

Článok 3: ... občan EÚ, ktorý pracuje v inom členskom štáte EÚ, platí dane vo svojej hostiteľskej krajine.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

6. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “ARMÁDA EÚ?”

S cieľom zvýšiť vplyv EÚ vo svete Európska komisia navrhuje...

Článok 1: ... vytvoriť európsku armádu.

Článok 2: ... že táto armáda sa bude nasadzovať počas humanitárnych katastrof, ako sú suchá a záplavy, a to v rámci EÚ aj za jej hranicami. Táto armáda bude schopná zasahovať aj v konfliktoch mimo EÚ, napr. v Sýrii.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

7. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “EÚ A GLOBÁLNE OTEPLOVANIE”

S cieľom zabrániť zvýšeniu globálnej teploty o viac než kritický limit 2 °C Európska komisia navrhuje, že:

Článok 1. ... aspoň 50 % konečnej spotreby energie v EÚ by do roku 2030 malo pochádzať z obnoviteľných zdrojov, ako je slnečná a veterná energia. Do roku 2050 musí byť tento podiel 100 %.

Článok 2. ... EÚ bude zohrávať poprednú úlohu na medzinárodných konferenciách o klíme a bude presviedčať krajiny vo svete, aby prijímali dôležité opatrenia.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

8. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “UTEČENCI V EURÓPE”

V záujme riešenia súčasného a možného budúceho príchodu migrantov a žiadateľov o azyl do EÚ a zabezpečenia spravodlivého rozdelenia nákladov Európska komisia navrhuje, že...

Článok 1: ... každý členský štát EÚ ponúkne útočisko žiadateľom o azyl* v súlade s minimálnymi európskymi požiadavkami: každý žiadateľ o azyl má právo na jedlo, prístrešie, vzdelanie, zdravotnú starostlivosť a prístup k práci, kým čaká na spracovanie svojej žiadosti.

Článok 2: ... by mal existovať plán na trvalé premiestnenie žiadateľov o azyl po celej EÚ. Každá krajina takto bude vyvíjať rovnaké množstvo úsilia.

Článok 3: ... stanovenie počtu žiadateľov o azyl, ktorí sa umiestnia v každej krajine, bude založené na niekoľkých kritériách:

- hrubý národný produkt (HNP) každej krajiny,
- počet obyvateľov,
- miera nezamestnanosti,
- úsilie, ktoré krajina vynakladá na ochranu a presídlenie utečencov z vojnou postihnutých oblastí.

Článok 4: ... by mala vzniknúť európska záchranná misia s veľkým rozsahom na záchranu migrantov* v núde v Stredozemnom mori s cieľom zabrániť možnosti nových úmrtí. Každý členský štát EÚ má povinnosť prispieť k tejto misii v rozsahu podľa svojho HNP.

* KLÍČOVÉ POJMY:

Migrant: osoba, ktorá odišla zo svojej krajiny pôvodu, bez ohľadu na dôvody. Ide o súhrnné pomenovanie.

Utečenec: utečenec je osobitný typ migranta: ide o niekoho, kto bol prinútený utiecť zo svojej krajiny z dôvodu prenasledovania, vojny alebo násillia. Utečenec má opodstatnenú obavu z prenasledovania z dôvodov rasy, náboženstva, národnosti, politického presvedčenia alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Žiadateľ o azyl: keď utečenci hľadajú útočisko v inej krajine, požiadajú o azyl – právo byť uznaný ako utečenec a získať právnu ochranu a materiálnu pomoc. Kým čakajú na vybavenie žiadosti, nazývajú sa „žiadatelia o azyl“.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

9. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “EÚ A DETSKÁ PRÁCA”

S cieľom podporovať hodnoty EÚ, ako je úcta k ľudskej dôstojnosti v rámci Európskej únie aj za jej hranicami, a v záujme dosiahnutia spravodlivejšej hospodárskej súťaže s krajinami mimo EÚ Európska komisia navrhuje, že...

Článok 1. ... pôvod výrobkov a pôvod zložiek výrobkov predávaných v EÚ musí byť vždy jasný (= transparentnosť výrobného reťazca).

Článok 2. ... výrobky, na ktorých pracovali deti, či už išlo o dokončovacie práce, alebo o ťažbu prírodných zdrojov, sa nesmú predávať na trhu v EÚ.

Článok 3. ... EÚ vytvorí orgán, ktorý overuje celý výrobný reťazec, či v ňom nedochádza k detskej práci. Výrobky na trhu EÚ môžu predávať iba dovozcovia, ktorí preukážu, že pri ich výrobe nebola použitá detská práca.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

10. NÁVRH PRÁVNEHO PREDPISU EURÓPSKEJ KOMISIE “NAŠE SÚKROMIE NA INTERNETE”

S cieľom lepšie chrániť súkromie občanov na internete Európska komisia navrhuje, že...

Článok 1: ... používatelia majú právo na vymazanie celého svojho profilu alebo jeho častí a všetkých alebo určitých údajov, ak o to požiadajú. Internetová spoločnosť musí úplne odstrániť tieto údaje z webovej siete a nesmie tieto údaje archivovať. Toto právo sa nazýva „právo na zabudnutie“.

Článok 2: ... webové aplikácie si vždy musia vyžiadať povolenie na predaj údajov (fotografií, správania na internete, osobných údajov atď.) používateľov iným spoločnostiam.

Článok 3: ... spoločnosti, ktoré porušia tieto pravidlá, môžu dostať pokutu vo výške 5 % celkového celosvetového ročného zisku spoločnosti.

Vylúčenie zodpovednosti: Ani forma, ani obsah tohto cvičenia nie sú úplným a presným znázornením skutočnosti, ani nepredstavujú skutočné stanoviská Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Rady Európskej únie alebo lobistických skupín. Cieľ tejto simulácie je výlučne vzdelávací, čo je jediný skutočný základ pre niektoré z prijatých rozhodnutí.

PRÍLOHA X:
„V ÚLOHE POSLANCA EURÓPSKEHO
PARLAMENTU“: TEMATICKÉ KARTY

- 1 zo 4 Európanov fajčí.
- 80 % fajčiarov začne fajčiť pred dosiahnutím veku 18 rokov.
- Dvaja z troch fajčiarov na fajčenie zomierajú.
- Každý rok zomrie v dôsledku fajčenia na celom svete vyše 6 miliónov ľudí.
- Milióny fajčiarov trpí chorobami súvisiacimi s fajčením, napríklad rakovinou.
- Európsky systém zdravotnej starostlivosti podľa odhadov EÚ stojí fajčenie približne 25 miliárd EUR ročne.

Tabakový priemysel v mladých ľuďoch vidí „náhradných fajčiarov“: musia nahradiť všetkých ľudí, ktorí umierajú na následky fajčenia. Preto naliehavo žiadame Európsky parlament, aby zvýšil vekovú hranicu na nákup tabakových výrobkov z 18 rokov na 21.

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

Rada ministrov nesúhlasí úplne s návrhom Európskej komisie. Chceli by sme vidieť tieto zmeny:

Článok 2: Na obaloch môže byť vidieť logo značky cigariet.

Článok 3: Iba členské štáty môžu určovať vekovú hranicu na predaj tabakových výrobkov. Európska únia túto hranicu stanovovať nemôže.

Zapište tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

S novým návrhom sme veľmi spokojní. Chceli by sme zabrániť ľuďom, aby začali fajčiť, a sme presvedčení, že neutrálne balenia výrazne znížia príťažlivosť fajčenia. Oceňujeme aj skutočnosť, že na obaloch sa už nebudú nachádzať logá. Vyzývame Európsky parlament, aby čo najviac zachoval silu tohto návrhu právneho predpisu.

My, tabakový priemysel, nie sme s novým návrhom Európskej komisie spokojní. Žiadame Európsky parlament, aby ho zamietol. Vynaložili sme už veľa úsilia: reklamy na tabakové výrobky boli zakázané a na obaloch sa už nachádzajú veľké varovania. Nezabúdajme, že vďaka tabakovému priemyslu vlády získavajú ročne na daniach vyše 100 miliárd EUR. Okrem toho zamestnávame veľký počet ľudí. Tento právny predpis by mohol viesť k strate 175 000 pracovných miest v EÚ.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- 50 až 100 miliónov ľudí v EÚ každý deň počúva prenosné hudobné prehrávače. 5 až 10 % z nich hrozí strata sluchu v dôsledku dlhodobého počúvania hlasnej hudby.
- Dlhodobé počúvanie hlasnej hudby môže spôsobovať tinitus (hučanie v ušiach). Jeden z piatich ľudí ním už trpí.
- Čo je bezpečné?: Pri hlasitosti 80 dB môžete počúvať maximálne 40 hodín za týždeň. Pri 89 dB je maximálny čas 5 hodín za týždeň.
- Slúchadlá do uší sú ešte viac nebezpečné, pretože zavádzajú zvuk hlbšie do ucha.

MLADÍ ĽUDIA

My, mladí ľudia, sme presvedčení, že EÚ by nemala regulovať hlasitosť našej hudby. Hudba často znie lepšie pri vyššej hlasitosti. Žiadame Európsky parlament, aby výrobcom neukladal povinnosť zaviesť maximálnu hlasitosť. Sme presvedčení, že lepším riešením by bolo upozornenie na obrazovke. Takto sa k ľuďom dostane informácia, ale môžu sa sami rozhodnúť, ako s ňou naložia.

TÉMA 2: MAXIMÁLNA HLASITOSŤ OSOBNÝCH HUDOBNÝCH PREHRÁVAČOV

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov je spokojná s návrhom Komisie, keďže chráni sluch používateľov. Navrhujeme však tieto zmeny:

Článok 1: Štandardná maximálna hlasitosť prehrávačov by mala byť 85 dB namiesto 80 dB.

Článok 2: Na obrazovke zariadenia by sa nemalo zobrazovať nijaké upozornenie, ktoré by sa malo uvádzať iba v príručke pre používateľov.

Zapište tieto zmeny (pozmerňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

ORGANIZÁCIE PRE STRATU SLUCHU

Z výskumu, ktorý uskutočnila organizácia Akcia proti strate sluchu, vyplýva, že 40 % mladých ľudí by prekročilo maximálnu hlasitosť, keby to bolo možné. Ľudia zvyknú zvyšovať hlasitosť najmä vtedy, keď kráčajú po rušnej ulici alebo sedia v hlučnom vlaku alebo autobuse. Takto si oveľa viac mladých ľudí poškodzuje svoj sluch. Žiadame preto Európsky parlament, aby znemožnil používateľom zvyšovať maximálnu hlasitosť.

SPOLOČNOSŤ VÝROBCOV ELEKTRONIKY

Niet pochýb o tom, že dobré zdravie našich zákazníkov je pre nás dôležité. Určite si želáme spolupracovať s Európskou úniou. Zákazníci však nebudú spokojní so zavedením maximálnej hlasitosti. Žiadame preto Európsky parlament, aby tento článok stiahol. Namiesto toho by EÚ mohla spustiť informačnú kampaň s cieľom motivovať ľudí, aby svoje hudobné prehrávače používali bezpečným spôsobom.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapište ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- Volebná účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu klesla zo 65 % v roku 1979 na 42,6 % v roku 2014.
- Povinné hlasovanie majú iba v Belgicku, Grécku, Luxembursku. Vo všetkých ostatných krajinách EÚ majú občania „právo“ voliť.
- Niektoré správy rozširované prostredníctvom sociálnych médií sú „falošné správy“. Pracovná skupina East StratCom odhalila 2 500 falošných správ o Európe v priebehu 15 mesiacov v rokoch 2016 a 2017.

OBČANIA

Nie sme presvedčení o tom, že by ľudia mali mať povinnosť voliť. Keď sa dospelé osoby rozhodnú nezúčastniť sa volieb, lebo voľby nepovažujú za dôležité, alebo ak nechcú odovzdať svoj hlas, je to ich právo. Ak im na tom záleží, pôjdu voliť.

Navyše by mohlo byť lepšie, ak sa na voľbách zúčastnia iba tí, ktorí majú skutočne záujem o voľby v EÚ. Pravdepodobne ide o najlepšie informované osoby.

TÉMA 3: EURÓPSKA DEMOKRACIA

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov zdôrazňuje, že o povinnom hlasovaní rozhodujú členské štáty a nalieha na dodržiavanie slobody prejavu. Požaduje tieto zmeny:

Článok 1. Európska komisia môže členské štáty iba povzbudzovať, aby zaviedli povinné hlasovanie. Konečné rozhodnutie prijímajú členské štáty.

Článok 2. Vypúšťajú sa slová „a ak to je možné, potrestá autorov“.

Zapíšte tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

ZDRUŽENIE NOVINÁROV

Bolo by veľmi nebezpečné, keby sa z písania falošných správ stal trestný čin, lebo by sa tým vážne ohrozila sloboda tlače.

V súčasnosti majú takéto zázaky vo svojom trestnom práve iba diktatúry. Tieto režimy často zneužívajú takéto zákony na väznenie novinárov, ktorí sú voči režimu kritickí.

Keďže Európska únia uznáva univerzálne ľudské práva, medzi ktoré patrí aj sloboda tlače, táto časť by sa mala z návrhu právneho predpisu vypustiť. Namiesto toho navrhujeme zaviesť označenie kvality pre novinárov, aby ľudia poznali, ktorým zdrojom môžu veriť.

THINK TANK ZA DEMOKRACIU

Súhlasíme so zavedením povinného hlasovania, lebo voľby sa týkajú všetkých a volebné výsledky odzrkadľujú názory všetkých občanov.

Mimoriadne dôležité je dostať k voľbám najmä mladých ľudí, lebo v posledných voľbách do Európskeho parlamentu volili predovšetkým iba staršie generácie.

To môže skresľovať volebné výsledky, ako sme videli po referende o brexite: väčšina mladých ľudí v Spojenom kráľovstve bola proti odchodu z EÚ, ale iba malá časť z nich šla hlasovať.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

VEDCI

Vedci varujú Európsky parlament, aby nezašiel príliš ďaleko, keďže laboratórne zvieratá by vždy mali slúžiť určitému účelu:

- na zhromaždenie poznatkov o ľuďoch a zvieratách (vedecký výskum),
- na vývoj a výrobu liečiv určených na zlepšenie a ochranu ľudského zdravia a zdravia zvierat,
- na testovanie bezpečnosti výrobkov,
- na zistenie, ako zaobchádzať s ľuďmi a zvieratami (vzdelávanie).

PROTEST OBČANOV

Používanie laboratórných zvierat je neprijateľné. Preto zastávame úplný zákaz používania laboratórných zvierat v celej EÚ, a to aj na lekárske účely.

Zvieratá sú bytosti s cítením a zaslúžia si dobrý život ako ľudia. Keďže zvieratá sa nemôžu brániť samy, Európska únia to musí spraviť za ne.

TÉMA 4: OCHRANA ZVIERAT PRED TESTOVANÍM

NEZÁVISLÝ THINK TANK

Bez ohľadu na to, ako je dôležité, aby zvieratá žili dobre, ľudské zdravie má vždy prednosť pred zvieratami. Výskum smrteľných ľudských chorôb má najvyššiu dôležitosť, a ak vedci môžu použiť zvieratá na zmiernenie alebo vyliečenie ochorení, potom by to mal právny predpis umožňovať. To isté platí v prípade kozmetiky: tieto výrobky by mali byť bezpečné na ľudské použitie. Tieto testy sa vykonávajú na zvieratách, lebo nie je možné robiť ich na ľuďoch.

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Radu ministrov znepokojujú možné zdravotné riziká. Preto navrhujeme tieto zmeny:

Článok 2. Testovanie na zvieratách sa povoľuje iba pri testovaní nových zložiek, pri ktorých nepoznáme ich zdravotné riziká.

Zapište tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

ĽUDIA ZA ZVIERATÁ

Sme radi, keď si Európska komisia po mnohých rokoch kampaní uvedomila aj to, že existuje množstvo alternatív, pre ktoré je testovanie kozmetických výrobkov zbytočné, ako je napr. práca s umelou kožou alebo odobratou prasacou či ľudskou kožou.

Žiadame Európsky parlament, aby návrh nezmierňoval, práve naopak, aby doň zahrnul aj zákaz testovania na zvieratách v prípade výrobkov do domácnosti, ako sú prostriedky na umývanie riadu a čistenie okien.

FARMACEUTICKÉ SPOLOČNOSTI

Chápeme postoj Európskej komisie, chceme však upozorniť na určité riziká. Ak EÚ zmení pravidlá týkajúce sa testovania na zvieratách, začneme zaostávať za vedcami z Ázie a Ameriky. Na oboch kontinentoch naďalej používajú testovanie na zvieratách a v niektorých prípadoch je testovanie dokonca povinné, kým my v Európe nemáme veľa alternatív. Obávame sa, že by mohlo dôjsť k strate pracovných miest v našom odvetví. Sme však spokojní s článkom 3, lebo sa ním zabezpečuje, že spoločnosti mimo EÚ sa musia riadiť rovnakými pravidlami ako európske kozmetické spoločnosti.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- Iba 3 % všetkých občanov EÚ v roku 2014 žilo v inom členskom štáte než v ich vlastnom štáte.
- V EÚ sú 2 milióny voľných pracovných miest, ktoré treba ešte zaplniť.

PROTEST OBČANOV

Sme presvedčení, že Európska komisia v tejto veci zašla príďaleko. V našej krajine už teraz žije dosť nezamestnaných ľudí, prečo by teda ľudia zo zahraničia mali mať možnosť prísť sem a pracovať u nás? Vytvára to tlak na naše národné mzdy. Takisto si myslíme, že by sa mali zaviesť osobitné podmienky, než sem niekto príde pracovať. Napríklad by sa mali naučiť jazyk a prejsť integračným kurzom.

TÉMA 5: PRÁCA V INOM ČLENSKOM ŠTÁTE EÚ – VOĽNÝ POHYB PRACOVNÍKOV

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov je spokojná s týmto návrhom. S cieľom podporiť prácu občanov Európskej únie v iných členských štátoch EÚ Rada odporúča zriadiť organizáciu EÚ, ktorá bude pomáhať občanom Európskej únie pri hľadaní zamestnania v inom členskom štáte a s praktickými záležitosťami.

Zapíšte tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

ODBOROVÉ ZVÄZY

My, odborové zväzy, bránime záujmy našich zamestnancov. V prípade tohto návrhu sme opatrne optimistickí. Je správne, že pre všetkých občanov EÚ platia rovnaké mzdové a pracovné podmienky. Takto nebudú v minulosti vybojované práva nijako postihnuté. Chceli by sme však poukázať na možné komunikačné problémy medzi zamestnancami vzhľadom na to, že v Európe sa hovorí množstvom rôznych jazykov.

SPOLOČNOSTI

Tento návrh Európskej komisie veľmi vítame. Je pre nás oveľa jednoduchšie nájsť vhodných zamestnancov, ak môžeme hľadať v zahraničí. Takisto dúfame, že EÚ motivuje ľudí, aby zamestnanie hľadali v iných členských štátoch, a že EÚ prijme opatrenia na podporu občanov, ktorí sa rozhodnú pre hľadanie práce v zahraničí. Rovnaké mzdy a pracovné podmienky nevyhnutne nepožadujeme.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- USA majú najväčší rozpočet na obranu na svete: 610 miliárd dolárov (v roku 2014). Druhý najvyšší rozpočet má Čína (216 miliárd USD) a tretie je Rusko (84,5 miliardy USD).
- Ak členské štáty EÚ spoja svoje rozpočty na obranu, dosiahli by sme druhý najvyšší rozpočet na obranu na svete a dostali sa pred Čínu.

PROTEST OBČANOV

Nechceme, aby sa EÚ zapájala do medzinárodných konfliktov, lebo to ohrozuje našu bezpečnosť v Európe. Zvýši sa pravdepodobnosť teroristických útokov vo veľkých európskych mestách.

Okrem toho, ak vznikne armáda EÚ, mala by sa nasadzovať iba v rámci humanitárnej pomoci.

TÉMA 6: ARMÁDA EÚ?

NEZÁVISLÝ THINK TANK

Práve v tejto chvíli EÚ rýchlym tempom prichádza o svoju silu a vplyv. Ak máte zahraničnú politiku EÚ, potom je dôležité mať aj obrannú politiku EÚ. Iba vtedy, keď EÚ bude mať účinné prostriedky na podporu svojej zahraničnej politiky, začne sa zvyšovať aj naša dôveryhodnosť vo svete. Fragmentácia prostriedkov a ľudí medzi jednotlivými členskými štátmi navyše znižuje efektívnosť: mnohonárodné sily by predstavovali celkový zisk za rovnaký rozpočet.

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov Európskej komisii pripomína skutočnosť, že členské štáty o svojej zahraničnej a obrannej politike rozhodujú samostatne. Rada preto navrhuje tieto zmeny:

Doplnenie článku 1: Táto európska armáda existuje popri vnútroštátnych armádach a nenahrádza ich.

Doplnenie článku 3: Každý členský štát samostatne rozhoduje o svojom príspevku na armádu EÚ, a to aj z hľadiska ľudí, aj z hľadiska zdrojov (peniaze, tanky, lietadlá atď.).

Zapište tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

SIEŤ MIEROVÝCH ORGANIZÁCIÍ

Vojenskou intervenciou sa zhoršila situácia v Líbyi a Afganistane. Konflikty nemožno riešiť zbraňami. Chceme EÚ ochrániť pred investovaním do európskej armády. Ľudia túto armádu nechcú, v rozpočte na ňu nie sú prostriedky a čo je najdôležitejšie, neexistuje strategický plán na to, kde, kedy a ako sa má táto armáda nasadzovať.

A ešte niečo: ktorým jazykom by sa v tejto armáde hovorilo? Anglicky? Francúzsky? Alebo jedným z ostatných 24 úradných jazykov EÚ?

OBRRANNÝ PRIEMYSEL

Podporujeme novú európsku armádu spoločne s existujúcimi národnými armádami. Bezpečnosť Európskej únie musí mať prednosť. Európska únia naliehavo potrebuje rozvíjať svoju obrannú politiku namiesto toho, aby sa naďalej spoliehala na pomoc USA v prípade útoku. Žiadame Európsky parlament, aby vyčlenil osobitný rozpočet na vytvorenie tejto armády. Je to v našom spoločnom záujme.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

PANEL OSN PRE ENVIRONMENTÁLNYCH VEDCOV

- Zem sa od priemyselnej revolúcie už stihla otepliť o 1 °C. Je na 99 % isté, že príčinou je ľudská činnosť, najmä emisie skleníkových plynov.
- Ak by sa teplota zvýšila o 2 °C, tak už nebudeme schopní kontrolovať následky (záplavy, prudké búrky, zvyšovanie hladiny morí atď.).
- Vyše 80 % emisií skleníkových plynov EÚ vzniklo ako priamy následok spotreby energie a jej výroby.
- Európska únia zodpovedá za 11 % svetových emisií skleníkových plynov.

PROTEST OBČANOV

Považujem za neprijateľné, že naše vlády neprijímajú silnejšie opatrenia proti globálnemu otepľovaniu. V súvislosti s európskym návrhom sme opatrne optimistickí a veríme, že Európsky parlament spraví všetko, čo je v jeho moci, aby nedošlo k jeho oslabeniu.

Neprijatie opatrení v oblasti zmeny klímy bude mať závažné následky na každého a bude nás stáť 934 miliónov EUR ročne. A opäť účet zaplatia občania a nie spoločnosti.

TÉMA 7: EÚ A GLOBÁLNE OTEPĽOVANIE

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov víta, že Európska komisia berie zmenu klímy vážne. Jednako však požaduje tieto zmeny:

Článok 2. 30 % energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030. Stanoviť opatrenia do roku 2050 iba vtedy, keď USA a Čína stanovia prísnejšie opatrenia.

Zapíšte tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

OPATRENIE V OBLASTI KLÍMY

Tento návrh nás teší a žiadame Európsky parlament, aby sa neskľáňal pred ropnou a uhoľnou lobou. Príklady zo škandinávskych krajín svedčia o tom, že investovanie do ekologického hospodárstva vytvára aj veľa pracovných príležitostí.

Navyše investície do udržateľných výrobkov sa časom samy splatia: zvyšok sveta bude musieť nasledovať a dovedy budú mať európske spoločnosti všetko know-how, ktoré budú môcť predať.

ROPNÉ A UHOĽNÉ SPOLOČNOSTI

Podľa nášho výskumu nie je isté, že skleníkové plyny ako CO² (oxid uhličitý) zvyšujú teplotu Zeme.

Takzvaný sektor „energie z obnoviteľných zdrojov“ navyše zatiaľ ešte nie je celkom pripravený. Je preto nemožné spoliehať sa do roku 2050 výlučne na obnoviteľné zdroje energie. Práve preto žiadame Európsku úniu, aby neprijímala nijaké predčasné opatrenia.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- Na svete bolo v roku 2016 vyhnaných z domovov bezprecedentných 65,6 milióna ľudí.
- Európa sa stala hostiteľom 17 % všetkých utečencov sveta (2017).
- Medzi dôvody úteku patrí: vojna (Sýria, Somálsko), nepokoje (Afganistan, Líbya) a terorizmus (Nigéria, Eritrea).
- V období od roku 2014 do októbra 2017 zahynulo pri pokuse preplávať Stredozemné more 20 172 ľudí.

PROTEST OBČANOV

Naše krajiny nemôžu prijať všetkých žiadateľov o azyl. Nemáme na to ani priestor, ani peniaze. Jediný spôsob, ako zachovať našu prosperitu, je neprijímať nikoho z krajín mimo EÚ. Požadujeme, aby každý členský štát mohol samostatne rozhodovať, ako pristupovať k žiadateľom o azyl a koľko ich prijme. Európska únia nemôže členským štátom nič prikazovať.

TÉMA 8: UTEČENCI V EURÓPE

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov sa domnieva, že v tejto veci sa musia rozhodovať samostatne členské štáty. Rada chce tieto zmeny:

Článok 2: Členský štátom ostane konečné rozhodnutie, či sa zúčastnia na pláne na premiestňovanie.

Článok 3: Členské štáty samy rozhodnú o tom, koľko utečencov prijmú.

Článok 4: Každá krajina má posledné slovo, pokiaľ ide o jej príspevok.

Zapíšte tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použijete informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

AMNESTY INTERNATIONAL

Ak si EÚ skutočne myslí, že na ľudských právach záleží, potom EÚ musí začať konať a zachraňovať ľudské životy namiesto toho, aby dovoľovala, že sa ľudia topia v mori. Žiadame Európsky parlament, aby podporil tento návrh, lebo európsky prístup je absolútne zásadný. Takisto vyzývame EÚ, aby umožnila legálne možnosti požiadať o azyl v EÚ. V súčasnosti oň ľudia môžu požiadať až po príchode na územie EÚ, čo ich núti nelegálne vstupovať na jej územie a zbytočne pri tom riskovať.

DOPRAVNÉ A PREPRAVNÉ SPOLOČNOSTI

Naše obchodné a rybárske pravidlá sú ohrozené, lebo obchodníci s ľuďmi tajne pašujú migrantov na naše lode. Spomaľuje sa tým obchod a traumatizujú naši zamestnanci. Súhlasíme s európskym prístupom a dúfame, že EÚ takisto začne bojovať proti obchodníkom s ľuďmi. Navyše dúfame, že EÚ sa zapojí do predchádzania tomu, aby ľudia prichádzali do EÚ. To je možné napríklad zlepšením situácie v krajinách pôvodu. Zároveň by to prospelo aj obchodu.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- Na celom svete pracuje približne 150 miliónov detí vo veku od 4 do 16 rokov v otrasných podmienkach, čo im často bráni chodiť do školy.
- Iba jedno z piatich pracujúcich detí dostáva mzdu, a ak ju dostávajú, zvyčajne je veľmi nízka.
- Deti zvyčajne pracujú v poľnohospodárstve, ale aj v továrňach a tkáčovniach.
- Detská práca je častá v Afrike (32 %), Ázii (61 %) a v Latinskej Amerike (7 %).
- Celosvetový zákaz detskej práce by viedol k hospodárskemu rastu o 20 %.

PROTEST OBČANOV

Detskú prácu nikdy nemožno odôvodniť a je zastaraná. Deti by mali mať všetky možné príležitosti chodiť do školy a rozvíjať sa. Aj počas priemyselnej revolúcie miestne spoločnosti tvrdili, že sa ich výroba nezaobíde bez detskej práce. Spoločnosti si vždy budú hľadať výhovorky, aby mali čo najvyššie zisky.

Žiadame Európsky parlament, aby rozhodne nezmierňoval právny predpis a aby vyčlenil finančné prostriedky na prísnejšie kontroly.

TÉMA 9: EÚ A DETSKÁ PRÁCA

ROZVOJOVÉ KRAJINY

Toto opatrenie je jednoznačný prípad protekcionizmu zo strany EÚ. Nemali by ste zasahovať do právnych predpisov v sociálnej oblasti našich krajín, to je naša záležitosť. Berieme ohľad na osobné postavenie detí, ako aj dôvody, prečo niekedy musia alebo chcú pracovať. Niekedy existujú siroty, ktoré potrebujú peniaze.

Tento právny predpis je okrem toho v rozpore s právnymi predpismi o voľnom obchode Svetovej obchodnej organizácie (WTO).

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov požaduje tieto zmeny:

Článok 2. Odmietnuť možno iba výrobky, ktoré sú výsledkom najhorších foriem detskej práce, ako je detské otroctvo a náročná fyzická práca, ktorej súčasťou sú aj možné zdravotné riziká.

Článok 3. Rada navrhuje systém dobrovoľnej sebacertifikácie. Dovozcovia tak sami uvedú, že v celom výrobnom reťazci sa nezamestnávajú deti.

Zapište tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

UNICEF

Organizácia UNICEF zdôrazňuje, že zákaz výrobkov vyrobených s použitím detskej práce nestačí na likvidáciu detskej práce. Európska únia by mala vypracovať politiku na boj proti hlavným príčinám detskej práce, ako je chudoba, lebo z krátkodobého hľadiska môže takýto zákaz uškodiť dotknutým rodinám.

Žiadame Európsky parlament, aby pridal opatrenia týkajúce sa vzdelávania a financovania projektov, ktoré znižujú výskyt detskej práce s ohľadom na miestne reálie.

ODEVNÉ NADNÁRODNÉ SPOLOČNOSTI

Vyvinuli sme a stále vyvíjame veľké úsilie na kontrolu našich výrobných reťazcov, či v nich nedochádza k detskej práci. Nie je však možné porovnávať pracovné podmienky v mnohých dotknutých krajinách s našimi. Okrem toho európsky spotrebiteľ požaduje lacný textil. Takže to je aj v ich prospech. Musíme zachovávať svoju konkurencieschopnosť, inak budeme musieť vyhlásiť úpadok a uvedené rodiny prídu o svoj príjem.

Žiadame Európsky parlament, aby dôveroval samoregulácii odvetvia na odstránenie najhorších foriem vykorisťovania.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

EURÓPSKA KOMISIA

1. Prečítajte si návrh právneho predpisu Európskej komisie. (1 minúta)
2. Stručne rozoberte návrh v skupine: Čoho sa návrh týka? V prípade potreby požiadajte učiteľa o doplňujúce informácie. (1 minúta)
3. Každý člen skupiny sa na chvíľu zamyslí, či s návrhom súhlasí. Potom všetci členovia postupne predstavia ostatným členom skupiny svoj názor.

FAKTY A ČÍSLA

- V roku 2008 existovalo 800 aplikácií pre systém Android. Do začiatku roku 2015 ich počet stúpol už na 1,5 milióna a do roku 2017 na 3,5 milióna aplikácií.
- Vyše 65 % dospelých v EÚ vlastní smartfón.
- V roku 2016 používalo internet každý deň 71 % obyvateľov EÚ. V roku 2006 to bolo iba 31 %.
- Spoločnosti Facebook, Google a Instagram (okrem iných spoločností) predávajú fotografie a videá z príspevkov na sociálnych sieťach alebo osobné údaje používateľov iným spoločnostiam.

PROTEST OBČANOV

Nastal čas, aby nás Európska únia chránila pred špehovaním spoločností a vlád zameraným na peniaze alebo získanie moci. Nechceme, aby „veľký brat“ sledoval naše každodenné životy.

CHRÁŇTE NAŠE SÚKROMIE!

TÉMA 10: NAŠE SÚKROMIE NA INTERNETE

SPRAVODAJSKÉ SLUŽBY

Zaznamenávanie údajov nám pomáha bojovať proti trestnej činnosti. Tzv. právo na zabudnutie prekáža tomuto cieľu, lebo zločincom umožňuje mazať dôkazy. Takto sa môžu vyhnúť trestu. To predsa nechceme, však? Ak nerobíte nič zlé, tak predsa nemusíte nič skrývať.

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada ministrov požaduje tieto zmeny:

Článok 1. Určité obrázky a videá by sa mali úplne vymazať. Ostatné možno archivovať.

Článok 2. Ak používateľ udelí povolenie predávať jeho údaje súhlasom s podmienkami používania, webová aplikácia nemusí opakovane žiadať o súhlas.

Článok 3. Vypustiť tento článok.

Zapište tieto zmeny (pozmeňujúce návrhy) do pracovného listu. (2 minúty)

EURÓPSKY PARLAMENT

Teraz ste na ťahu. Ako poslanci Európskeho parlamentu môžete zmeniť návrh právneho predpisu podľa toho, čo je podľa vás v najlepšom záujme občanov Európskej únie. ALE: Musíte zohľadniť stanoviská Rady Európskej únie (pozri kartu 2), ako aj pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie. Použite aj informácie zainteresovaných strán (nátlakové skupiny).

Spravte tieto kroky:

1. Po jednej obracajte karty zainteresovaných strán a prečítajte ich nahlas (každý člen skupiny nahlas prečíta jednu z kariet, pričom sa členovia striedajú). Karty zainteresovaných strán sú karty so symbolom v rohu. Pokračujte tak dlho, kým prečítate všetky karty. (2 min.)
2. Položte karty na stôl textom nahor, aby informácie videli všetci členovia skupiny.
3. V skupine diskutujte o pôvodnom návrhu právneho predpisu a prejdite si každý článok. Začnite s článkom 1: Kto súhlasí a kto nesúhlasí? Na svoju argumentáciu použite informácie od zainteresovaných strán. Postupujte rovnako pri všetkých článkoch. (6 min.)
4. Vypracujte upravený právny predpis, s ktorým súhlasia všetci členovia skupiny. Môžete zmeniť obsah článkov, vypustiť ich alebo pridať nové články. Svoj nový/upravený právny predpis napíšte na pracovný list. (6 min.)

ZDRUŽENIE PROTI KYBERNETICKÉMU ŠIKANOVANIU

Vieme o mnohých prípadoch šikanovania prostredníctvom sociálnych médií alebo o ľuďoch prenasledovaných nevyžiadanými informáciami, ktoré sa zverejňujú na internete. Nepríjemné fotografie alebo videá, ktoré zverejnil niekto iný proti vašej vôli vás môžu strašiť po zvyšok vášho života.

Jeden z troch zamestnávateľov vyhľadáva informácie o svojich perspektívnych zamestnancov prostredníctvom služby Google. Ak narazia na tieto obrázky...

Preto zásadne obhajujeme „právo na zabudnutie“. Každý si zaslúži druhú príležitosť.

THE SOFTWARE ALLIANCE

Neexistuje nič, čo by bolo „zadarmo“. Ak nebudeme môcť predávať údaje o našich používateľoch na marketingové účely, ľudia budú musieť za naše služby začať platiť. Jediným dôvodom, prečo môžeme ponúkať svoje služby bezplatne, je to, že spolupracujeme so spoločnosťami a organizáciami.

Navyše tzv. právo na zabudnutie je v rozpore s otvoreným internetom. Znamená cenzúru.

Žiadame Európsky parlament, aby tento návrh zahodil do koša.

Vytvorili ste svoj vlastný upravený právny predpis. Teraz musíte získať podporu celého Európskeho parlamentu. Pripravte stručnú prezentáciu svojho nového právneho predpisu určenú pre ostatných poslancov Európskeho parlamentu (svojich spolužiakov). Použite pracovný list a postupujte takto: (3 min.)

1. Vezmite pôvodný návrh právneho predpisu Európskej komisie a prečítajte ho nahlas.
2. Povedzte svojim spolužiakom, aké zmeny požadovala Rada.
3. Nahlas prečítajte svoj nový právny predpis.
4. Uvedte dva alebo tri dôvody alebo argumenty, prečo si myslíte, že ide o dobré opatrenie pre občanov EÚ. Vopred si tieto dôvody alebo argumenty pripravte a zapíšte ich na pracovný list.

PRÍLOHA XI:
DISKUSNÉ CVIČENIE „HODNOTY EÚ“:
PRACOVNÝ LIST

PRÍLOHA XII:
„TVOJ HLAS V EÚ“: PRACOVNÝ LIST

MODUL 4: TVOJ HLAS V EÚ

1. EURÓPSKY PARLAMENT: VY ROZHODUJETE

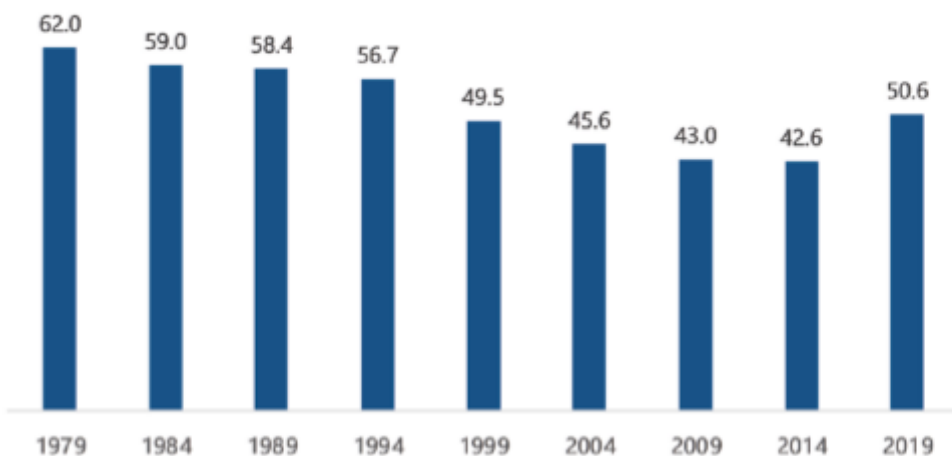
1. Kto hlasuje?

Vo väčšine krajín majú právo voliť, nie povinné hlasovanie. To znamená, že vo voľbách do Európskeho parlamentu nevolia všetci občania EÚ. Môžu sa rozhodnúť, že k voľbám nepôjdu.

1.1. Pozrite sa na graf, na ktorom je znázornená volebná účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu od roku 1979:

- Aké percento dospelých občanov EÚ volilo vo voľbách v roku 2019? _____%
- Čo sa stalo s účasťou voličov na voľbách v priebehu rokov? _____

Q Evolution of voter turnout for the European election. 1979 - 2019.
(% - EU)

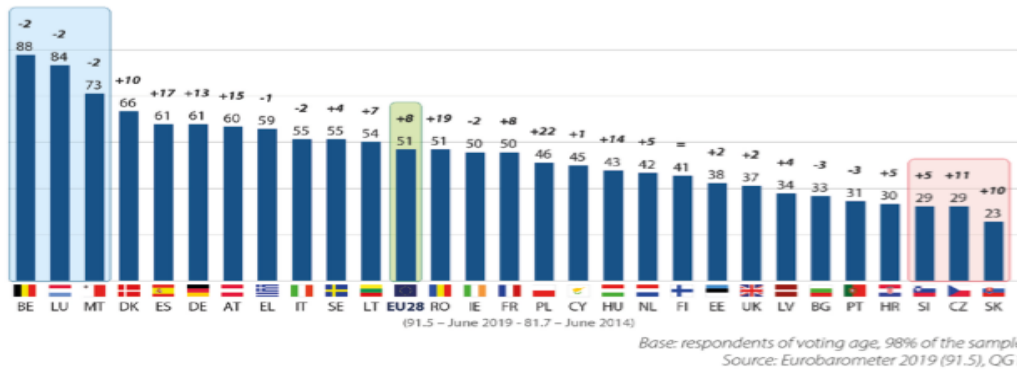

Source: Eurobarometer 2019 (91.5)

1.2. Pozrite sa na graf, na ktorom je znázornená volebná účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu v 28 členských štátoch v máji 2019:

- Priemer EÚ zakrýva veľké rozdiely medzi členskými štátmi. Aký veľký je rozdiel medzi krajinou s najvyššou a s najnižšou účasťou (v percentuálnych bodoch)? _____%
- Aké percento občanov prišlo k voľbám vo vašej krajine? _____%.
Je tento údaj vyšší či nižší než priemer EÚ? _____

Q European Parliament elections were held on the (DATE ACCORDING TO COUNTRY). For one reason or another, some people in (OUR COUNTRY) did not vote in these elections. Did you yourself vote in the recent European Parliament elections? (% - voted)

2. Prečo hlasovať?

Posledné voľby do Európskeho parlamentu sa konali v roku 2019. Ďalšie voľby sú naplánované na jar 2024 a vtedy už pravdepodobne budete mať právo voliť.

Pozrite si jeden z týchto filmov navrhnutých tak, aby motivovali ľudí ísť voliť (pred predchádzajúcimi voľbami v roku 2014).

FILM 1: [“Nie sme sexi a vieme o tom”](#)
(zapnite si titulky v pravom dolnom rohu a zmeňte ich nastavenie na slovenský jazyk).

FILM 2: [KONAJ. REAGUJ. ROZHODUJ.](#)
[Oficiálny klip Európskeho parlamentu.](#)

- Diskutujte s ostatnými vo svojej skupine: Prečo je dôležité ísť voliť? Napíšte aspoň dva argumenty.

1.

2.

---

3. Naši zástupcovia

Kto nás zastupuje v Európskom parlamente? Pozrite sa na [interaktívnu mapu na webovej stránke Európskeho parlamentu](#) a zapíšte si:

- Koľko poslancov Európskeho parlamentu má v Parlamente Francúzsko?

- Koľko poslancov Európskeho parlamentu má v Parlamente Luxembursko?

---

4. Skontrolujte ich

Všetko, čo poslanci Európskeho parlamentu robia v rámci svojej funkcie, je verejné: Ako hlasovali v pléne, ako často sú prítomní a aké zmeny právnych predpisov navrhujú. VoteWatch Europe je webová stránka (iba v angličtine), ktoré zhrmažďuje všetky tieto informácie a poskytuje ich.

- Prejdite na stránku [VoteWatch Europe](#) a vyhľadajte si ľubovoľného poslanca Európskeho parlamentu. Najjednoduchšie je to prostredníctvom políčka na vyhľadávanie.

Meno vášho poslanca Európskeho parlamentu:

- Napíšte: Do akej miery hlasuje verne podľa svojej politickej skupiny? (EN: „loyalty to political group“) Táto hodnota sa vypočítava podľa toho, koľkokrát poslanec Európskeho parlamentu hlasoval podľa stanoviska svojej politickej skupiny. _____ %
- Prezrite si hlasovanie svojho poslanca Európskeho parlamentu (v angličtine „All votes“, stĺpec nižšie). Zaujalo niečo vašu pozornosť?

---

2. ZAPOJ SA DO DISKUSIE

Aj v období medzi voľbami je možné vyjadriť svoj názor v rámci európskej diskusie a byť aktívnym občanom Európskej únie. V tejto úlohe spoznáte niekoľko možností.

1. Európska iniciatíva občanov

Prejdite na oficiálnu webovú stránku [európskej iniciatívy občanov](#).

- Aké je minimálne množstvo signatárov potrebné vo vašej krajine (po 1. júli 2017)? Táto informácia sa nachádza v časti „Základné fakty“:
- Prejdite do časti „Vyhľadať iniciatívu“. Kliknite na „Prebiehajúce iniciatívy“. Ktorá z iniciatív je podľa vás najzaujímavejšia a prečo? Napíšte.

- Pozrite sa na „Úspešné iniciatívy“. Koľko iniciatív občanov doteraz dostalo odpoveď z Európskej komisie?
-

2. Diskusia o Európe

Na adrese www.debatingeurope.eu môžete diskutovať s ostatnými Európanmi alebo s európskymi a/alebo medzinárodnými predstaviteľmi (v anglickom a nemeckom jazyku).

- Prejdite na adresu www.debatingeurope.eu. Kliknite na možnosť „Debates (Diskusie)“ a posúvajte sa medzi témami, o ktorých v súčasnosti môžete diskutovať. Ktorá diskusia sa vám zdá najzaujímavejšia a prečo?
-
-

3. Skontaktujte priamo svojich zástupcov v Európskom parlamente

Poslancov Európskeho parlamentu môžete osloviť aj priamo. Na [webovej adrese Styčnej kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku](#) sa nachádza zoznam poslancov Európskeho parlamentu zvolených za Slovenskú republiku, ich kontaktné údaje a webové stránky.

- Vyhľadajte e-mailovú adresu ľubovoľného poslanca Európskeho parlamentu. Zapište ju:
-

4. Staň sa európskym dobrovoľníkom alebo stážistom

Existuje veľa možností **dobrovoľníctva** alebo **stáží** v jednej z európskych inštitúcií alebo orgánov. Stránka európskeho portálu pre mládež <https://europa.eu/youth> obsahuje súhrn všetkých príležitostí pre mladých ľudí v celej Európe.

- Prejdite na európsky portál pre mládež. Prehľadajte možnosti na dobrovoľnú prácu, stáže, sezónnu prácu, prácu ako aupair atď. Diskutujte so spolužiakmi vo svojej skupine: Ktoré z týchto príležitostí sa vám najviac páčia? Napíšte uprednostňovanú činnosť každého žiaka vo vašej skupine:

-

-

-
